

بلوچی ءبراهوئی مئے وتی شہدیں زبان آنت

گروک

لبزانکی تاک

بلوچ اسٹوڈنٹس آرگنائزیشن آزاد

شبیر بلوچ

بی ایس او آزاد ء شنگکار (انفارمیشن سیکریٹری) انت-4 چار
سارتان اکتوبر 2016ء استانی لشکر ء شبیر بلوچ چہ گورکوپ
ء آوار جت ء بیگواہ کرت-بی ایس او آزاد ء رهشون انگت ء
استانی لشکر ء بندی جاہان بند آنت

Sagaar Publications
Baloch Students Organization (Azad)
www.sagaar.net

ندرد پہ مہروانیں ہمبل لکمیر بلوچ

دلپ ساحل

کجا رپتے بگیش باریں
منی ہمراہ غمکو پگ
نگاہ دردِ راہ سراں
بے ترانہ گو سنگاں
اے زندہ سر جمیںھیال
اے روج سہب غم با مسار
اے زندہ گرانیں ساعتاں
درد پہ واہگے زراں
سہب عکوش پہ نو دے
سرپنگ اُنت پہ ترا
تلوس اُنت پہ ترا
پہ ترا زرا اُنت
پہ ترا مہتل اُنت
گیر کاراں من ترا
زراں پہ تئی نیادے
زراں پہ تئی مہرے
او مہروانیں ہمبلو!
تو گیر کائے ہردمان
ترا شموشت چوں باں

ہمے لکھ ہزار اُنت

اللہ بخش بزدار

من و ابانی ہیساں خیالاں دلانی
گلین باکے
دردِ راہ اوشتاہ
پکیری گواکے جشہ
پش گو شتہ
تئی متاں، گنوخاں، ملنگاں
تئی جھواں،
من عرش مہر و دئی صورت و چشمیں بہرے عطا کن
کہ روح و تہاریں پوادانی ساست
بل زوثا بہت
تئی عشق و زور
کوڑی عدل رشوئیں ہوس
نشان، رنگ
کل شود جاہ بہت
میں چم لاتما بہت
نفع و سیٹھ و سیمہا گدان
روش یے آ
وا زگرد و ماختاں
ہمے بانڈماں
چراں گوانکاں ماجتاں
منی شاعر، منے ہمسر، منے مجوں شلوئیں
سرعرے زرغ آں
تئی نازاں لالیں گھیں ہیسی ایں سر
دئی ڈور و باغ
زلفانی بیڑا
دئی زان سراں دانتیں
زیٹ گا میں
کلوریں
گلین ساست و لحظہ پیرے
نمیراں کشیں سرخرو زندگانی
منے شاعر، منے ہمسر، منے مجوں شلوئیں
شہ عمرے زرغاں
تئی چمانی کیفاں
دئی صورت و عکس گوناف دیدت ایں
تئی شوکانی بے درویریں زڈتیں
شہ ہست و غماں و زراتاں
سرگوست ایں
بلے منے گنوجیں، منے متاں، منے مجوں
اے چون بیٹ
تو ڈیہہ و یاہانی گلیناں
دیئے چاکرانی بدیں دست واک
مریداں بے
وا زگردے، ماختے دئی بوزنات
چرے
دور ماخنے
اے شاہیم و دار اُنت کدی راج زانٹے

ازل و شدہ بچیں و فادار کئی بہت
پہ نفس و غلاماں شرف مہرے اُنت؟
تئی دشتانی بچے بیٹ؟
زرانی، پوادانی، کوہانی بچے بیٹ؟
گلین موسمانی
بھارانی بچے بیٹ؟
تئی کھنیں کتلیں زیارانی بچے بیٹ؟
منی شاعر، منے ہمسر، منے مجوں گنوجیں
اے نقتیں جذائی
مامونجانی لہمیں رواجانی لامبو
رواجانی برزیل
قہر خدائی
غلامیں دروشم
دئی راج، ڈیہہ
شہ ہراں زدگیں پری، کونج، سبسی
شہ شوکانی نہیلیں
تئی بڑانی آھو
منے عشق و متاع
زیند موت و شرن اُنت
اے چون بیٹ گنوجیں
کہ من بے وفا باں
یا تو بے وفا بے
وفا و ہمے جیڈ آباد باٹ اُنت

ہمے عشق لکھ اُنت
ہمے لکھ ہزار اُنت

تاکبندے

گروک

تاک:5 2016

بلوچ وانندہ گل - آزاد

بہا : 50 کلدار

تندجاہ : sagaar.net

ڈس : شال

		3		شو نگال	
				بلورجی بہر	
				5	چوکنڈی
				7	بندی جاہ
				9	من ء نام لوٹ۔۔
				11	سدو بیست ء پکھی۔
				14	بیگواھی
				16	رژن ء بند گی۔۔
				17	پگر ء ژنائیں۔۔
				18	شہیر بلوچ مئے۔۔
				19	گوات ء کسہ
				20	مالکوا یکس، بے۔۔
				رجمانج	
				25	گدار نیس۔۔۔
				28	میکسم گورکی
				29	روایت
				بلورجی بہر	
				5	کبیر بلوچ
				7	نثار بلوچ
				9	نذر دوست
				11	مہر گوادری
				14	دوستین بلوچ
				16	شئے بلوچ
				17	کبیر بلوچ
				18	ابراہیم بلوچ
				19	جہانگیر دبلوچ
				20	ذوالفقار علی زلفی
				بر اھوئی ادع۔۔	
				بند کو چہ نا عاشق	
				اسے اشتیارس	
				تو کو	
				بلورجی شعر	
				32	منظور بسمل، شا کر مراد
				33	عصا بچار، محسن امام
				34	میجر مجید
				35	مجید عاجز
				36	عبید نصار
				بر اھوئی بہر	
				38	ڈاکٹر لیاقت سنی
				42	ڈاکٹر شاہ محمد مری
				45	عفتیق آسکوه بلوچ
				48	غنخوار حیات
				50	وحید زہیر
				53	عابد بلوچ
				نظام نذیری	

شونگال

اے یک پدیں راستی یے کہ زندگیں راجانی زندہ شاہدی آئیانی زبان ءلہز انک دے انت۔ لہز انک نہ تہنا راجانی زندہ شاہد انت، بلکیں آئیانی تب، راجد پتر ءدودمان ءہم عکس انت۔ بلوچانی لہز انک ہم چوڈ نیاء آدگہ راجی لہز انکانی وڑاوتی راج ءتب ءدودمان ءجھگیر انت۔ حانی ءشے ءپھکیں مہر بہ بیت، یا چا کر ءگہرام ءسی سالی جنگ، بالاج ءبیر گیری بہ بیت یا ملّیں نقیبو ءہمراہ داری، دودا ءمیار جلی بہ بیت یا حمل ءجو امر دی، یا سیمک ءپاہار، کسہانی ڈروشم ءاے تو امیں راجد پتری مڈی ماراچہ مئے لہز انک ءدست کپتگ انت۔ بلے بڑن کہ بلوچی زبان ءلہز انک ہم مدام چو بلوچ ءجند ءوڑا وراک ءنیمگ ءچہ زدگ کنگ پتگ انت۔ زورا کی ءاے سیاہیں شپ ہما کساس ءکہ بلوچانی اے دگہ راجی چجاء تک ءپہناتاں پہ تاوان بار پتگ، ہے وڑا پہ زبان ءلہز انک ءہم۔

اے گپ چہ کس ءچیر ءندر نہ انت کہ انگت نہ بلوچی ءبراہوئی زبانوں شہیں ادارہ یے دیستگ ءنہ وانگجاہانی تہ بستارے دیگ پتگ انت۔ بلے سد آپرین انت بلوچانی ہما لہز انت ءپولکاراں کہ چہ ہرچ وڑیں آسرائی ءز بہروتی زبان ءلہز انک ءرکینگ ءہاتر اوتی شپ ءروچ یک اش کتگ انت ءراجی چجاء ءاے بے بہائیں گوہر کیمتی بیگو اہ بیگ ءنیشنگ انت۔ پہ بلوچی ءبراہوئی زبان ءبیگو اہی ءزورا ورا ءمدام وتی آستینک لائنگ انت۔ بلوچاں وتی جند ءہاک ءسر ءچہ وتی شہدیں زبانوں زبہر کنگ، وانگجاہانی تہ ءاردو ءبادشاہی ءبلوچ زانتیکار، لہز انت، پولکار ءشاعرانی کشت ءکوش، اے ڈرستیں زورا کی بلوچی ءبراہوئی زبان ءبیگو اہ کنگ ءپندل انت کہ گوٹگیں نیم کرن ءگیش انت، یک شلہ برجاہ انت۔

بی ایس او آزاد اے گپ ءسرابا ورا کت انت کہ زبان ءلہز انک پہ بلوچ راجی زندہ انچوش الم انت، انچوش کہ بلوچانی آجوائیں سرڈگار پہ بلوچاں۔ ہے سوب انت کہ بلوچ اسٹوڈنٹس آرگنائزیشن آزاد تو امیں جیڑہ ءنجالاں چہ ابید ہم و ہدو ہد ءسراوتی لہز انکی تاک ”گروگ“ ءشمئے دیما کارایت۔ بی ایس او آزاد ءجہد ہمیش انت کہ بلوچ اُلس وتی زبان، زمین ءدو ءر بیدگانی سرازورا ورا ءبندش ءبہ فہمیت ءوتی ڈیہہ ءآجوائی ءجہد ءہوار بہ بیت۔ پرچا کہ اے راستی چہ کس ءچیر ءندر نہ انت کہ مئے آجوائیں استان ءابیدگہہ بچ صورت ءماوتی تاریخ، زبان، دودمان، زمین ءمعیشت ءسراڈ ژمن ءارش ءداشت نہ کن انت۔ بلوچ زمین ءبلوچ ءحکمرانی کہ بحال بہ بیت، بلوچ چاگرد ءراچہ زورا ورا ءنیمگ ءآستیں کلیں ٹرس ہلاں بنت۔

بلوچی

بہار

چوکنڈی

☆☆ کبر بلوچ ☆☆

چوکنڈی ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

شوران، حب چوکی، بسیلہ، ہوار سندھ، جتا تائیں
د مگ کراچی، حیدرآباد، میرپور
سا کرو، سوئڈا، گجو، تھریہ، دادو، سہون شریف ۱
گندگ کاہنت، اے راجد پتری کبرستانانی بابت ۲
راجد پتر زانتاں وڑوڑیں لیکہ دیما آورتگ آنت۔
چوش کہ ہنری کننس اے وڑیں ڈرتیں کبراں کہ
سندھ ۱ بلوچستان ۲ دمگاں گندگ بنت چوکنڈی
گوش ایت۔ ممتاز حسن چوکنڈی ۱ کبران بابت ۲
ہشتہ کنت کہ سندھی زبان ۱ بزانہ "چار" آنت ۲
"کنڈ" کونہ ۱ گوش آنت۔ بزانہ ہما کبر چار
سر وگی بہ بنت، بلے اے گپ راست نہ آنت پر
چا کہ اے کبرانی تہا لہتیں انچیں کبر ہوار آنت کہ آ
چار کنڈی نہ آنت ۱ دوادہ پادگانی سرمایک کنگ ۲
اوشتر بیگ بوتگ آنت۔ اے کبر مروچی ہم ملیر
رزاق آباد ۱ کبرستان ۲ شتریں وڑے ۳ ہست آنت
۔ اے کبرستان انچیں دلکشیں نقش ۱ نگاراں گوں
جوڑ کنگ بوتگ آنت کہ مردم ایشانی چارگ ۱ سیر نہ
کنت، چوکنڈی کبر ۱ ادیرہ یک جتا تائیں
راجد پتر ۱ دار آنت ۲ بلوچ ۳ راجد پتر ۴ تہا ایشانی
وتی یک مزین آرزشتہ ہست۔ اے کبر گیش ۱
چگیش دو ۱ نیم فٹ پراہ، پنج فٹ ڈراج ۲ چار فٹ ۳
بُرز آنت۔ ہے کبر کہ گوں نقش ۱ نگاراں جوڑ کنگ
بوتگ آنت، انسان ۱ جوانیں دست کاری ۱ گواہی
آنت۔ چوکنڈی کبرستاناں مردینانی کبر یک
جتائیں رنگے ۱ جوڑ کنگ بوتگ آنت آسانی چچار،

چو اے رنگ ۱ کنگ بیت کہ مردینانی کبرانی سرا
اپس ۱ عکس آنت ۲ ایشانی سرا شہسوار آنت ۳
آیاں سگار دست ۴۔ جنینانی کبرانی سرا سہر ۱ ننگہ ۲
آرانی عکس جوڑ کنگ بوت گنت یا کہ آسانی کبرانی
سرا انچیں عکس گندگ کاہنت کہ گوشانی چلمب ۱ والی
۱ ڈروشم ۲ آنت۔ ما کہ وڈے اے راجد پتری
کبرانی سیل ۱ سواد کن ۲ ایشاں دل ۳ تہا داد
بخشا ایں پر چا کہ اے وڑیں کبرانی جوڑ کنگوں
انچیں دست کاری کنگ کہ مردم وڈے
ایشاں چار ایت ۱ بلکہ ۲ ہیرانی ۳ سمران ۴ گوز ایت۔
اے چوکنڈی ۱ کبرانی جوڑ کنگوں ایشانی سرا جہد
کنگ، اے ادیرہ یک انچیں ڈروشم ۱ گوں جوڑ
کنگ آنت کہ کبرستان چوڑندگیں شہرے ۱ ڈروشم ۲
گندگ کاہنت، گوش ۱ زاناں اے کبرستان نہ
آنت بلکیں زندگیں انسانانی زندگیں شہرے ۱
چاڈیں واب بچکنگ ۲ آنت اگاں کبراں مردم بہ
چار ایت تاں زانت کہ اے کبرانی جوڑ کنگوں یک
دیما شگلیں راجے ۱ زندگیں راجد پتر ۲ و ش رکیں
عکس آنت۔ ہمارا ج کہ آیاں زندگی بوگ ۱ واب
دیستگ ۱ وتی ریتگیں مردمانی ادیرہ انچیں ڈروشم
۱ گوں جوڑ کنگ آنت کہ مروچی کبرانی شنگ گپ ۲
ثران کن آنت کہ انسان ابدماں لوگ لوٹ
ایت۔ انسان وتی راجد پتر ۱ جوڑ کنگ لوٹ ایت۔
بازیں راجد پتر زانتانی گوشگ آنت کہ ہے سنگ
کہ چوکنڈی ۱ کبرانی جوڑ کنگ ۲ واستہ کار مرز بوتگ
آنت اے سنگ چھٹھہ ۱ آرگ بوتگ آنت پر چا کہ
مروچی ہم ٹھٹھہ ۱ ہے سنگانی وڑیں سنگ دز کپ

ایت۔ بازیں سندھی زانتکار اے کبرانی بابت ۱
گوش ایت کہ اے سندھیانی کبر آنت بلے راستی
اے وڑانہ آنت۔ اسل ۱ اے کبر بلوچانی کبر آنت،
اگاں بچارات ہر کجا کہ چوکنڈی ۱ کبر ہست آنت
اودا مروچی ہم بلوچ جاہمند آنت۔ ملیر ۱ رزاق
آباد ۲ چوکنڈی ۱ کبرستانانی بابت ۳ ہم سندھی
دانشور گوش آنت کہ اے سندھیانی کبر آنت بلے
اگاں اے کبرانی کش ۱ گور ۲ دمگانی سرا مردم
چتاں شانک بہ دنت تاں اودا مروچی ہم بلوچ
جاہمند آنت ۱ ملیر پہ کشت ۲ کشاری زندگی ۳ بیگ ۴
آنت۔ مروچی ہم اے گگ ۱ جاہمندیں بلوچانی
گزرانک کشت ۱ کشاری آنت۔ ہے دمگانی راج
دپتر ۱ بچارات تاں زانگ بیت کہ بلوچ ۲
سندھیانی نیام ۱ مزین جنگ بوتگ آنت کہ
بلوچ راجد پتر ۱ بہر آنت۔ دگہ گپے اش آنت کہ ہما
چوکنڈی ۱ کبر کہ سندھ ۲ جتا تائیں دمگاں ہست
آنت آکبرانی کش ۱ گوراں آبادیں مردم اے
کبرانی بابت ۱ گوش آنت کہ اے بلوچانی کبر آنت
۔ سندھ ۲ وگ دادو ۳ یک انچیں کبرے ہست کہ
سندھی بزرگ ۱ کماش ۲ اے کبر ۱ بابت ۳ گوش
آنت کہ سردار نود بنگ ۱ کبر آنت۔ آسانی گوشگ
آنت کہ مے مستریناں گوشگ کہ اے چوکنڈی ۱
کبر سردار نود بنگ لاشاری بیگ آنت۔ ما وڈے
ملک طوٹی اے کبرستان ۱ بابت ۲ بخت گپت گروا
ہے گوشگ ۱ اے چوکنڈی کبرستان بلوچ
ٹکانی آنت۔ بلوچاں دیر آنت کہ ہے کبرانی کش ۲
گوراں آباد آنت ۳ مروچی ہم بلوچانی مزین ٹک

ہے کبرانی تزیک و شنگ انت۔

بیت۔

ابشی و اگاں کسے بلوچ و بے سدی بہ گوش ایت یا بلوچ و بے کماری، بلے راستی ایش انت کہ بلوچ و چونڈی و دپترتاں روچ و مروچی ہم کتابی ڈروشم و دیما نیا ورتگ، پمیشکا اے کبرانی باروا سندھیانی دانش وراں لائک بستگ کہ اے کبر بلوچانی نہ انت بلکیں سندھیانی کبر انت۔ چونڈی و کبرانی بابت و بازیں دانش ورائی گوشگ انت کہ اے کبر ہیداہمی و ہڑدہمی کرن و کبر انت۔

سنگانی اے کبرانی بابت و ڈرستان پیش جے ملک وڑا ایچ بی آئی فریری و سن 1815 وندی ہشتہ گنگ و سرپدی داگ۔ چونڈی و کبرستان و بابت و ڈرستان پیش ہنری کنزس و پٹ و پول گنگ کہ آسن 1910 و آریا لوجیکل سروے آف انڈیا و سپریڈینٹ بوتگ۔ 1925 و و کزنس و کتاب چاپ و شنگ بوتگ کہ آئی و یک درے ہے چونڈی و کبرانی بابت و انت۔ ہنری کنزس وتی پٹ و پول و و اے کبراں بلوچانی کبر سرپد

ابشی و پد ہندوستان سول سروس و یک پیسریگیں باسکے و کہ آئی و نام جی ای ایل کارٹر انت، سندھ و بلوچستان و تر و تاب گنگ و ہے راجدپتری ہند و جاہ گول اتگ انت۔

1910 و Sir Thomos Holdich و ملیر و گ و ہے چونڈی و کبرانی سراپٹ و پول گنگ و آیاں و بلوچانی گنگ کلمتینی کبر لیک اتگ۔ 1917 و (H.D Baskerville) Assistant collector of Tatta in Karachi و کراچی و ہے چونڈی و کبرانی سرا پٹ و پول گنگ و ریسرچ پیپر شنگ گنگ انت۔ 1978 و Dr Zajadacz hastenrath و جرمن زبان و ہے کبرانی سراوتی پٹ و پولی کتاب شنگ گنگ۔ Dr Zajadacz Hastenrath و کتاب و تھا ہے کبرانی 112 عکس ہم ہوار انت۔ Dr Zajadacz hastenrath و اے کبراں بلوچانی جتا جائیں

گنگ و سٹماں گول ہمنرچ گنگ ایشی و پد سرجان مارشل، میجر ایم اے تھیلے و ڈاکٹر کلیم اللہ لاشاری و بلوچستان و سندھ و دمگاں شنگ و تالانیس چونڈی و کبرانی بابت و پٹ و پول گنگ و آئیانی کتاب ہم چاپ و شنگ بوتگ انت۔ آریا لوجیکل سرجان مارشل و میجر ایم اے تھیلے و ہیال و اے دودمانی ہراگ و تھا کم و گیش 30 ورس کی بوتگ۔

بلوچ دانش و وار و ہشتہ کاراں لوٹ ایت کہ آوتی ہے دودمانی ڈیانی بابت و پٹ و پول بہ کن انت و بہ نمیس انت و پدا آیاں کتابی ڈروشم و ہم دیما بیارا نت دانکہ بلوچ راج و راجدپتر بہ رگ ایت، مروچی باندا لینڈ مافیا ہے راجدپتری کبرستانانی زمین و قبضہ کنان انت و زمین و تچک گنگ و انت۔ سندھ و بلوچستان و راجدپتری ڈیانی لٹ و پل برجاہ انت۔ و آیان و دری ماکن لیلام گنگ بوگ و انت۔ اے پ بلوچ و راجدپتر و مزین تاوانے و ڈروشم و دیما پیداک انت۔

☆☆☆

کیوبانی لبرانک و چہ رجانک

بے وابی

’ورجیلیو پییرا‘

تہاری کہ مانثانیت آروت و نپادانی سرا تچک بیت، بلے آواب نہ کپیت۔ آوتی چماں بند و چچ کنت و نپادانی سراتالانیس چا و اگلو آگلو پیت، پدا پاکیت و عنندیت، سگریٹ کشیت، شپ و سنے ن و عنت کنت و عوتی دوستیں ہمساهگ و گوارروت، گول ہمساهگ و آوتی جہڑہ و بیان کنت کہ آئی و اب پرچانیت، آئی و ہمساهگ آئی و سر و سوج کنت کہ آکوڈن و در بیت و تر و تاب بہ کنت، بوت کنت کہ اے وڑا آدم بہ بارت۔ دم برگ و پد سلیمانی چا ہے بہ وارت و عبتی آں بہ کشیت و تچک بہ بیت، بلکیں اے وڑا آئی و اب بیت۔ آاے درسیں کاراں کنت بلے و اب نہ کپیت۔ آا پدا پاکیت، اے رند و آڈاکٹر و گوارروت، ڈاکٹر آئی و بازیں سوج و سرے کنت، بلے آنگت و اب نہ کپیت، سہب و 6 ن و آپستول و زوریت و تیرے کنت و پدا درسیں تیراں و تی سر و سرا گوار بیت، آانوں مرنگ بلے و اب نہ کپیت، بے وابی و گندے!! اے یک دائمی ہمارا ہے

بندی جاہ

☆☆ ناراحر ☆☆

”تئی لٹک سگ ڈولدار انت،
چریشاں یکے بڑگ بہ بیت، چون انت!!.....“
من دمانے دُنّ ء گوات وراں ء کایاں،
دناوہد یک ء گچین بکن کہ اول سرء کجام لٹک ء
ہون رتچک بہ بنت؟.....
شے ء مروچی پنج روچ گبل ات کہ
بندی جاہان ات... آوت ہم زانگ نہ ات کہ آئی
ء میارچے انت.....؟ شے ء پرے ہبرء دل تسلا
دات ”وہدے سے پٹگی کیت، گوشان لے
”کانود ء ردء آ منی لٹکاں بڑ ات نہ نکت، داں آ
من ء سر پد مہ نکت کہ من ملک ء کجام کانود
پڑوشنگ..... ء دومی، بندی جاہ ء آے کارء کت ہم
نکت..... اگاں چوش بہ نکت گڑا چریشی ء مستریں
کانود پڑوشی دگہ نیست، اے وڑ آوت گرگ
بیت.....“

جزل رودچہ بندی جاہ ء دُنّ، چنال ء
ساہگ ء اوشتات، جان لے کش ات.....
آزمان ء دیم ء بالیں گراگاں چارگ ء لگ ات،
پدء سگریٹے روک کت لے۔ سنٹ لے نوداں
کت ء ڈراجیں دے گپت لے.....
”گراگاں!..... شتا بنی آدمی تاجگیں گوشت
وارنگ؟.....“ پدء بندی جاہ ء نیمگ ء دیم لے
ترینت ء جبرگے ء کپت..... سگریٹے لے دم پہ
دم کت، گوش لے زاناں سگریٹے ہمے یکیں دانگ
ات ء کسے ء لٹک بٹنگ ات کہ چرائی ء پچ لے

بہ گپت.....

سگریٹ ء ہلاسی ء جزل تچانی ء بندی
جاہ ء اتک..... شے ء سائین ء ثندی ء کندا کے
جت لے۔ ”گڑ مساک.....!! کلمہ ء بوان.....“
شے ء بے چارگ بے چارگ ء کلمہ
ونت..... جزل سھر تر ات..... سگریٹ لے بِن
دات..... شے ء پیشانی ء پر داشت لے.....
سگریٹ ء سوچک ء شے ء سر دُزات..... جزل ء
شے ء مود جب ات انت ء سگریٹ زونک ء
پر داشت لے داں سگریٹ مُرت.....

جزل ء شے یلہ دات ء ناچ ء لگ
ات..... پدء گون ٹرنیدیں گالوارے گوشت لے
”بگوش!..... جے جگدیش ارم، سوامی جی.....
جے“

شے ء جان ء لرزگے چیر کپنگ
ات..... ”نن نناں... مُس... مُسل... مُسلماںے
ہاں.....“

”ہاں..... تو مسلمانی لے بزاں.....
گڑا من زاننگ..... یکیں ہدا ء یکیں رسول ء
قرآن ء مٹوک لے..... بزاں مئے برات لے.....“
جزل شے ء کش ء نشت ء پادے
ڈراج کت انت..... ”ادء کس نیست..... مئے
دوینانی توارچہ ادء درنیت..... تو من ء پیمبر ء
چی ء نہ گوشتگ کہ تو مسلمانی لے.....“
شے کئے دلم بوت کہ سے پٹگی نوں آئی
ء کار ء کار نہ دارا بیت.....

ہمے دلچی پہ جزل ء تورناک ات،

زیک ء لٹے ایرات، چیر کپت گون شے ء پالوگانی
جنگ..... داں شے مار تو سگ بوت..... جزل دوار
ناچ ء لگ ات، بگوش ”ارے کرشنا..... ارے
رام.....“

بندی مرگ ء زرتنگ ات، اے رندی
نہ گوشت لے ”من مسلمانی ہاں۔“ گون
ارے کرشنا..... ارے رام ء گوشتگ ء جزل گل
بوت..... روک روک ء شے ء پیشانی لے چار
ات..... پادا تک..... ڈگگی لے آورت لے.....
شے ء بٹنگیں دست دارے ء سرء ایرکت انت
لے۔

”من لوٹاں تئی اے لٹک ء ڈگگی بہ
کنان!.....“ آئی ء شے ء راستیں دست ء شہادت
ء لٹک ء سرء ڈگگی ایرکت ء گوشت..... شے پچہ
لگ ء نادوکاں ہشک بوت..... دستانی دل ء
ہیدے ء سٹ ات.....

جزل ء سر کچیت..... ”تو ہیدے؟
زاناں اے لٹک ترا دوست انت؟..... پرواہ
نیست گڑا پچیں دست ء لٹکاں بندت کنیں؟.....“
جزل ء ڈگگی پیمیری جاہ ء ایرکت ء
دُنّ ء ڈرا تک..... دُور بُر آتگیں کھیرانی نیمگ ء
تچان بوت..... ساہ ء زور زور ء کشان ات..... اودء
رسگ ء پد..... دگہ سگریٹے روک کت لے.....
”نون کہ پدء رواں الم بندی وتی دپ ء پچ
کت..... پچشیں جگر کے ء آست کہ وتی لٹکاں بہ
بڑائین ایت ء مچ مہ گوش ایت.....“

موسم ساچان ات..... جزل ء ڈاکٹر ء

چنگ و سوج داتگ ات کہ پتوچنگ جوان انت،
پمیشکا آئی و گیشتر جھد کرت کہ وھدے، وھدے
رس ایت گڑاہ تچ ایت..... سگریٹ وھلاسی و،
جزل تچان تچان و واتر بندی جاہ و اتک...
گڑاگ و دروازگ وے تچ گت.....
شے گڑاگ.....

”ھاں باریں کجام لٹک بڑگ بہ
بیت!...“ سھتے شے و چمانی وانگ و پد، جزل و
گوشت ”تو دل وھے جیڑگ وے کہ تی گناہ چے
انت؟ تو سر پدے و تی گناہ و..... ہرچی زان
وے بگوش... لٹک رک انت...“

شے ہیران ات، ہرچی زاناں
بگوشاں؟... ”منی نام شے انت، پت و نام مراد،
مات و ڈرگل انت، چاروہ و وانگ و یاں، منی
میگ بان بازار و انت..... و گدگہ...“
جزل زھر گت... ”ایشاں من اوں
زاناں، تو بے پت و، چو مھتر عیسی و اے دگنیا و نہ
یتگ وے..... ہمایاں بگوش کہ من اش زاناں.....“

شے و گوشگ بندت کرت..... ”ما
سور و دانان ڈرشین و پڑانگ تچ ایں، مے لوگ
گل انت، بڑاں پڑوم کنیں..... و..... آپ پھوٹول
چچا“

انگت شے و گڈی گال سرجم نہ ات کہ
جزل و ڈگئی زرت و شے و راستیں دست و

شھادت و لٹک وے ڈگئی گرت... لٹک و
سدگ و شے و توار آزمان و شت..... ”او..... منی
میار؟...“
جزل ناچ و لگ ات..... ”تی میار
انت... لٹک و کار بند..... بدے ہالاں... ہمایاں
کہ... من اش زاناں.....“

رند و جزل و شے گل نمیش کت..... ”بہ
بکش... من نزانت اے ڈگئی اینچو تیز انت.....
بلے دگہ ٹھ لٹک انگت است... آیانی بابت و بہ
جیڑگ...“

چرے بیھا و شے و ارواہ ڈک ات و
گگ وے بناکت... ہون رچگ و ات..... ”منی
دستاں تچ کن..... من تی کجام کار ہراب کنگ؟...
تی پیم وھے یکیں اللہ و ڈریں رسول و
منو کاں..... او!! سے پلگی من و زندگ بوگی
انت..... ہاتر و قرآن دستاں تچ کن، داں اے
ٹپ بندگ مہ بیت و ہون مہ اوشت ایت من
مراں.....“

جزل و پیشانی کٹے گڑچک کت..... ”تو
اولی مردم نہ وے کہ مرے.....!!“ پد و شے و دیم و
نعت ”بچار و رنا! من گونڈویں زھگے نیاں کہ تو من
و رد دے وے، من تی لٹکے بڑاگ... لٹک و
رگانی ہون و رچگ و یک ہڈے است، پریشی و
تو نہ مرے، البت کتے زور بے.....“

جزل و چپیں دست و دستی مان لگوشت

و بڑاٹیں لٹک وے زرت و بندی جاہ و ڈن
اتک... دیم وے بڑبالیں گراگاں دات... پد و
دست و بڑاٹیں لٹک بڑے گرت... ”جھل
بیا ات گراگاں... گوشتے... وٹیں گوشتے... آ
ہوں راج پھازیں و رناھے بیگ انت...“

گراگ بال ات انت..... جزل و
لٹک بڑمان بڑاٹ و یک گراگے و ماں بال
ھمب پت..... جزل بندی جاہ و پھرت... اے
رندی جزل سک گل ات، وں گئی سوتے گوشت
وے:

”ہم ترے شعر میں آئیں ہیں مسافر کی طرح
صرف اک بار ملاقات کا موقع دیجے
ھاں بزاں تو شے وے؟... ڈن و
گراگاں نوار نوارے چیر... تی یکیں لٹک آیاں
بھر ہم نہ بوگ... ہرچی زان وے بگوش... آدگہ
لٹکاں گنگی و ڈسیاں مدے...“
چریشی و شے سر پد بوت کہ سے پلگی و
منی لٹک گراگاں داتگ... شے و ٹٹ لرزات
انت... نوں آدل و زانگ و ات کہ آئی و بازار و
ھے لشکر و بابت و ہرچی کہ اشگ آ درست
راست بوگ انت..... شے و ونگی و جاگ
پروشت..... بلے نہ کہ گراگانی لاپ سیر بوت، و
نیکہ سے پلگی و مجگ و بنی آدمی دردانی مارشت و
جھ جت.....!!

☆☆☆

فرانز فینن

زور آور مہلوک و ذہنی گلام جوڑکنگ و ہمرائی و آئی و دپتر و ریبیدگ و چہ بے بہر کنت

آزماںک : من نام لوٹ ات

☆☆☆ نزر دوست ☆☆☆

سـرشپ ء بانگ ء پدملا وازء

آت، بُرزیں تو ارے ء کواکُ جا کنگ ء آت
گشگ ء آت کہ ہدا ء چہ بُرس ات، ہدائے
بندگی ء بہ کن ات۔ چاریں فرض ء سُنتاں بے ہال
مہ کن ات مَسیت ء دپ پے پشاہست ء چار ساہت ء
چچ آت بیات عبادت ء ڈکر بہ کن ات۔

مَسیت وت پے پشاناہ ات ء مَسیت کس ء دست ء نہ
گپت ء نہ گُش ات کہ بیائے مناسجہ بہ کن نے
، منا چندہ ء میڑہ بدئے مَسیت ء پتر ہر و ہد ء ٹھمنے
ودار ء انت، بیائے وتی رب ء ابادت ء بہ کن
انت۔

ملا ء کمیں شاکارت ء گشگ ء آت کہ من
باز متواراں سونی کریم بخش ء کہ مَسیت ء گے
پر انت، ڈوپ ء میڑہ ملا ء مُسا پرانی ہیال داری
ور ء کُن دُرست ء وتی کوپکاں زرتنگ انت۔

ملا گٹ ء پُر ء سونی ء نام ء گرگ ء آت، سونی ء
ساڑا ہگ ء آت، سونی ء نام ء وردنگ ات دگ
گپ ء ہالان بے ہال ات، ملا وتی من ء
دُرستان سر پدنگ ء آت گشگ ء آت ہال
داینگ ء آت کہ سونی مہ بوتین مَسیت ء چوکاٹ
بلکن چو فوجی کوٹ ء ہا و ہد ء چچ بوت کہ آئید ء
مرا گشے بوت یا پُرس ء پرانی بوت، یا جنگ ء چوپ
یا ہدائی ازابے زمین چنڈ ء دگ بلاہ ء بھترے
!---

ملائے ہیال ء دُرست منایک پہ یک
گوشدارگ ء آت، درست منادگوش انت

دُرست منی نام ء گرگ ء آت۔ بلے اسل ء چونہ
آت ہر کس گوں وت ء دگوش ات، کس ء سُدے
پر نہ ات کہ ملا ء چے بوتگ؟

زالبول ء کسانیں زہگ وت رگند ء دیم ء ہشگ
آت آت گشش ء کم کم ء چارگ ء آت
انت، بچک ء چوری، وتی وڑا دمکاں ہشگ ات
آت لھتیں کماش ء مردم ہوٹلائی دیم ء ہشگ ات
آت پتائی ء گپ ات، ہوٹلے دیم ء، دگ ء
لمب ء پارگ ء دمکانی تہ ء ہر کس پہ دیم وتی وڑا
آت۔

گھدہ سلیمان کہ کماش ات تھت ء باھوٹ ات
کھدہ ء وتی و ہد جنگ ات وتی درک ء دوران
گوشگ ات۔ تسی ء ٹلک ٹلک ء توار ء ات آت
دم پہ ساہت اللہ اللہ کنگ ء آت بلے کھدہ ء دگوش
ہم برے نیمگ ء تاب ورگ ء آت، اے سال ء
ہامین باریں چوں بیت؟ ڈکانانی کراہ ہم ہمے
ماہ ء گرگی انت۔

ہمے دمان ء کھدہ، سونی کریم بخش ء نام ء دم پہ کترہ
ملائے دپ ء اش کنگ ء آت کھدہ ء چرتے ء
کپاں ات۔ سُب سُب ء ملا ء گوشدارگ ء بوت
کھدہ ء دل کپان ات کھدہ ٹکانسربوان ات کھدہ نو
پہ دل زانگ ء آت کہ منی نام ء توار چیر خراں انت
نوکیں نوکیں نام دیم ء پیدا ک انت سونی کریم بخش
کہ سالان مَسکت ء بوتگ ہمیش انت ہتگتے بیت
کہ رٹار بوتگ ء اھتگت ملائے اسپر ء دپ ء

سونی ء نام ٹلینگ ء ات۔ پیرالے ہند ء دمگاں
بس کھدہ بوتگ نودگہ سونی ء چہ جنگ۔

کھدہ ء کہ دم پہ ساہت سونی کریم بخش ء نام اش
گت کھدہ ء دل پُرات کہ منی نام ہم انچو اسپر ء
دپ ء بہ بیت، کھدہ سلیمان کھدہ سلیمان، کھدہ ء
دل ء تہ وتی نام دو، سے، رند ء وت رگپت، منی نام
رگیشتر زیب دنت من مردمانی رگیشتر مک گتگ
من رگیشتر مردمانی درد ء مرگ ء ساڑی بوتگ
آں کھدہ ء کہ وت ء راوت تسلہ دات داں کھدہ ء
دل ء گرگے جت چے ء کہ کھدہ چہ سونی ء کمترین
مردمے نہ ات۔

کھدہ ء دل ء جیوت ء پپسلہ گت کہ من بانند ء
رواں ملا ء وت رگند انت ملائے چار ء گزار ء کن
آں، یک شپے منی نام ہم شہر ء بازارں
بسکتیت۔ بلے ہر کس زانت کہ کھدہ زندگ ء ہیات
انت بلے ہر کس زانت کھدہ آگت ڈڈ ء ٹکڑا انت۔
بلکین مردم منی نام ء اش کن انت منی گتگیں نیکیانی
ٹرانگ ء کپ انت۔

کھداھے لوگ ء چہ پُشت ء مَسیت ء کیش ء سندھی
ہوٹلے دگ ء سر ء اوشتا تگیں شریفوک کہ اُمبر ء
نوی ہشت سال بوگی ات۔ شریفک بیہیران مُش
شریفک بیا سیٹھ ء ٹیلے ء ساپ کن شریفک
بیا اکبار ء بیار، شریفوک برو سیٹھ ء واست ء
گولڈیپ سگریٹ ء بگر بیا۔ سندھی ہوٹل ء بار
والا ہانی دپ ء درا ہتگیں شریف گون ء بیوسے ء
شریفک گتگ ات۔ شریفوک ہوٹل ء بس پہ لاپ
کار ء ات۔

پدایک روچے بے وسیں شریفوک ء سندھی ہوٹلے
سندھی ایں سیٹھ ء کار ء درنگت ات، شریفک چلن

سردو بیست ء یکمی کرن ء کارست

☆☆ مہر گواہی ☆☆

من جبر اتگ کہ زندگی زندگ بوگ ء نام انت ء ہنیں و شیں ء انجکین ساہتانی ندرگ ء۔۔۔۔۔ بلے سردو
۔۔۔ زندگی ابیدتی وڑیں کارستان ناسرجم ء بے مانا انت۔ پرچا کہ زندگی ہم رُگ زانت ء وئی کسے ء شہارگ لوٹ ایت گڈاں اے کسے ء پیشداروک ء دیمیا
مجنزینوک تئی وڑیں بنت۔۔۔

بگال ء شاعر ابندنا تھ یگور وئی نامداریں شعری دیوان ء لپے ء ہنیشہ کنت کہ
نی پدا اے چراگ ء کجا برگائے؟

منی لوگ تہار انت وئی چراگ ء من ء بدے۔۔۔

آئی ء وئی سیاہیں چم مناں سک دانتت ء داں سہتکے ہیران ء ابکہ اُشتات
”من اتلگ آں“ آئی ء درائینت

”وئی چراگ ء پے آ زمان ء ندرنگ ء“

(گیتا نجلی۔۔۔ رابندر ناتھ یگور۔۔۔ تا کدم 100)

یگور ء لپے ”چراگ“ ء کجا برگ اصل ء ”گھگیڑی“ (مزاحمت) ء نشانی ء جُست انت ء کارستے ء رنگ ء شعر ء تے ء گپ ء انت یا کہ فلسطین ء شاعر محمود ریش ء لپے ء
بچار

”اپس منے لوگ ء پا نگ انت“

ابا کجا منا برگائے؟

ہر جا گہ گوات بران بکنت

(پت ء چک دوئیں درکا انت وئی راہ ء گرا انت گند انت فوجیانی ساہگ ء ہنیں پسیل ء رسگ ء انت؟

پت: مد تڑس منی چک

اے تیر ء ٹونگاں

امباز کناں ڈیہہ ء ہا کاں

آپشتی کوہ ء کہ رستیں

اے فوجی چہماں اندیم بنت

چک: ابا گروا منے لوگ ء مہینگ ء

چہ ما پد۔۔۔۔۔

کئے نندیت؟

پت: منے لوگ ہمے رنگ ء مان انت

چک: ابا تو اپس چہا تہنا یلدا ت؟

پت: وئی لوگ ء چراگ ء پا گئی ء

لوگ ء کس مہ بیت

تہ بیکواہ بیت

(اپس مئے لوگ ء پانگ انت۔۔۔۔۔ محمود رویش۔۔۔۔۔ تاکدیم 43)

اے شعر ء تہ ء ہم اپس سر مچار ء پاسبان ء علامت ء چیدگ انت ء اے شاعری ء تہ ء ٹیگور ء درویش ء وتی تخیل ء منت ء کارست سا چگ ء جہد کنگ ء ہمے رنگ، ہمے
زمین ء مہر ء درد بلوچی کلاسیکل لہز انک ء بالاج گورگیج ء کنگ ء کھینگ

انچوش کناں گوں دُژ مناں

ہیک ء کنگ گوں ہر زناں

رکش ء گوں کوہیں جہراں

گر میں لوا رگوں چلراں

گرک ء گوں سیاہموریں بزاں

بُژ گوں کہوری شنگراں

من انچشیں کارے کناں

بانز گوں کپوتی ولراں

(میراث۔۔۔۔۔ فقیر شاد۔۔۔۔۔ تاکدیم 214)

یا کمیں دیوانگیں بلوچ شاعر پیگور رند ء دلگوش۔۔۔

شعراں ہما مرد گشت

وتی موہری داوا گرا انت

یا بلوچی نیم کلاسیکل شاعری ء رحم علی مری ء بچار۔۔

ہیرانی تمن ویران انت

سیت ماں شگلین جنگاں انت

بہ گندے کسے بہ جہڑ ایت ء گپے بہ گوش ایت کہ ٹیگور، محمود درویش، پیگور، رحم علی مری، بالاج رزمیہ ء جنگلی شاعر بوتگ انت گڈا مہر ء شید ء دیوانگ ستمو ء مست تو کلی ء
دلگوش۔۔۔

اسپرے پلپیں ماں سرے دارا انت

رد کناں کاٹار ء بزدگ ء

یا منیر مومن ء لپے ”مہناز“ ء گڈ سر ء بچار

تھی ہیال ”رخشی کر گے“ نہ انت

کہ گوں من بند بوج نہ بیت

اے دُرتیں مردماں وتی شعرانی نہ مزاحمت عز مہش creat گنگ غھیال ءمنت ء کارست جوڑ گنگ بلے سردو۔۔۔۔۔ تووت کارستے اتے۔۔۔۔۔ تووت مزاحمت ء دروشم غرنگے اتے۔۔۔۔۔ تو زندگی ء زندگی نشانی یے اتے۔۔۔۔۔

سردو۔۔۔۔۔ دل ء باز لوٹ اتگ ات کہ ترا گوں ہمیں یاد بہ باں تئی کدھیں چمانی نہ ء جنگے تچ بہ گراں غ زمین ء ہا ترا سپرے بہ بُراں۔۔۔۔۔ ترا چر زمین ء مہر ء کس اس ء جُستے بہ گراں۔۔۔۔۔ بلے زاناں من لگورے اتاں غوت ء دورداشت۔۔۔۔۔

سردو۔۔۔۔۔ منی پت ء تنیکہ جنگ نہ گنگ نئے کہ منی گہار ء کستریں ء بلے تئی جنگ ء کسہ کناں۔۔۔۔۔ من ء جلیکین شاہو، کمت ء جمل ء جیہند، نیگ ء داشاہ، سدج ء کنگ ء میر قمبر، نئی ء میران ء گوک پرش ء بلوچ خان نوشیروانی ء کسہ ء داستان گیر کابینت۔۔۔۔۔ بلے مرچی منی پت نشنگ ء وتی کدی کدی لٹناں گٹ پانچ ایت ء گہار ء ہم وتی نگر ہیں ء رنگی نیں دست ء مہرگ پُرننگ انت۔۔۔۔۔ منی میتگ ء دُرتیں سنگتاں وھدے رودراتک ء گور بچانی جنگ ء اھوالے اش گنگ گڈاں گل پنگاں ء گُشگ اش سردو۔۔۔۔۔ مرچی وتی کار ء کت ء دُرشگ ء انت۔۔۔۔۔ بلے۔۔۔۔۔ مرچی سنگتانی لبر کمیں بہ گندے لبر زوک بہ بیت۔۔۔۔۔ کہ تئی کنگ گنگ مہ بنت۔

سردو۔۔۔۔۔ ترا من ہماروچ ء زانگ کہ منگے ء داستان ء فوج ء بکتر بند گاڑی یے دروزگ سوشل میڈیا ء یلہ اتاں ء سنگتاں گشت کہ سردو۔۔۔۔۔ ء کرامات انت ء پدا دومی رند ء شہید زمیندار ء پ ء تئی جنگ ء مہر ء داستان اش گٹ۔

سردو۔۔۔۔۔ جنگ ء وتی کیپ ء واھگ بنت۔۔۔۔۔ ٹینگ ء سلاہ مرچی چکنداں کہ ترا گوں لہتیں سال ہمراہ بوتگ انت۔۔۔۔۔ بلے سردو۔۔۔۔۔ مرچی سنگراں، سنگتاں، گواشاں، دازاں کوراں، ربدان، چیدگاں، درچکاں وتی توار ء دروشم جینگ انت کہ ترانہ گنداں ء مرچی ہم گوات ودار ء نشنگ کہ سردو۔۔۔۔۔ تئی باسکاں چدر کپنگیں سلاہ ء ٹینگ ء ز مہش ء توار پلو ء بزوراں ء نازیک بہ جنان۔۔۔۔۔

سردو۔۔۔۔۔ انچو جنگ ء رُودینگ ء مزن کنگ ء پد تو مرچی شہراں اسکول، کالج، یونیورسٹیاں ء ایدگہ ادراھاں جنگ ء باروا بوان انت ء لیکچر بداتیں ء مہ مردم ء ترا گوش بداشتیں بلے بقول منیر احمد بادینی ء گدار (ناول) ”بیا اوزند بیا امریکہ“ ء کارست امان ء گُشگ بیت کہ تو وتی ڈیہہ (بزاں پاکستان) ء مرو پتو مغرب (بزاں امریکہ) شُر تر انت کہ تو واندگیں مردے ء پاکستان ء زانت ء علم ء پاھو (پھانسی) دیگ بیت۔

☆☆☆

عطاء شاد

سیہ شپیں ظلم ء، مکہتیں ڈیہہ ء ماہکان
گار بیت روش ء جمبر بیت ہاریں استماں
قہریں تامور ء، چیر ء سر بیت انت آسماں
تلوسیت ایردستیں لس زنگ زار بیت جہاں

بیگواہی

☆☆ دوستین بلوچ ☆☆

ماسی نوری چم غزاہرے پریشان نہ ات۔ لوگ آؤ کیس مردمانی دیم آچشیں گئے نہ کت نے کہ چ آئی آچوزانگ بہ بیت کہ آپریشان انت۔ ماسی نوری ہما وھدہ کہ کسان بوتگ، یا نکلہ پدا سورکنگ نے ہما انت انچیں ہاموشیں جینے ات۔ پھکلہ مردم ماسی نوری آچریشانی آرزانی آ زانت نہ کنناں۔ بلے مردماں زانت کہ ماسی نوری پیش آ مردم نہ انت۔ آروچ پوروج نوزورتراں ات آچمانی گرد آ سیاہیں کشک رڈگ آ انت۔ چوناھا درد پوتی پدکنگ آوت درشوہازیت۔ کدی بہتانی گرد آ سیاہی رودینیت آ کدی گریگ پرمانیت۔ اگاں درد آ اظہار آ مردم پ زبان مہ کت گڈاچم اے درد آ چنگلی آ کن انت۔ یا زیاد ہیں درد مردم آ دیم آ کرینچکاں چ زاہر بیت۔ ہمے وڈ آ ماسی نوری چو روچ اے درد۔ وتی اندر آ چیر دات کت۔ روچے ناروچے آلم آ ماسی نوری آ برداشت آ جواب داتگ ات۔ آ مرچی ہمے پنیم بوت۔ ماسی نوری وتی زند آ گیشتریں بہر گوازیٹنگ۔ چوناھا اے گپ آ تہ آ دلیل نیست کہ کجام حساب آ زند آ گیشتریں بہر نے گوازیٹنگ۔ چیا کہ اے گپ آ کس نزانت ماسی نوری مرچی مریت یاد گہشت سال آ پد۔ ہمے واستہ اے گپ آ گھگ شرترا انت کہ ماسی نوری آ وتی زند آ 56 سال گوازیٹنگ۔ اے سالانی نیام آ بڑگی آ واری ہکم ساعت ماسی نوری آ ہمراہ بوتگاں انچو کہ اے بڑگی آ واری گوں دگہ مردماں وفادار انت۔ ماسی نوری آ ہم اے وتی زند آ بہر مت اتگ اتنت۔ زند آ سفر گوں ہمے رنج آ غمناں جنزان ات۔ بلے زندگی یکیں داب آ کجا واداریت۔ مردمانی غم آگہ یکیں

حساب آ بہ بنت تہ مردم بے غم بنت، چیا کہ انسان ہر چونیں غم آ عادت بیت۔ بلے انسان آ زانت وت چ درستاں مسترین غم انت۔ چیزانی مارگ ہر چونیں غم آ رنجاں وتی میگ آ چکیت۔ آگہ انسان آ تہ آ مارگ آ سپت مہ بیتیں تہ انسان چاندوہان آ جو ات۔

ماسی نوری جبریت کہ اے دراہیں زندگی گیشتر ایوکی آ ازابی گوستگ۔ ہکم ساعت آ زندگ بوھگ آ نہاد چمن لوٹ اتگ۔ بلے انچو تکلیف کہ چک آ جتانی دنت، دگہ چشیں تکلیف نیست۔ ماسی نوری پ اے گپ آ بونیک انت کہ دریکتیں من وتی چک بازار آ راہ مہ داتیں۔

بلے ماسی نوری آ سر آ اے ازاب انچو کپت کہ ماسی نوری آ چماں کل کائنات یک ٹکے بوت۔ ہمے یکیں ٹک آ کلیں جہان لونجان ات۔

بوت چوش کہ یکروچے ماسی نوری آ یکیں آ ورنائیں چک شہیک شت پ بازار آ بلے واتریتیک۔ یکے ایش کہ ماسی نوری آ یکیں چک انت۔ چیا کہ شہیک آ ودی بوھگ آ پد آئی آ پت کور آ ہار آ برت۔ ماتی نوری 36 سال انت کہ آگت آ ودارا انت کہ شہیک آ پت کنیت۔ بلے ہار آ برتیکیں مردم چ کجام راہا کانت اے گپ آ کس نزانت۔ مردماں لہتے روچ آ تاں زور دات کہ نوری ورناء شرتیکیں جنکے (آوھد آ جنکے ات) باید انت کہ ایوک مہ بیت سور بہ کنت۔ بلے نوری مدام گشت کہ شہیک آ پت کنیت۔ من سد کاں کہ کنیت۔ بلے اے راتقی یے ات کہ ہار برتیکیں مردم نیا انت۔ حسین آ گشت کہ چ مے میگ آ ہار روت، چ مے اناچہ ہر کسی میگ آ ہار روت، ہار چشیں چیزیں نہ انت کہ برتیکیں چیزاں دوار بیاریت۔ بلے دوستی

مردماں کور کنت، دوستی بے سریں کار پرمانیت آ نوری آ ودار بے سریں کارے ات۔ آ اے ہم راستے کہ زیاد ہیں دوستی مردماں چہ مردی کٹ آ ہم دور دنت۔ نوری وتی ورنائی آ پد ہم سور نہ کت آ وتی دوستی گوں شہیک آ پت آ ہلاں نہ گت۔ میگ آ مردم ہم اے گپ آ منگ آ لاچار بوتماں کہ نوری آ وتی زند شہیک آ پت آ راداتگ۔ بلے نوں کہ نوری آ یکیں چک گار ات نوری وت زانگ آ نہ ات کہ من چہ اے ازاب آ چوں رکھ ات کنناں۔ بندت آ لہتیں روچ آ ماسی نوری وت آ دروگیں تسلہ دات کہ شہیک بکندے وتی ہماہاں گوں شکار آ شتگ۔ بکندے دوریں راہے آ سر ایش کپتگ ہمے واستہ واترگ انچو دیرکنگ آ انت۔ بلے اے گپ راستے کہ ماسی نوری یک ماتے ات، ہمے واستہ چشیں ہیالاں وتی ذہن آ جا گہہ دیک آ ترسگ آ ات کہ منی چک گار انت۔ 4،5 روچ آ پد نوری آ وت اے گپ من ات کہ منی چک گار انت۔ چیا کہ میگ آ چہ ورنانچو گار بیان انت کہ آہانی واترگ آ مردمانی دل یکیم ات۔ چہ شہیک آ گار بوھگ آ دو سال پیس نوری آ میگ آ شہر بانو آ چک گار بیتگ ات۔ بلے یک سالے آ پد اتک، مردم گش انت کہ شہر بانو اے میگ آ وش بہت تریں مردم انت کہ آئی چک زندگ آ اتلگ۔ شہر بانو آ چک کہ گرگ آ پیش لائق آ کاری ایں چکے ات، بلے انو بیمار ات، جندے ہم سار نہ ات آ گوشاں زور ات۔ شہر بانو گشیت کہ وابلے توک آ برے برے آئی آ چک ہمے گپ آ کت کہ ”من بچ آ سر پد نیاں“۔ بلے آگاہ کہ بیت تہ وتی سار آ نہیں۔ بس مردماں ہیرانیں چماں گوں چاریت آ بچ رتیکیں زبانی آ اشارتی گئے نہ کنت انچو

گش آنت کہ شہر بانو ۽ چک سک لٹ ۽ گٹ اش کنگ۔ ماسی نوری ۽ برے برے چیز ات کہ اے گاری ہم چونیں لہڑے۔ کسانا ۽ مئے مندریکے، لوگ ۽ دگہ چیزے، یاں برے برے لوگ ۽ پسے گا ر بوتگ۔ بلے گاری چشیں ترسناکیں لہڑے نہ بوتگ۔ اے زمانگ ۽ کہ شہیک ۽ پت آپ ۽ برت مرداں برے برے گشت کہ شہیک ۽ پت آپ ۽ برتگ ۽ ”گار“ انت۔ چد ۽ پیش چوش نہ بوتگ کہ مردم گار بہ بنت پھلکہ مردم انچو چہ اے لہڑ ”گار“ بوہگ ۽ نہ ترس اتگ۔ بلے نون اے لہڑ ۽ وتی معنی مٹ گتگ۔ اے اجبیں راستی یے کہ ورنائیں چک گار بنت۔ ۽ انچو گار بنت کہ آھانی سر ۽ سوج ۽ نہ منجار دنت ۽ نہ کہ مسیت ۽ مملہ۔ نوری ۽ بلے اے گپ مردمانی دیم ۽ بہ نہ گت انت۔ مردمانی دیم ۽ ہمے یکیں گپ کت نے کہ زندگیں مردم ۽ سر ۽ پریشانی کنیت۔ ہمے پیئم ۽ کہ شہیک ۽ پت چہ من انجیں وڑے سست کہ من اگت ۽ آئی راہ چاراں، ہمے وڈ ۽ شہیک ۽ ہم راہ چارباں۔ مردم چہ وتی گاریں دلوت ۽ دل یکیم نہ بیت من وتی چک ۽ کجا دل ۽ یکیم باں۔ نوری ۽ اے ہم گشت کہ زند ۽ ڈک ۽ تکلیف مردم ۽ وس ۽ نہ انت کہ مردم چہ وتا کیے گچیں بہ کنت ۽ بزوریت۔ اگاں ناچک ۽ جنائی ۽ پریشانی، وتی دوستیں مردم ۽ دوری ۽ تکلیف کس ۽ نہ زرتگ اتاں۔ لوگ ۽ کہ کس نہ بوت تہ نوری ایوک ۽ نشت دل ۽ سیرا گریت نے۔ آئی ۽ چیز ات کہ گریوگ ہم چچو وٹیں لڈتے۔ درد کہ اندر ۽ جش انت تہ دل ۽ چست بوتگیں باپ آپ بنت ۽ چہ چہماں در کاہنت۔

نوری ۽ میٹگ برزگے ۽ سرا انت۔ چہ میٹگ ۽ بازار ۽ روکیں سڑک ۽ برے برے گاڑی گوزنت کہ مردم ۽ پُر انت۔ چہ بازار ۽ دوریں میٹگانی مردم ہر صوب گاڑی ۽ رو انت بازار ارشن ۽ دگہ سامان زور انت۔ شہیک نے گار بوہگ نے سالے

گوزگ ۽ پد ہم بیچ ہال نیست ات۔ اے اجبیں گپے ات کہ انچو مردمانی گار بوہگ ۽ پد ہم مردمانی زندگی نے تہ ۽ بظاہر بیچ بدلی نہ بیتک ۽۔ نوری جیڑ ات کہ چہ شہیک نے گار بوہگ ۽ پیر ہم مردم بازار ۽ شتگاں، گاڑی چروڑ ۽ گوتگاں غونوں ہم گوزنت۔ زندگی نے ہمک روچی کار بدل نہ بوتگاں۔ نوری نے پریشانی روج چہ روج گیشتر بیان اتاں۔ انسان چچو سک ساہیں چیزے۔ دانکہ تیرے بالاد ۽ چہ نہ گوزیت، دانکہ کبے ۽ نہ کہ پیت یا دانکہ ساہ کشیں نادراہی یے مہ گپت پریشانی ۽ درد ۽ مردم ۽ رامرگ نیت۔ نوری کہ بیچ در ۽ وس چہ وتا نہ گندیت تہ ایوک ۽ انجیں گپ کنت۔ بلے مردمانی تہ ۽ چشیں گپ نہ کنت کہ مردم نوری ۽ نزوریں مردمے بہ لیکھ انت۔

یکروچے نوری وتی کڈک ۽ دیم ۽ نشتگ ات۔ موسم گرم ات۔ دور چہ سڑک ۽ برے برے گاڑی یے گوست دیم چہ بازار ۽۔ نوری ہمے جیڑگ ۽ ات کہ مرچی شہیک ۽ آئی ۽ پت بیٹگیں انت۔ تہ من آھاناں در ہیں کہ گشتاں ۽ اے گرانیں بار سبک ترکت۔ وتی جند ۽ مردمے ۽ کوپگ ۽ سر ۽ ایرنگ ۽ گریوگ ۽ وش ایوک ۽ وش بہتیں مردماں رسیت۔ نوری آروچ ۽ اگت ۽ بیھال کت کنگ ۽ نہ ات کہ شہیک نے پت ۽ کوپگ ۽ سر ایر گت ۽ اجبیں ”تحفظ“ ۽ مارشتے ۽ نوری انگیر گت۔ ہما یکیں روج ات کہ نوری وتی زندگی ۽ وش ات۔ ہما روج ات کہ شہیک ۽ پت ۽ ریشاں وتی پیشانی ۽ جک لگگ ۽ مارگ ۽ ات۔ نوری ۽ ہیال ۽ ہمے وش ۽ مارشت توامیں زند ۽ میراث انت کہ بے ہال کنگ نہ بنت۔ چونا ہایا تہ زندگی ۽ بے تواریں ہمراہ انت۔ گوستلیں یا تانی ساہگ ۽ نوری ۽ وتی زندگی ۽ 56 سال گوازیٹگ ات۔ مرچی نوری بس ہمے یکیں گپ ۽ جیڑگ ۽ ات کہ شہیک ۽ پت بیت تہ من در ہیں کہ آں کاراں۔ ہمے کہ آئی ۽

ہار ۽ برگ ۽ پد چچو سال آئی ۽ ودارا گوازیٹگ۔ ہمے کہ شہیک ۽ گاری ۽ چہ سالے ۽ گیش مدت ۽ آئی ۽ کجام نہ وٹیں مارشت گت اتگ انت۔ ہمے کہ آئی ۽ اد ۽ نہ بوہگ ۽ سوب ۽ من ایوک ۽ گپ جنگ ۽ وتی درد دیوالاناں گشتگ انت۔ ماسی نوری مرچی سک ملورات ۽ گون وت ۽ گپ ۽ ات۔

سڑک ۽ نیگ ۽ چم نے شاک اتاں تہ شہیک ۽ پت آھگ ۽ ات۔ شہیک ۽ پت ۽ ریش، آئی ۽ مید، آئی ۽ گور ۽ بیچ ہما پیئم اتاں کہ ہار ۽ روج ۽ نوری ۽ دیٹگ انت۔ نوری ۽ اے درتیں چیز دیکہ یا تہ انت۔ شہیک ۽ پت ۽ ہما پیر ہم گون ات کہ ہار ۽ روج ۽ چہ لوگ ۽ زرتگ ات نے دیم چہ کور ۽ شتگ ات۔ آئی ۽ ورنائی ہم پیر ۽ وڑ ات۔ ماسی نوری اے ساعت ۽ چہ کلین پریشانیاں آجو ات۔ بلے آے گپ ۽ باور کت کنگ ۽ نہ ات کہ شہیک ۽ پت سلامتی ۽ آئی ۽ دیم ۽ اوشتاگ۔ ایوکیں مردمے ۽ ہمراہ بہ رسیت تہ جہاں شاہگان بیت ۽ چہ زندگ بوہگ نوکیں نیون رسیت۔ ماسی نوری ۽ ہیال ۽ اے ساعت ۽ آدنیاء وش بہت تریں مردم ات۔ آئی ۽ یک سہتے ۽ وستہ در ہیں گلگ ۽ پریشانی بیھال گت انت بس سر شہیک ۽ پت ۽ کوپگاں ایر گت۔ وش نے ارس چہ نوری نے چہماں ہولمب اتاں۔

ماسی نوری وتی سار ۽ اتک تہ آئی ۽ سر گون کڈک ۽ تکہ ات۔ شہر بانو ۽ میٹگ ۽ دگہ لہتیں زابلول آئی ۽ تسلہ دیک ۽ انت۔ ماسی نوری ۽ کڈک ۽ دیم ۽ اسپتیں پک اپ گاڑی ۽ چہ لہتیں مردماں یک کبلے ایر گت کہ آئی تہ ۽ مردمے پیڑ اتگ ات ۽ چہ کبل ۽ ہون پٹان ات۔

☆☆☆

رژن ۽ بندیک کنگ، کسی طاقت نہ انت

☆☆☆ شے بلوچ ☆☆☆

انسان ۽ چاگرد ۽ سمر ۽ چماں شانک بدے گڑاں گندگ بیت کہ انسان مدام دیروی ۽ نیمگا گام جنان ۽ جنزان انت، بندت ۽ انسان ۽ زندگی ۽ بندت کوہ ۽ گیا باناں گنگ، پدا دیترا ماگندیں کہ انسان چاگرد ۽ جوڑ کنت، ہے چاگرد ۽ جوڑ کنگ ۽ گوں انسان ۽ دیروی ۽ سپر ہم وتی بندت کنت۔ اے سپر پیک روچے کیت انسان ۽ انجیں جائے سر کنت کہ گوسگیں زما نگ ۽ چچ انسان ۽ گمان ۽ ہم نہ بوتگ۔

کے ۽ زاننگ کہ یک روچے کیت انسان آ زمان ۽ بال کنت کئے ۽ جیڑا نگ کہ چوشیں روچے ہم کیت کہ انسان دریا ۽ تہا چہ ماھیگاں ہم شر تراوژناک کنت۔ اے چیز ہے گواہی ۽ دینت کہ انسان یک دیروی لوٹوکیں جانورے، بے شک اے سپر ۽ برگ ۽ واستا انساناں مزن مزین گام جنگ ۽ مزن مزین جیڑہانی ہم آماج بوتگ، بلے انسان اے سپر ۽ برگ ۽ پچیر دلپروش نہ بوتگ، پرچا کہ انسان زندگ یوگ لوٹیت وتی جند ۽ زندگ دارگ ۽ لوٹ وت انسان ۽ لاچار کنت کہ آ دیروی بہ کنت۔ ہر انسان ۽ لوٹ انت کہ آ یک جو انیں زندے بہ گوازی نیت۔ پے جو انیں زند ۽ گوازی نگ ۽ واستا الی انت کہ انسان مزین گام بہ جنت۔

مزنیں گامانی جنگ ۽ واستا گڑاں مزین دل ۽ مزنیں سگ ۽ او پار ۽ پکار انت۔ پمشکا سید ہاشمی ۽ گوٹیک کہ ”گار ہاں توپان ہاں بیگوہ ہاں بلے سید اے

شگان ۽ جت مہ کنت کسے کہ پشت ۽ کنز انگ“ اپلاتون جاہے گوٹیت کہ ”گوٹڈواگاں تہاری ۽ چہ بہ ٹرس ایت اے اتچکیں مزنیں جیڑہے نہ انت، بلے یک مزن عمریں مردے چہ رژنائی ۽ بہ ٹرس ایت اے یک مزنیں گپے بیت۔“ رژنائی ہما چیز انت کہ تئی دیماہر چیز ۽ پدر کنت، تو وحدے کہ چیزاں گندے گڑاں تئی جیڑگ ۽ پگر کنگ ۽ درنچ بنت، ہمداتی راستیں زندگی ۽ بندت بیت۔

مادنیاء راجد پتر ۽ پچاریں تاں گلا میں راجانی زانت ۽ زانگ ۽ در بند کنگ بوتگ انت۔ ایشی ۽ سبب ہمیش بوتگ کہ دیم ۽ دژمن ۽ زاننگ کہ یک گلا میں راجے کہ آئی ۽ زندگی ۽ پے بے مول ۽ مراد تہاری ۽ تہا گوزگ ۽ انت اگاں رژنائی ۽ دنیا ۽ کیت گڑاں جیڑگ بندت کنت، گلا میں راج ۽ کہ جیڑگ بندت کت گڑاں آ زانت ۽ زانگ ۽ نیمگا روت، اے زانت ۽ زانگ گلا میں راج ۽ تہا اے پگر ۽ ودی کنت کہ آچہ زوراک ۽ آ جوئی بہ گپت۔

پدا ماحش ہم گندیں کہ گلا میں راجان ۽ ہر چیز ۽ چہ زبہر کنگ ۽ ابید ہم گلا میں راج انگت پے وت جیڑگ ۽ درال بلوچ انت۔ اے چتور بیت؟

اے کارنوں ہے راج ۽ سیاسی سروک، لہز انت ۽ زانتکاری کار انت کہ آ وڑے نہ وڑے ۽ وتی واہشتاں کر بان کن انت ۽ راج ۽ دیروی ۽ نیمگا برگ ۽ جہد کن انت۔ اے کار چچو گران انت

ایشی ۽ ہما مردم زان انت کہ ہے جہد ۽ کاروان ۽ گوں بندوک انت۔ اے کاروان ۽ گوں بندوک یوگ ہمک دلترک ۽ دل پٹیں مردم ۽ کار نہ انت۔ بلوچ دیر انت کہ پے وتی راجی آ جوئی ۽ جہد ۽ انت۔ اے پڑا نہ ایوکا بلوچ ۽ سیاسی سروکاں کر بانی دا تک بلکیں بلوچ ۽ لہز انت ۽ زانتکار ۽ نو در برانی مزنیں کچے ۽ وتی ہون ریٹنگ انت، ہود کہ گپے یات کنگ بہ بیت کہ ہر کاروانے ۽ باسکاں وتی ہون کہ دا تک انت گڑاں آ کاروان ۽ روکیں چراگ پے رزانی ۽ کشگ نہ بوتگت۔

بلوچ ۽ اے کاروان ۽ تہا یک زانتکار، کواس، استاد ۽ جوانیں رھشون یے استاد صباء دشتیاری بوتگ کہ آئی ۽ وتی ڈراہیں واہشت پے بلوچ ۽ دیروی ۽ وت واہجی ۽ واستا کر بان کنت ۽ وت دیم پے مرادانی منزل ۽ رھاگ بوت۔

شہید صباء دشتیاری اسل ۽ ہما رژنائی ۽ منوگر بوتگ کہ آ رژن ۽ چراگ ۽ واستا سقراط ۽ کر بانی دا تک۔ اے رژن ۽ سپر روان انت۔ چراگ روک یوان انت۔ الم یک روچے کیت کہ اے رژنائی ۽ چراگانی بالینوک وتی روک کنگلیں چراگانی رژنائی ۽ نند انت ۽ وتی ہوناں گوں نکشیں عبشتانک ۽ گوشتناں وان انت۔۔۔۔۔

☆☆☆

پگر و رزنائیں چراگ

☆☆ کبر بلوچ ☆☆

پشاور ء کتابانی دکان بند بوگ ء آنت۔ کراچی ء کتابانی پبلیکیشن وقتی پبلیکیشن بند کنگ ء آنت۔ دومی میرگ بلوچستان آنت کہ اودا کتابانی وانوک گیش بوہان آنت پرچا کہ بلوچستان کتاباں گوں مہر نکوانی زمین آنت، بلے بلوچستان ء کتابانی سراپا بندی آنت۔ ہے ڈا کتابانی دکانانی سراہم پابندی آنت دانکہ کتاباں گوں مہر نکوانی مہلوک چہ کتاباں دور کنگ بہ بیت۔ پدا اچلھی گپ ایش آنت کہ بلوچستان ء ہما کتابانی سراپا بندی آنت کہ اے کتاب چہ کراچی ء لاہور ء چاپ بنت۔ بلوچستان ء نہ ایوکا کتابانی سراپا بندی آنت بلکین کتاب وانوکانی سراہم۔

کتاب اے ریاست ء ڈژمن آنت ء بلوچ ء دوست آنت۔ ہما کہ کتاب دوست آنت آریاست ء ڈژمن آنت۔ ریاست زانت کہ آہاں کتابانی رہشونی گون بیت آہانی پرورش دیگ سک گران آنت۔ ہے واستہ ریاست مئے کتاب دوستاں یک

یک ء چہ مارا سندرگ ء آنت۔

شیر بلوچ ہے کتاب دوستاں چہ یکے کہ ہے زوتاں ریاست ء ماں گور کوپ ء آوار جنگ۔ بھگت سنگھ گوش آیت کہ "بچ انقلاب بے کتاب ء سرجم نہ بیت" شیر ہے لیکہ ء منوک بوتگ ء آئی ء ہے لیکہ گون پیگ ء وقتی سنگتانی رہشونی کنگ۔ شیر بلوچ (لکیر)، واحد بلوچ، شال ء شہید بوؤ کیں وکیل، تربت ء کتابانی دکان یا بی ایس او ء جوڑ کنگیں لاہریری، ریاست ء فیصلہ کنک کہ بلوچ ء بلوچستان ء چہ سیادی داو کیں زانتکار، کتاب ء علم ء گوں ہنگر نچیں مہلوک یا بلوچستان ء ہر ہا علمی بنجاہ کہ درس دنت آہلاس کنگ بہ بنت۔۔ بگندے اے ریاست ہے سر پد بیت کہ علمی بنجاہ بند ء کتاب دوست ء زانتکارانی چست کنگ ء مارا علم ء کتاباں چہ دور کنت۔ شیر ء برگ ء گوں مارا آشیر ء پگر ء دور کنت گڑا اے ریاست ء کم علمی آنت۔ چونانہ دنیا ء ڈراہیں حکمراناں کتاب ء علم وقتی ڈژمن لیک اتگ ء پگر ء دیم دارگ ء کوشش کنگ۔ بلے

رژن ء کے داشت کنت؟ سقراط ءے زہر دات۔ گیلو ءے سٹک، بھگت سنگھ ءے پاہودات ء نیلسن منڈیلا پیست ء ہیٹ سال ماں جیل ء بند ایش گت۔ بلے آہانی پگر زندگ آنت۔ آہانی روک کنگیں چراگ، تہاری ء دیم ء اوشتاگ ء رژن تالان کنگ ء آنت۔

پہ ماشیر (لکیر) یک چراگے، رزنائی بیے، تہاریں شپاں ہما رزنائیں استال آنت کہ کاروانانی رہشونی ء کنت۔ ہے رژن، کتاب ء چہ رہشونی زیرو کیں شیر، ہما کہ گوشنگ ءے مئے کتاب، ڈژمن ء پنگ ء پڑوشے دے آنت۔ ہما شیر مارا چہ سندرگ بیت ء تہاریں کوئیانی باہوٹ کنگ بیت بلے اے مئے ایمان آنت کہ شیر ء ہمیں روکیں چراگ تہاریانی دست ء تاں دیر زندانی نہ بنت۔

☆☆☆

امیلکار کبرال

ماراجی آجونی ء جہد ء مہلوک ء دود ء ر بیدگ ء سیاسی درشان گشت کنیں۔ راجی آجونی ء سروک جنز ء تہہ دور ء ر بیدگ ء ارزشت ء الم سر پد بہ بنت۔

شبیر بلوچ مئے اہدء دیوانگ

☆☆☆ ابراہیم بلوچ ☆☆☆

انسان ء راج دپتر ء پچپاروں،

گڈاں اماراھے چیز نظر کیت کہ راج دپتر ہماواں
جوڑ گرتہ کہ آوانی تہا زانت ء زانگ اھنگ۔

اسپار ٹیکس کہ آ

یک گلامے بیت بلے وختے آئی ء تہا زانت ء

زانگ ء مر دلیں پیل میز ران بنت گڈاں آوتی

سا نکلا پروشیت ء زورا کانی پرمانا شہ مگ ء انکار

کنت۔ ہمے وڈا گر اچھی ء دگہ بازین با مردانی کہہ

آنت کہ آوانی بالینگس جہد ء یو ء رٹن تاروش ء

مروشی ہم شنگ ء تالان انت بے شک زورا کی ء

برجاہ دار مروشی ہم زورا آور آنت بلے ”ناں“ گنگ

ء ماس انگت نہ مرتہ۔ بلوچستان کہ مئے ماسیں

سر ڈگا رانت، ہے زورا کانی زورا کی ء آماج انت

۔ چٹھیں روش نیست کہ پٹی ء ٹوری میں لاشے دز

مہ کھیت۔ موسمانی تہا زانگ بوگ چکدر گران انت

؟ اے جنت ء ہماوانی دیما آیر پکن کہ آوانی تہا

زانت ء زانگ اھنگ۔ شبیر بلوچ ہما تک ء مردم

انت کہ آوانی تہا جاو ء حالتاں زانت ء زانگ ء

پل رودینگ انت۔ آ اے جی ء زانت ء پوھ

آنت کہ اے راہ ء روگ ء جنزگ چچو گران انت۔

نار چرسیل، لٹ ء ٹٹ، گڈسرا مرگ، ایشانی باروا

زانگ ء انگت اے راہ ء روگ؟ ہزاراں بھت

ذہن ء چست بیت۔

بلے زانت ء زانگ ء روکیں ڈیوانی بالینوک چتور

بے توار بوت کناں؟ کہ آ زاناں مئے بے توار ی ء

نچ نہ کنگ باندا ت ء پدرتیج ء بیگواھی ء مرگ انت

۔ آپیشا کار کناں انگر آنگر سر جمعیت، ہر

گالوارے ہاچہاٹے کہ چست آہم کڑو بنت

چٹھیں راہانی روکیں مردم مہجر گار نہ باں۔

منکہ شبیر بلوچ ء عکس ء گندیں گڑاں من آئی ء دیم ء

ٹک بز انکہ نشان ء اٹھی ء چارین۔ لکھی، چوناء لہتے

نشان لکھی بنت۔ شبیر ء دیم ء نشان ہم لکھی انت۔

چٹھیں مردم گجا بے توار ی ء مر بوزم ء سراوشتاں ء

تماشا چاراں۔ تماشا چارگ ء داستا بے زانتی ء بے

ضمیری لوٹیت۔ اے وڑیں جی ء شے، شبیر ء آئی ء

راہ ء مردمانی تہا نگ ء نیست۔

بلے شبیر پرچے آوار جنگ ء بیگواہ کنگ بہ بیت؟

وتی ملک ء سر ڈگا ر ء باروا جیوگ، وتی پدرتیج ء

زانگ دارگ، وتی ڈبھ ء جاوہر حالانی سراٹوک

کنگ ء مژد پرچا آوار جنگ ء پے زور بیگواہ کنگ

انت؟

شبیر بلوچ من کہ تی عکس ء گندیں گڑاں جیوگ ء بنا

کنیں

”من وتی ہک ء لوگ ء داستا پرچے ہمریں؟

منی ہک انت گڈاں منی ہک من ء پرچے مررس

ایت؟

زندمنی ء ہک منی، گڈامرگ پرچے؟

اے درستیں ٹوکانی پسو وھد ء پء درکاریاں بلے

انچٹھیں کہ اے جنت ء ٹوکانی جمر مہ بڑنت ء پٹو پٹو

مہ بنت ء مردواں۔

زندگی تر انصیب ء بات

☆☆☆

سید ظہور شاہ ہاشمی

گال ء گپتارتی گنت سید

راجی سرد پتر ء واجہ دگر انت

گواتِ کسہ

☆☆☆ جہانگرد بلوچ ☆☆☆

او گلا میں راج پٹگاں !!!

مرچی ویتیک ء بیل ات ء منگ ء گوش بدارات
تو امیں عمر شالچ ایتگ ء من گوش داشنگ، مرچی
چٹ بیوانک بہ ات۔

اش کن ات کہ من گوں شام گوات ء کسہ ء کار آں
ء شاپے بز ان ات کہ گوات جی یے؟

شام وتی زند بیرک ء بندی جاہ ء گوازیٹنگ، کہ اود ء
روگ ء گوات ء بازل بن گرات۔

گلاماں !!!

شمارا آجوتی ء اولی روج ء سوگند انت کہ مرچی منی

گپ ء مہ پروش ات۔ مرچی چٹ بیوانک بہ
ات۔ اش کن ات کہ من گوات ء کار آں۔

ء من ہمودا دشتوک اتاں و ہدے گوات ء ماکوہ ء
پیشانی ء وتی لٹ ایرکت انت ء پیرکارگ ء

گر یوگ ء لگت ات۔ کبیر ء پیر، سول ء کتر ہیران
اتاں کہ چونیں بہرے کہ گوات ء وتی سالانی سال

ء بیوانکی پڑوشنگ۔ ماکوہ گوں وتی موردا نگاں

گوات ء چوٹواں مرزگ ء لگت ات ء آئی ء را

جست گپت کہ چے بہرے؟ ء گوات ء گریٹگیں

چھے پسودات کہ منی زند بیکار گوزگ ء انت منا ہما

کار ء واستہ کہ چہ بہشت ء دیم دیگ بوٹنگ، من آ

ڈبہ ء پیلوکنگ ء نیاں۔

اوگلا میں راج پٹگاں !!!

شمارا گلامی ء گڈی روج ء سوگند انت مرچی منابلن

ات وتی بہرے سرجم کن آں۔ من دگہ دنیاء ثران ء

نداوں، اے کسہ ء شہا ہم مان ات۔۔۔

یک دمانے او پارکن ات۔

گوا گوات ء گوشٹ کہ اے ڈیہہ ء تو امیں رعیت ما

ں بندی جاہ ء بند انت ء اودا من شت نہ کن آں کہ

منی بازل بیچ انت ء من سہب ء تاں شپ پرے

ڈن ء پراڈن ء ویل اوں۔ نے منا چشمیں تاوانے

ہست کہ اودا سر بہ باں، نے اے مخلوقات ء چشمیں

بودے مان کہ وتارا چہ گلامی ء گزار کینت بہ کنت۔

پمشکا منی زند بے مانا انت، من اے مخلوقات ء

نابودی ء بیوانکی ء سراگر یوگ ء اوں۔ من وتی

نادست رسی ء سراسی اوں۔ من کسی درد ء وارت نہ

کن آں۔ گوں ہمچنگ ء گوات لکلیر بوت۔ آئی ء

توار ماکوہ ء سینگ ء جہلا نکیاں ایر بک ات۔

ماکوہ ء وتی پیریں چٹانی ارس پیک کت انت ء

دڑا کینت ”مونجاں مہ بوگوات، من گندگ ء آں

کہ منی چار سرچاریں زہگاں گلامی ء سانکل

پڑوشنگ ء منی پناہ ء پیداک انت، منی ہے چاریں

زہگ تئی ہستی ء راماں یے دے انت۔ منی زند ء

مرادے کبش انت۔ مونجاں مہ بوکہ منی اے

سرچاریں زہگ وتی ایدگہ براساں وت چہ بندی

جاہاں آجوں انت۔“

ہیران مہ بہ ات گلامی راج ء پٹگاں ہیران مہ بہ

ات۔

مناشمے گلامیں زرد ء آجوںیں واہگانی سوگند انت

کہ اے سرچاراچ شام انت، شمے براس انت۔ آج

شماراتلگ انت۔

☆☆☆

بابا خیر بخش مری

اے جہد کہ بندات کنگ بوتگ بر جاہ دارگ بہ بیت ء یکشل ء گوں دیما برگ بہ بیت۔

اگاں جنگ اوشت ء آماچ بوت گڈاپہ بلوچ ء سسک باز تاوان انت جہد ء وتی گڈی منزل

سر بکن ات۔

مالکوم ایکس، بے قاضیوں کا زندگی

☆☆ ذوالفقار علی زلفی ☆☆

"آ کہ ہج چیز بے نہ اوشنت انت آ
بہ ہج چیز، کپ انت"

امریکہ عسایہ پوستانی رھشون
مالکوم ایکس نے تھنا اے گپ گوشنگ بلکینا وتی
دراھیں زندہ ہمے پیچ گوازیٹنگ..... ایکس امریکہ
عسایہ پوستانی مستریں پراثر تریں رھشونانی ردع
ناینگ بیت... آ یکیں رھشون انت کہ آئی ع
اثر دیزگا سیاہ پوستانی سرا برجاہ انت... آئی ع
وت نوشت پیستی کرن ع مستریں وت نوشتاں
چے یکے زانگ بیت.....

مالکوم ایکس 19 مئی 1925ء امریکی ریاست
نبراسکا ع شھر اوہامہ ع ریورنڈ ارل لٹل ع لوگ ع
چھاں تچ کنت... ریورنڈ ارل لٹل یک جھد
کارے بوتگ، آئی ع لیکہ ات کہ: امریکہ ع سیاہ
پوست پداوتی بنٹی ھٹکین افریقہ ع بہ تر انت بہ
روانت...

مالکوم دیزگاشش سال ع چک ات آئی ع کماش
اسپیت پوستانی یک گلے ع کوشت.. آئی ع کماش
ع سہ برات ہم اسپیت پوستان گوشنگ ات
انت.. اے پہ لٹل خاندان ع گرانیں وھد
ات...

مالکوم ع مات ھیلن لٹل اسپیت چکیں سیاہ پوستان
ات... مالکوم ع گوشنگ نے رد "منی بلگ
یک اسپیت پوستان ع پوزورھراب کنگ، منی

مات ہما "زوراکی" ع برودات...

مالکوم ع مات رندا گنوگ بیت، آ وھدی آسزده
سال بیگ ات...

آئی ع کسانا ع یک مزین وھدے اسپیت
پوستانی ہائی اسکول ع گوازیٹ بلے آداں دیرع
اودا وتا داشت کت نہ کنت... یکے و آسیاہ بیت
پدا دومی اسکول ع ماسٹر ع چک آئی ع مدام
گوں شگان ع ٹاکوراں چوپ انت... مالکوم
وتی زند ع گڈی روج ع ہم اسکول ع زانگ ع
بیھا نہ کنت.....

"مانا بود نہ انت، بلے مارا وانگ ع نیلیت،
زاہ، بد، شگان ع "نیکرو" ع زاہ داہیں نام ع مے
مردم تہاچے پروشنگ انت".....

رندا مالکوم ع ہر جاہ ہمے گپ کنگ.....
نوگ ورناھی ع زانگ ع آ بوٹن ع وتی گوھار ع
گورا روت... بوٹن ع آمینگ سیاہانی بزگی ع
داری ع ٹگ ع نشان ات... اے زانگ ع آوتی
لاپ ع آس ع توسگ ع ہاترا وڈ وڈیں کار
کنت..... اسپیت کوچگانی زاہ ع ہداں ع لٹاں
سگیت.....

رندا آ نیویارک ع روت... نیویارک ع ہند
"ہارلم" مالکوم ع زند ع تہا مزین تپاوتے کار
ایت، نشہ، دزی، جوا، منشیات فروشی آئی عزات
ع بھر جوڑ بنت...

"من آ زانگ ع اے گپ قبول کنگ ات کہ ما

"نیکرو" انت، مارا عزت نیست، اسپیت چہ مارا
شر تر انت، من مدام اسپتانی پیچ ع دکاش کنگ
انت، مناوتی سیاھی ع سرا بداتنگ"

رند ع مالکوم ع وتی آ وھد یات کنگ ع
گوشنگ.....

ہمے وھدی آ اسپیت پوست جنگ ع گوما سگتی ع
وپت واپ ع جرم ع دزگیر کنگ بیت... پہ وہ
سال ع آ جیل ع دیوالانی پشت ع چگل دیگ
بیت.....

جیل ع زند چہ ہداں بدتر ات، آ مدام لٹانی
دیمپان ات، تھنا یک کسانیں اوتاگے ع بند
کنگ بیت... بلے یک دگہ نوکین چیزے ودی
بیت... اے چیز مالکوم ع دراھیں زند ع بدل
کنت، آئی ع پگر ع مارشٹانی دراھیں تک ع
پہناتانی سراوتی سان یل دنت...

اے چیز ع نام ات "جان نیمبرے"..... جان
نیمبرے امریکی مسلمانانی ٹک "نیشن آف
اسلام" ع باسک ات... نیشن آف اسلام یک
مذہبی گلے ات، ایٹانی ردع گل ع کار مسٹر "عالیجاہ
محمد" امام مھدی ع مسیح ات، بگر نیشن آف
اسلام امریکہ ع سیاہ پوستانی مذہب ات...

جان، مالکوم ع تبلیغ کنت، آئی ع وانگ ع زانگ
ع سکین دنت، گوں اسپتیاں جنگ کنگ ع راہ
شون دنت..... مالکوم جان ع سکین ع دلہڈی ع
سوب ع کتابانی زر ع کپ کنت، اے زر آئی ع

سک دور بارت، دنیا و دگر رنگ و چارگ و گلگت
 ایت، داں گڈ سردار اھیں راہ "اسلام" و نیمگ و
 رونت... مالکوم مسلمان بیت..... بلے یک پگیں
 گیشینگ زلوری انت، اے آ اسلام نہ انت کہ ما
 شائے زانیں... نیشن آف اسلام و پگر و لیکہ
 چہ اسلام و چٹ جتا انت..... اے گل دینگا
 امریکہ و کار و انت بلے امریکہ و مسلمان ایشی و
 باسکاں مسلمان سر پدناں

1952 و چہ جیل و در آگ و رندا عالیجاہ محمد و
 گندگ و روت، آئی و رہبری و قبول کنت.....
 چہ ہمد مالکوم و امریکی ریاست و جنگ بندات
 بیت..... امریکہ و واسطہ مالکوم یک انجیں
 ہارے جوڑ بیت کہ سی آئی اے و تی در اھیں زور
 و جنگ و رند ہم آئی و دارگ و بے سوب
 بیت.....

آ و تی خاندانی نام "لٹل" و کورائیت و و تا
 "ایکس" و نام دنت.....

"لٹل منی پت پیر و کانی و اجہانی دانگیں نام ات،
 ایکس ریاضی و تہا مفروضہ و جاہ و کارمرز بیت،
 من زاناں افریقہ و مئے نام چے بوتگ چیا کہ
 ایشاں مئے راجد پتر، دود و ریدگ و ز بان گار
 کتگ، ایکس ہا مفروضہ انت کہ منا در گجگ
 لوٹ ایت"

ٹی وی و یک گند و نند دیوان و آئی و گوشتگ
 ات...

مالکوم در اھیں امریکہ و تڑ و تاب کنت، آئی و
 تقریرانی تہا یک انجیں جوش و جذبگ ات کہ

مردمانی دلاں آس روک کن انت... ہزاراں
 مردم چہ مالکوم و دست و مسلمان بنت و نیشن
 آف اسلام و زورا کی چہ ڈیموکریٹ و ریپبلکن
 پارٹی و مستر بیت... ایف بی آئی مالکوم و دارگ
 و سک باز کوشت کنت، و تی در اھیں زور و
 کارمرز کنت، بلے پھچ پھچ.....

مالکوم و چہ لیز "نیگرو" و نفرت بیت، آئی و تڑ و
 اے زاہے ات، ٹاکورے ات، آسیاہ پوستان
 افریقی امریکی و نام دنت و اے پچار و سرا پھر
 بندگ و سکین دنت.....

اولی رند و سیاہ پوست و تا سلاہ بند کن انت،
 گوں پولیس و جنگ کن انت، چیا کہ: "و تی
 دفاع کنگ و جتا و رهم چکد نہ بنت گڑا و بی آدم
 انت، سلاہ ایرکن ات، ہر کس شمارا جنت آئی و
 بہ جن ات، و لہجہ ہدا و مارا پ لٹ و ورگ و
 پیدا کہ نہ کتگ" آ ہر جاہ روت ہمے گپ و
 کنت.....

عالیجاہ محمد و ہدے گند ایت کہ مالکوم و ہرانی سرا
 مردم پے کشت و کوش و ہم پشت نہ کنز انت گڑا آ
 مالکوم و نیشن آف اسلام و ترجمان کنت.....

امریکہ و اخبار مالکوم و یک جنگول و نام دینت،
 آئی و نسل پرست و نام و تو ارکن انت، آئی و
 سرا بھتام بیت کہ آچہ اسپتاں نفرت کنت، آسیاہ
 پوستان مزن و برز لیک ایت.....

"ما، ما نفرت کناں؟؟؟ امریکہ و آئین گوش
 ایت، سیاہ ووٹ دات نہ کنت، بیچار کنت نہ
 کنت، سرکاری کار و دارگ نہ بیت، شامے ہند

و ہگ و نشہ و سلکاری رواج داتگ، مئے جنین
 کہبگ و چک دز کتگ انت، پت جیل و دور
 داتگاں، مئے وانندھیں مردم و نام ہم "نیگرو"
 انت، مئے جنگ و کوشگ لیب انت، نسل
 پرست و شہات، نفرت کنوک شہات، شمارا چہ
 مئے ہنٹی ہنکین و سستگ و ایدا آ ورتگ"

نیویارک و چار راہ و سرا مالکوم و اے گپ جگلس
 انت.....

ہمے و ہدی لہنتیں سیاہ پوست پولیس و دست و
 جنگ و کوشگ بنت، مالکوم روت سیاہانی
 میتگ و کو کار کنت کہ لگوری و یل دینت، بہ جن
 ات ایشاں.....

"امریکہ یک استعمار انت، تہذیب ایشی و کش و
 چے نہ گوستگ، ہر کجا روت تہا ہی و بربادی ایشی
 و ہمراہ آں، دنیا و مستر تیز دز ہمیش انت، ما
 امریکی نہ انت بلکیں پزور امریکی کتگ بوٹگیں، ما
 امریکہ و جمہوریت پھجر نہ دینتگ، ہو،
 جمہوریت و نام و سرا دودیی دینتگ"

مالکوم ایکس و تقریرانی تہا ہر و کچل در آت ...
 امریکہ و نامیں مشت جن (باکسر) "کاسس
 کلے" ہم ہمو دا اوشتوک بیت، آچہ مالکوم و
 سک متاثر بیت، چہ مالکوم و ہمراہی و دز بندی
 کنت و "محمد علی کلے" و نام و مسلمان
 بیت..... محمد علی کلے و تی در اھیں زند و مالکوم و
 نزیکیں سنگت جوڑ بیت.....

سیاہ پوستانی نامیں رھشون "مارٹن لوتھر کنگ
 جونیر" چہ مالکوم و شہزارات، آگانہی و فلسفہ

"عدم تشدد" ۽ منوگرات ۽ دومی نیگ ۽ مالکوم مردماں جنگ ۽ چوپ ۽ سکین دیگ ۽ ات..... مارٹن ہر کجا مالکوم ۽ ایر جنت, آئی ۽ گنوگ ۽ نام ۽ توار کنت..... مارٹن ۽ لیکہ ات کہ سیاہ پوست جنگ مہ کن انت بلکیں گوں مھر ۽ دوستی ۽ وتی حق ۽ چچ بہ گرانٹ, مارٹن پداپی ایچ ڈی ات دومی نیگ ۽ مالکوم ۽ وانگ ۽ زانگ ۽ راہ مطالعہ ات, مالکوم افریقہ ۽ کیونسٹ رھشون "کوامی نکرومہ" ۽ پدگرات..... اے تپاوت ۽ کنگ ۽ ایکس بہ یکجا کنگ ۽ نیشٹ انت۔

"کنگ (مارٹن) یک احمق اے, گوشت دوستی بکن, کئی گوما دوستی؟؟ آیانی گوما دوستی کہ مئے جنک اش پونگ کنگ انت, مارا کوشگ ۽ انت, مارا بدیں نام ۽ توار کن انت, مئے خلاف بمب ۽ ٹوپ کارمرزن انت, گرانڈ ۽ گوش ۽ گُرک ۽ دوست بدار, کنگ گوشت امریکہ مئے ملک انت, لعنت انت امریکہ ۽ سراگاں اے مئے ملک بوتیں مئے حال اے نہ ات, ماچوں وار ۽ بزگیں پرچا, امریکہ نہ بوتگ ماسیہ بوتگیں, بانداگاں امریکہ مہ بیت ہم سیاہ بییں"

مالکوم ۽ رند ۽ ہرجاہ وتی تقریرانی تہا مارٹن لو تھر کنگ ۽ لپاش ات.....

ہمے نیام ۽ مالکوم ایکس ۽ زند ۽ تہا یک جنین ۽ کنیت, "بئی"..... بئی یک نرس ات, دو بییاں مھر بیت, پد مھر سیر ۽ سیر بیت..

مالکوم ۽ زند ۽ تہا بئی سکین پر رنگیں کارست انت.....

1961, مالکوم ۽ زند ۽ تہا یک دگہ آشوبے کار ایت, نیشن آف اسلام ۽ مالکوم ۽ سیا دی ۽ سرا تپیر لگ ایت.....

لاس اینجلس ۽ پولیس سیاہ پوستانی سرا اُرش کنت, بازیں کوشگ بیت ۽ لہتیں دزگیر کنگ بنت بلے پولیس رند ۽ دزگیراں ہم کوش ایت..... امریکہ ۽ حکومت پولیس ۽ خلاف ایکش زیرگ ۽ جاہ ۽ آیانی حمایت کنت..... ایکس سک پدرد بیت... آوتی گل ۽ ورناباں جم کنت ۽ گوش ایت مادراہیں مردم رویں لاس اینجلس ۽ پولیس ۽ چچے پیرگریں...

عالیجاہ محمد ہم مالکوم ۽ سرا زھر گرا ایت ۽ آئی ۽ یہ سہ ماہ ۽ معطل کنگ ۽ جاہ جنت..... پدا دگہ چیزے آئی ۽ خبر کپ ایت کہ ایف بی آئی ۽ نیشن آف اسلام مروچاں یک دگری ۽ نر یک انت ۽ نیشن آف اسلام امریکی حکومت ۽ گورا چچے پیہہ گرگ ۽ انت..... دلپروش بیت..... شیر ۽ تہا پٹ کپ ایت..... ہمے وھدی نیشن آف اسلام ۽ لیڈرانی تہا اے پگر ہم سرچست کنت کہ مروچاں سیاہ پوست چہ عالیجاہ محمد ۽ مالکوم ایکس ۽ گپاں گیشتر دوست دار انت, مالکوم چہ نیشن آف اسلام ۽ گستا یک رھشون زانگ بوگ انت ۽ ہیرو ۽ پیم ۽ منگ بوگ انت.....

عالیجاہ ۽ واسٹ اے چیز ترسناک ات..... چیزے مدت رند مالکوم ۽ حال رس ایت کہ عالیجاہ محمد ۽ بازیں جنین پونگ کنگ ۽ آکیوریں چکانی مات انت..... مالکوم ۽ پاد ۽ چیر ۽ چے زمین درکنیت.....

رند ترا امریکی صدر جان ایف کینیڈی کوشگ بیت..... مالکوم ایکس اے کوش ۽ سرا شادمانی پد رکنت ۽ گوش ایت comeChickens roost... to home کتگیں کارانی ہرجاں بوتگ, اے اسل ۽ افریقہ ۽ سوشلسٹ رھشون پیٹرک لومبا ۽ کوش نیمگا اشارہ بیت, گوٹگ بیت کہ لومبا صدر کینیڈی ۽ حکم ۽ سرا سی آئی اے دست ۽ کوشگ بوتگ..... نیویارک ٹائمز اخبار مالکوم ۽ سرا ترندیں نگد درشانیت.....

عالیجاہ محمد ہم مالکوم ۽ سرا زھر گرا ایت ۽ آئی ۽ یہ سہ ماہ ۽ معطل کنگ ۽ جاہ جنت.....

پدا دگہ چیزے آئی ۽ خبر کپ ایت کہ ایف بی آئی ۽ نیشن آف اسلام مروچاں یک دگری ۽ نر یک انت ۽ نیشن آف اسلام امریکی حکومت ۽ گورا چچے پیہہ گرگ ۽ انت.....

مالکوم ۽ اوپار ۽ سرین پروش ایت, آئیٹی ۽ وتی پگر ۽ فلسفہ ۽ خلاف زانت..... کلاں پیش جان نیمبرے ۽ گوما گپ کنت... جان گوش ایت توھچ مکش, پیسہ, بگلہ ۽ گاڑی بگر عیش بکن بلے مالکوم وتی پگر ۽ بہا کنگ ۽ تیار نہ بیت..... روت عالیجاہ ۽ گورا, عالیجاہ مالکوم ۽ کم شرپ کنت.....

وتی سنکٹاں گوں گپ ۽ تران ۽ رند 1964 ۽ مالکوم ایکس یک پریس کانفرسے لوٹا مین ایت ۽ چہ نیشن آف اسلام ۽ گستا ۽ جاہ جنت..... مالکوم گوش ایت کہ من انگت یک مسلمانے آں بلے نی منا نیشن آف اسلام ۽ گوما

ہج کارنیست ء من "بلیک نیشنلسٹ" گلے نے
اڈکنگ ء دلما نگاں , اے گل یک قوم پرست ء
سیکولر گلے بیت ...

گل اڈکنگ ء رند مالکوم ایڈگہ سیاہ پوست
لیڈراں گوں رابطہ کنت , ہاس , مارٹن لوٹھرکنگ
جونیر ء گندگ ء روت .....کنگ ء گوما گند ء مند
ء رند آوتی پروگرام ء دیم ء کارایت .....

"من مدام گوشنگ کہ سیاہ پوستاں دتا یک
جتاھیں ملکہ بہ بیت , اے نیشن آف اسلام ء
منشور بوتگ , بلے نی من چہ اے گپ ء پشت ء
روگ لوٹاں , انچوش کہ ایڈگہ سیاھیں رھشون
گوش انت کہ ماوٹ دیگ ء حق ء بہ گریں من
اے گپ ء گوں تپاک داراں بلے داں ماراے
حق نہ رس ایت ما باید سلاہ بند نہیں ء مئے جھد
دوین تکاں بہ بیت بزاس سلاہ بند ء سیاسی "

پدرانت کہ کنگ ء سلاہ بندیں جھد ء گوما تپاک
نہ داشت , بلے مالکوم گوش ایت کہ من ہرج
سیاسی ء شہری جھد ء ہمراہ ہاں بلے من سلاہ دور
دیگ ء لیکہ ء ہمراہ نہ آں , ادا جمہوریت دروگ
انت , جمہوریت تہنا پہ اسپیت ء واستہ انت ء
مئے کوشگ ء جنگ لیب انت پمشکا سلاہانی
چگل دیگ ء گپ ء من ہجر نہ مٹاں .....

ایکس ڈٹی کمک گرگ ء ہاتر ایورپ ء افریقہ ء تتر
ء تاب ء درکنیت .....فرانس , برطانیہ ء افریقہ ء
سیاہ پوست لیڈراں گوں گند ء مند کنت , اودا آمار
ایت کہ جنگ تہنا سیاہ اسپیت ء نہ انت , بلکہینا
اے جنگ و انکت جھلانک انت ... ٹکی جیڑہ ہم

آئی ء جم ء کنیت .....

مکہ ء تتر ء تاب ء حج آئی ء پگری زند ء تہادگہ
آشوبے کارایت ... آگند ایت کہ خانہ کعبہ ء
اسپیت , سیاہ , نسل ء راج ہج بزانت ایرنہ کن
انت ..... آ اسلام ء سنی پگر ء چے متاثر بیت ء
آئی ء قبول کنت ...

برطانیہ ء ڈوٹریں لیڈر ء گلاں گوں گپ ء تران
کنت , آکسفورڈ یونین ء باسکانی گوما آئی ء
تران سک نام کش ایت , بی بی سی اے تران ء
ٹیلی وژن ء سرائیش دارایت ..... یورپ ء سیاہ
چہ ایکس ء پگر ء سک باز سان
زیرانت ..... ایکس ء ریڈیکل پگر ء سوب ء
فرانس آئی ء دوئی رند الملک ء آیک ء اجازت نہ
دنت .....

آپدا امریکہ ء واتر کنت ..... سوشلسٹ پگر ء
ہمراہی ء آوتی جھد ء نوکیں دروشے ء بندات
کنت , وتی جھد کاران سنی اسلام ء سوشلسٹ پگر
ء دعوت دیگ بنا کنت .....

"مئے جنگ تہنا سیاہ اسپیت ء نہ انت , دنیا ء
دراھیں انسانانی آزادی , برابری , انصاف ء
جنگ انت "

تا کارانی گوما گپ کنان گوش ایت .....

یک تاکارے جست گرایت کہ تو سیاہ پوستاں
سلاہ دور دیگ ء سکین دے؟؟؟ , آگوں
نچکنڈ دراہیت , "ہو , اگاں امریکی حکومت پہ
مئے کوشگ ء چست کنگتیں سلاہاں چگل
بدانت "

بازیں سالاں پدمحعلی کلے وتی یک اخباری گند ء
ند ء تہا گوش ایت , "مالکوم لوٹ ایت من ہم سنی
ہاں بلے من آئی ء دعوت ء ردکنان , مناسک
دیر ء رند خبر کپ ایت اسل اسلام سنی مذہب
انت "

ایف بی آئی مالکوم ء امریکہ ء سک باز ترناکیں
سیاہ فام رھشون ء نام دنت ... دوئی نیمگ ء
نیشن آف اسلام ہم ترس ء آماج بیت .....

مالکوم ء آئی ء کنول ء کوشگ ء دھمکی دیگ
بیت ..... آئی ء زند سک نلگیک بیت اے
وہدی ... ایف بی آئی ء سنی آئی اے یک نیمگہ
آئی ء چاریگ بنت دوئی نیمگہ نیشن آف اسلام
آئی ء کوشگ ء رند ایت ..... مالکوم سک پریشر
دیگ بیت کہ آوتی زرہشت ء چے دزکش بیت
بلے ..... تچکیں آپ کجا دارگ
بیت .....؟؟؟؟

یک شپے مالکوم ء لوگ ء بن دینت , باز مشکل ء
سرا آوتی کنول ء کھین ایت .....

"من زاناں اے کارکنے ء کنگ , اے کس نہ
انت ابید نیشن آف اسلام ء ایف بی آئی ء "

مالکوم رند ء دراھیں اخباراں اے حال ء شنگ
کنت ..... عالیجاہ محمد ء ایف بی آئی مالکوم ء
دروگ بندکن انت ء گوش انت مالکوم دتا ہیرو
جوڑکنگ لوٹ ایت آوت خدارانت .....

جاور سک نلگیک بنت , بلے مالکوم ایکس وتی
زرہشت ء میل دیگ ء ساڑی عبیت ..... ہمے
نیام ء آئی ء حال رس ایت کہ "سلما" شہر ء

مارٹن لوتھر کنگ دزگیر کنگ بوٹنگ..... آسما ء
روٹ ء کنگ ء لوگ بانک ء دلہڈی
دنت..... آئی ء باور کنائین ایت کہ من امریکہ ء
جکسیناں اگاں کنگ ء چیزے بیت.....

بلے مالکوم نزانٹ , امریکہ ء تلک کجا چیر
داٹگ.....

21 فروری 1965..... امریکہ ء سیاہ پوست
اے روج ء بہہال نہ کن انت.....

نیویارک ء یک ہالے ء مالکوم ایکس یک لیکچر
دیوانے ایر کنٹ... آئی ء جن چک ہم اے
دیوان ء بھر زور انت..... ایف بی آئی ہال ء
چاریں نیمگ ء وتی مردم اوشتارین ایت , بلے ,
پداہم سہ سلاہ بندیں ورناتہا پتر انت ء دیم ء
کرسیانی سرانندانٹ.....

ایکس انچوش اسٹیج ء کئیت گوش ایت "السلام
علیکم", ہمے وھدی سہ تہنگانی تیر آئی ء سرا گوار
آنت.....

نترسیں مالکوم ایکس , راست گو ء تھکیں مالکوم
ایکس پیست ء یک تیروارت.....

ایکس ء گوش ء ہال نہ تہنا امریکہ بلکیناں
دراہیں جہان ء چنڈین ایت..... ہاس افریقہ ء
تہا مردم سک زھر شانی پدر کن انت..... افریقی
رھشون نیلسن منڈیلا ء یک رندے ہالتا کاں
گوں تران کنان ء گوٹنگ ات "نیویارک ء
تیر مالکوم ایکس ء

نہ بلکیں افریقہ ء دل ء جنگ بوٹگاں"
کنڈ کنڈ ء چے لکھانی ہساب ء مردم وجہ ء میت

ء کوپگ دیگ ء کائنت..... بی بی سی ء ایدگہ ٹی
وی چینلانی سوب ء دراہیں جہان ء مردم اے
ندارہ ء لائیو چارانت.....

"مالکوم ایکس یک پگر ء نام انت ء پگر پھر نہ مر
آنت"

بی بی سی گوش ایت.....

"مالکوم ء شھادت یک مزنیں ٹریچڈی ے , من
آئی ء پگر ء گوما تپاک نہ داشتگ بلے من زاناں
آمہ بوتیں مچ نہ بوٹگ ات"

مارٹن لوتھر کنگ ء وتی دل چوش پیچ کت.....

مالکوم ء شھادت ء پدا آئی ء وت نوشت چاپ ء
شنگ بیت..... اردوزبان ء سوار دنیا ء بازیں

زبانان اے کتاب رجائک کنگ
بوٹگ..... گوٹگ بیت کہ پستی کرن ء مستریں
وت نوشتاں چے یکے ہمے کتاب انت کہ روج
مرچی ہر کجا وانگ بوگ انت.....

آ امریکہ کہ مالکوم مدام گنوک , نسل پرست ,
دھستگرد , نیگرو , بددماگ گوٹگ بوٹگ , گڈ
سرا پشت ء کنز ات..... سیاہانی حق منگ
بوت..... امریکی آئین بدل بوت.....

20 سال رند , 1985 ء مالکوم ایکس یک
رندے پدا کئیت..... پاپ گلوکار آئی ء نازین

انت , مالکوم ایکس ء لیکہ : "سیاہ وش رنگ انت"
سوتانی ء سیاہانی توار جوڑ بوٹگ , ٹی شرٹ ء
جیکٹانی سر آئی ء عکس جنگ بنت , بازیں سڑک ,
اسکول , کالج ء یونیورسٹینی نام آئی ء سرا ایر کنگ
بنت... نیویارک ء نیشنل لائبریری ء نام مالکوم

ایکس میموریل لائبریری ایر کنگ
بیت..... ہپت سال رند , 1992 ء مالکوم ایکس
ء سراہالی ووڈ فلمے اڈکنت..... اے فلم ہالی ووڈ
ء بہترین فلم زانگ بیت ء پے آسکر ایوارڈ ء سر
بیت..... 19 مئی کہ مالکوم ء ودی بوگ ء روج
انت مروچی مالکوم ایکس نیشنل ڈے ء نام ء
دارگ بیت.....

2015 ء مالکوم ایکس ء سالگرہ ء سی این این ء
مالکوم ء زند ء سرا ڈاکومینٹری ء شنگ
کنگ..... اے ڈاکومینٹری ء تہا یک رندے پدا
مالکوم گوش ء تہا ایف بی آئی ء کردار ء سرا سوال
چست کنگ بوٹگ.....

مالکوم ایکس ء جنگ , تلاہ شہباز کہ یک فلم
پروڈیوسر اے ء آرٹسٹ اے , وتی 2012 ء گند
ء نند ء تہا گوش ایت , "بارک اوبامہ ء صدر
بوگ یک سوب اے بلے منی پت ء واب انگت
پورانہ انت , منی پت ء یک انچیں جہان ء واب
دیتگ کہ اودا ظلم مہ بیت پمشکا مالکوم ایکس ء
جنگ دینگا برجم انت"

ہو , مالکوم ایکس ء جنگ دینگا برجاہ
انت..... یک ڈاکومینٹری فلمے تہا جنوبی افریقہ ء
اسکول ء چک پیش دارگ بنت..... آ چک
یک یک ء گوش انت...

"من مالکوم ایکس آں , من مالکوم ایکس آں"

☆☆☆

گدار نبیس پائلو کو نیلو ء گوں گپ ء تران

☆☆ اشروپوں: کپن ☆☆

☆ رجا تک: حمل بلوچ ☆

پائلو کو نیلو۔ اے ہفتادہ زما نگ ء بندات ات کہ من فرانسکو ء اتاں۔ چو ہی (Hippie) ء وڈا من امریکا ء زندگوازی نگ ء اتاں۔ من وتی سفر ء بندات گوں دو ہزار ڈالر ء کنگ ات ء ہزار ڈالر ء من میکسیکو ء سر بوٹنگ اتاں۔ اے یک جوانیں تجربے ات۔ پرچہ کہ آوہد ء من انگریزی بچ نہ زانتنگ ات۔ بلے اود ء ورنابانی تھا اپتیا کی ہست ات ء ہاں من ء اے دوریں ملک ء سفر ء روان داتنگ ات۔ اسل ء منی روگ ء سبب ہم ہمیش اتنت۔

کپن۔ گڑا آکجام چیز ات کہ آئی ء تراندکاری ء نیمگا تیلانک دات؟

پائلو کو نیلو۔ منی مندا می ہے واہگ بوٹنگ کہ من ندکارے بہ باں۔ بلے وہدے من وتی مات ء راکشت کہ من کتاب نبشتہ کنگ لوٹاں ء یک ندکارے باں گڑا منی مات ء گشت کہ بلکل اے کار ء بہ کن بلے پیسرا ترالاء اسکو لے ء داخلہ دیگی انت ء تراوکیلے بوگی انت ء پدا (پہ چکندی گشت ءے) تو فارغیں وہد ء وتی کتاباں نبشتہ کت کئے۔ من پدا ہچو گٹ۔ پرچہ کہ باز وہد ء تو وتی باند ء واستاجیر ءے۔ بلے پدا چش بوت کہ ہی جزیشن دیما اتک ایٹی ءے چے من ہم سان زرت ء وتی و ابانی معنا دیگ ء واستالاء اسکول ء ہوار بازیں چیزانی یلہ دیگ ء طاقت دات۔ بلے 1986 ء من بچ کتاب نبشتہ نہ کنگ ات۔ من وہدے وتی اولی کتاب نبشتہ گٹ کہ ہنوں ادا

pilgrimage ء نام ء شنگ بوٹنگ۔ ایٹی ء پد من ٹیلی ویژن، روتاک ء برازیل ء نامدار بوؤ کیں Rock ء تانی واستاشاعری بندات کت۔

کپن۔ آکجام چیز انت کہ ترانشتہ کنگ ء لاچار کنت؟ تراچے اثر مند کنت؟ تو وتی نبشتہ کنگیں چیزانی تھاچے پیش دارگ لوٹ ءے؟

پائلو کو نیلو۔ یک جوانیں وڑے ء وتی اندری جست ء پڑساں وتی وانوکاں ہمگام کنگ لوٹاں ء منی جست ء پڑساں اسل ء روحانی جست ء پڑساں انت۔ منی گوراسونج دیگ ء واستا بچ نیست۔ ناں کہ کازماس (کانات) ء باروا بیان کنگ ء چیزے ہست۔ من کازماس ء بیان کنگ ء سرا بھیسہ نہ کنان۔ بلے راستی ایٹی انت کہ وانوکانی ہمگام کنگ ء واستا منی گورا بازیں چیزے ہست ہے سبب انت کہ من اے بے تواریں راہ ء مسافراں ء سفر ء تجربہ کنگ ء یاں۔ چون ء منی کتابانی تھا منی گدار (ناول) Pilgrimage منی Santiago del copmostella ء سفر نامہ انت۔ من فرانس ء چہ اسپین ء سفر پنجاہ ء ہشت روچانی تھا کنگ۔ اے منی ہما مقدس راہ ء تاریخی سفر ات۔ الکیسٹ یک انجین (مچیکل) اسطوری گدارے کہ مارا وتی و ابانی شوہازگ ء نیمگا بارت۔ نوں گدار Valkyries انت کہ آئی ء تھا من Mojave ء ریگزار ء وتی لوگ بانک ء گوں گوازیں ٹنگیں چل شپ ء روچانی ذاتی تجربا تاں وانوک ہمراہ کنگ انت۔ من ء اے گپ ء سک ہمکی کنگ کہ اے گدار سرجمیں دنیا ء نام دار بوٹنگ

۔ من ایٹی ء اندازہ کروڑ کاپی بہا کت ء ایٹیشانی تھا بازار انجین اتنت کہ آہانی انگت انگریزی ء رجانک نہ بوٹنگ اے گدار ء تھا وتی ذاتی تجرباں گوں وانوکانی ہوار کنگ ء پد من مارت نوں من ایوک نیان ء بازیں مردم ہست انت تیکہ و ابانی شوہاز ء منزل پہ منزل ء درپہ درانت۔

کپن۔ تو مارے کہ اے دنیا ء مند یانی نیانجین ء یک رنگ ء روحانی سیادی یے نہ بوٹنگ ء (خلا) پشکلپیت؟

پائلو کو نیلو۔ منی حیالاں مادرست روحانی راہ ء بستار ء زانگ ء جہد کنگ ء نیں ء ایٹی ء سراوتی دلگوش ء ہم دیگ ء نیں کہ اے مارا ہر روچ دنیا ء روحانی سیادی ء برجم دارگ ء واستا انت۔ مئے زبان چیدگ ء بشارتاں یک وٹیں روچے ء گوازیں گ ء واستا کار مزہ کنیں گڑا ماد نیاء روح ء جہلا کئی ء شست کنیں۔ ہمیشکا من زندگی ء راستی ء شوہاز نہ کنان۔ پرچہ کہ من پڑاسراں گپانی سرا بچ باور نہ بیت۔ پڑاسراں گپ منی فہم ء چوڈن انت۔ بلے اداپہ کار کنگ ء بازیں چیزے ہست ء مارا ہے کار کنگی انت۔

کپن: چون ء اے انجین دنیا یے کہ مردمان ء اے نیمگا جہد کنگ ء دلگوش دیگ الم انت۔ اے دنیا کہ مئے دیما انت اے دنیا ء آدنیاء تھا تپاوت (فرق) انت کہ ایٹی ء تھا زندگی ء چست ء ایراں ابید دگ بچ نیست ترا کدی کدی اے سما بوٹنگ کہ تی کتاب نام دار انت؟ الکیسٹ سک نام دار بوٹنگ۔ بلے ترا اے حیال نیاننگ ہر کس اگاں اے وڑیں و ابانی

شوہازاء در بخت گڑا آہانی کہول ء لوگ ء مردماں گول سیادی اثر مند بیت ء لکھانی حساب ء مردم بے روزگار ہم بنت؟

پانلو کونیلہو - اوہ! اوہ! آہے روزگار بنت - آزمینں جیڑ ہانی ہم دیہمان بنت - بلے راہ یکلین انت ء اے وڑا ترا وتی واہانی شوہازگ ء واستا کر بانی و دیگ کپیت - دومی ہرگا من روحانی دنیا ء ہے دنیا ء کہ مانتگیں ایٹاں جتا جتا نہ کنناں - پرچہ کہ اودا الکیسٹ ء سیادی انت دنیا ء اے دنیا ء درستیں روحانی جست ء پرسانی شوہازگ ء ازم انت - اودا کہ منی امیت انت مارا وتی نوکری یلہ کنگ ء بہادر بوہگی انت ء ہتیں قول ء قرار ہم پروشگی انت -

اے گرانیں ہدء گوگ ء پدمانیں یک چیزے ہست - اسل ء کا زماں (کائنات) ء اے درستیں جیڑ ہان ء یکجا کنگ ء پندلے سازاگ - شماران ات کہ اے دنیا ء مئے سخت ء شوہازگ ء مارا تک ء تہارونکیں راہے داگ - بلے اے امیت ء پھر مہ دارا ت کہ اے یک ارزانیں راہے بیت - اے راہ ء بازیں جیڑہ انت - بازیں اڑا انت اے یک انجیں انسانے ء راہ انت کہ آوتی واہانی رند ء نہ کپتگ - پے درور - تو یک جیکلے گئے آئی ء گورا کئے تو زیبا ہے - بلے ایٹہ ء نہاد ہما جیکٹ ء برابر انت کہ بدرنگ انت ء ترانہ لگیت - بس مارا نہاد ادا کنگ ء جاڑی بوہگی انت - پدا ماہر جیڑہ ء گیش ء گیواری ء راہ ء شوہازکنیں - اگاں تو وتی واہانی شوہاز ء در نہ کپئے گڑا یک جیڑہ ہے جیڑہ بیت - اے بس یک گرانیں ساحتے ء ایٹہ ء تو بچ رنگ دات نہ کئے -

کپن - ایٹہ ء ابید ہم بازیں مردم بنت کہ آہاں

الکیسٹ نہ ونگ - بلے ایٹہ ء ابید ہم اے ورناتوتی روحانی جست ء پرساں برجاہ داریت - تو اے کہ ء تہا بلکل یک روانی ہے، وش یے ہوار کنگ بلے گدار ء گڈسرا یک دگہ وڑیں تاب ناکہ یے کہ آ گدار ء سرجمیں وکیل ء واقعیاتاں چیر ء سرکنت - من ہے سر پد ہاں کہ اے چیز ء اگاں کسے یلہ بہ کنت گڑا اے گدار ء سرا گول سنگینی ء گپ جنگ نہ بیت - ادا ترا تدریں نگد ء دیم دارگ کپیت - ایٹہ ء ابید ہم تو گشے من اے گدار ء یک انجیں جا ہے ء گنداں کہ من ء امیت ہم نہ بوتگ؟

پانلو کونیلہو - بلکل - بلے ایٹہ ء ابید ہم ترا چیز کہ لوٹیت آئی گورا بہ بیت - ترا آئی ء شوہازگ ء دیما روگی انت؟ کسانیں راہ نیست - منی مطلب کلیسا ء ننگیں بچک ء چابی؟ من وت اے کتاب ء گڈسری دانکاں روگ نہ لوٹاں پرچا کہ اودا روگ دگہ راہے بچ کنت - بہر حال اے بتلیں بچک کہ ماتیں - ایٹہ ء آ چیز ہم یلہ کنگ کپنت کہ آہے چیز انی ہیل وار (عادی) انت ء پدا سفر ء مک ء آوتی تہاگی یک چیزے ء شوہازگ ء بندات کنت - دگہ راہ نیست کہ پرچا کہ آ ہدء آوت ء چہ ہروچی کار ء باراں جتا کنت - من اے گشگ ء نیاں کہ تو وتی روزگار ء یلہ مہ کئے گڑا کا زماں ء رازاں شوہازکت نہ کئے - بلکل کاراں برجم بہ دار ء کا زماں ء معنا بدے - تو اے گت کئے بکے تو ہر روج یک نوکیں چیزے گندے ء چماں کور بوت ہم کئے - ہر روج جتا بیت - ہر روج وتی گوما یک جتا نیں داب ء ڈولے کاریت - بس ایوکا ہے چیز ء سرا دلگوش دیگی انت - اگاں تو بچش کت کئے گڑا تو وتی سخت ء شوہازگ ء سوب مند ہے - بوت کنت ہنچیں

کارے بہ کئے کہ آترا دوست مہ بیت بکے وتی واہاں معنادات کئے -

کپن - تی نوکیں کتاب Valkyries الکیسٹ ء درشان ء درنگیں کتابے؟

پانلو کونیلہو - ناں - اسل ء Valkyries ء Pilgrimage در کسہی کتاب انت - آ منی سفرانی تجربات انت - من مدام و تادزگٹ کنناں ء من بازیں کاراں چہ رکھلگ ء جہد جہد کنناں ، پرچہ کہ من ہم مردمانی وڑا بازیں چیزانی ہیل وار (عادی) آں - بکے من وت ء مدام مشکول کنناں -

اے گدار کہ Vilkyries انت ء Mojave انت اے ریکزار ء منی ء منی لوگ بانک ء ہماہی ء منی سفر ء تجربات انت - ما اودا 1988 ء گول فرشتہاں وتی روحانی سیادی ء برجم دارگ ء واستا شنگ اتیں - من وتی اے گدار ء تہانہ ایوکا وتی کار ء درشان ء جہد کنگ بلکیں یک ہنچیں مردے ء تہی جیڑہ ہانی درشانی کنگ کہ آوتی روحانی سفر ء سرجم کنگ ء جہد ء انت - منی مطلب انت کہ Valkyries آ جیڑہ ہانی گیش ء گیواری نہ کنت کہ آہانی ما دیما اوشتا نگیں - ما باز و ہدء انچوشتریں نہ ہیں کہ مارا انچوشتر بوہگی انت - بکے پدا ہم مارا چہ روحانی سفر ء دور بوہگی نہ انت - مارا وتی جندے ہے رنگ ء منگی انت کہ ماساڑی انت - پریشان بوہگ یلہ کنگی انت - بچش مہ بیت کہ مادوت ء بے عیب کنگ ء جہد بہ کنین ء کار کنگ ء یلہ بدیں - منی تہا بازیں انجیں چیز ہست انت سیاسی حساب ء آ جوا نیں چیز زانگ نہ بنت - ایٹہ ء ابید ہم منا اے راہ ء سفر کنگ ء بچ وڑیں تکا نسری نہ بیت - من زاناں کہ

منی ہر چیز کنگ ء یاں حد اے بارو اسر پد انت -
منی واستا اے چیز ارزشت دار انت - پرچا کہ مارا
ہے چیز ء سرا دلگوش گور کنگی انت ء ہے چیز زانگی
انت - ہنچو کہ من پیسرا گشت کہ مارا کسے گندگ ء
انت - ما بازیں کار پوت ء دیم کنیں معناداریں کار
-

کپن - تئی حیالاں اے گپ کار پور بیٹ منافعہاں
تاوان بار نہ کنت؟
پانلو کویلیہو - (پہ پکنڈ) ہو! اے گپ و ہست
انت!!

کپن - الکیسٹ ء تہا تئی دوستریں بہر کجام انت؟
ہما بہر کہ تئی واستا ارزشت دار انت - یک
پیرا گرافے یا بہرے؟

پانلو کویلیہو - الکیسٹ ء نیشہ کنگ ء یک انجیں
ساعتے اتک کہ من ہے سر پد بوتان کہ نوں من چد ء
دیم شت نہ کنناں - پرچا کہ الکیسٹ اسل ء من
15 روچانی تہا نیشہ کنگ - بلکیں 45 سال ء

15 روچ - پکاسو ء ہم انچو محنت نہ کنگ (پہ
پکنڈی) الکیسٹ ء تہا یک انجیں ساعتے ہم کثیت
کہ بچک وت ء گوات ء تہا ہوار کنت - من و ہدے
اے جاہ ء رستاں گڑا ہے سر پد بوتان کہ من کتاب
ء اے بہر ء ہلاں گت نہ کنناں - بلے منا اے ہما وڑا
یات انت کہ ہماروچی ایٹی ء نیشہ کنگ ء منا تکانسر
کنگ ات ء کا زماں ء ایٹی ء نیشہ کنگ ء کمک
کنگ -

کپن - تو ہے پیرا گراف ء کتاب ء چہ وانگ ء
دوست دارے؟

پانلو کویلیہو - جی! آ ساعت ء آبچک ہمودا انت ء
آئی ء وت ء گوات ء تہا ہوار کنگ ء واستا سُرینگ

بوگ ء انت - آ انچش کنت گڑا لکیسٹ یک کتا
بے ء جاہ ء گیشتر راستی ء نیمگا روت ء بچک وتی
سیالی ء گوں ابرم (فطرت) ء کنگ ء چہد کنت ء
نوں ادا چمن وانگ ء بندات کنناں - بچک برزی
نیمگا چاریت - اودا دُور دُور ء کوہ انت - ریکانی
جپ، کسانیں کوہانی جپ ء درچک - اے ہنجیں

جاہے ء زندگ بوگ ء لوٹ ء کنگ ء اتاں کہ اودا
زندگ بوگ گران انت - اودا گیزرات کہ اودا
آبازیں ماہاں چہ سفر کنناں ات - اے درستیں و ہدانی
گوازیگ ء ابید ہم آ بس ریکزار ء کسانیں بہرے
ء سر پد بوتگ ات - آ کسانیں ریکزار ء بہر ء آئی ء
انگریزانی قافلہ، قبائلی جنگ ء چوپ، پنجاہ ہزار پام
ء درچکانی ریک ء سے سد چاہانی چار ء تپاس کنگ
ات -

مروچی تو ادا چے لوٹے؟ ریکزار ء آئی ء چہ
جست کت - زی تو منا چاراں چاراں ء بازیں و ہد
نہ گوازیگ؟

تئی تہا جاہے ناں جاہے ء ہنجیں چیزے ہست کہ منا
گوں آئی ء مہر انت - بچک ء ریکزار پسہ دات -
من و ہدے تئی ریکاں چاراں منا آئی ء رنگ ء داب
گندگ کاہنت - من آئی ء نیمگا روگ لوٹاں - من ء
کمک درکار انت دانکہ من وت ء گوات ء گوں
ہوار بہ کنناں -

مہرچی یے؟ ریکزار ء جست گت -

بچک ء گشت - مہر تئی ریکانی سرا بالیں شاہین ء بال
انت پرچا کہ آئی واستا تو یک سبز ء آبادیں
ڈگارے - اودا آدمام شکار کنت ء واتریت -

تئی کوہاں، تئی ریکانی جمپاں آ سچہ کاریت - تو آئی
واستہ مزن - ریکزار ء پسہ دات کہ شاہین ء

سُنٹ ء سر امنی ریک انت بلکیں منی چند انت -
باریں چندت سال انت کہ من آئی ء واستا شکار ودی
کنناں ء آہاناں - پرچہ کہ منی تہا آپ ء کسانیں
چمگ انت - من آئی ء پیش داراں کہ پہ آئی کجا کجا
شکار ہست انت - آپ ء کسانیں بہر کہ منی مڈی
انت یکروچے اے راستی ء چہ سک گل باں کہ آئی ء
شکار منی سراردیت ء مزن بیت -

شاہین آ زمان ء انت ء آہر چیز ء بارت ء من پدا
ودی کنناں -

بچک ء پسہ دات - بوت کنت کہ ہے سبب بہر بیت
تو اے شکار ودی کنگ دانکہ شاہین ء وراک جوڑ بہ
بیت - اودا یک شاہین پدا شکار ء پُشت ء رُڈیت -
دنیا ء وڑا ہم گوزیت -

مہر ہے وڑا انت؟

ہواے ہے انت - لہتیں چیز شکار ء شاہین کنت ء
شاہین انسانے جوڑ بیت ء انسان - - - ریکزار
بیت اے ہے چیز انت کہ کوڑا ء سہر جوڑ کنت ء مہر
ء پدا زمین ء کل کنت -

ریکزار پسہ دنت - - - من نہ زاناں کہ توچے گپ
کنگ ء؟

بلے تو انچو زانے کہ تئی ریکانی تہا یک جینے منی ودار
کنگ ء انت - ہے سبب انت کہ من وت ء گوات
ء تہا بدل کنگ لوٹاں -

☆☆☆

میکسم گورکی

☆ رجا تک: جمیل بلوچ ☆

ہمک زبان چندے انجین نیشہ کار
 ء شاعر ودی بنت کہ آہانی مزن شانی داں سداں
 سال گیر آرگ بنت۔ بے شک چشیں مزین
 نیشہ کار ودی عہدے وت ماں وت یک ء دومی ء گوں
 جنگ ء اڑ ء کپتگ انت۔ یک ء دومی ء سراسر پر
 بتگ ء وتی بالاد اش وڈم داٹگ۔ بلے آؤکیں
 پدرچ ء آہانی مزنی ء بزرگی من اتگ ء وهد ء دز ء
 مجاں ہم آہانی قد ء بالاد مزین کت نہ کتگ۔ اردو
 لبر اتک ء چمٹا تک بدے۔ میر، درد ء سودا سیں
 استاد یکیں عہد ء ودی بوتگ انت ء اکتہ زندگ
 انت۔ میر انیس ء دیر دوسیں استادیں شاعرانی
 مزن شانی منگ بوتگ۔ غالب، مومن ء ذوق
 یکیں زمانگ ء من آتگیں شاعر انت۔ انگریزی
 شاعری ء بائرن، ورڈز ورثہ، کولرج، شیلے ء کیٹس
 یکیں عہد ء ودی بوتگ انت ء شاعری ء برزیں
 سیمراں سر بوتگ انت۔ فرانس ء مردماں وکٹر
 ہیگو، فلاہیر، موپاساں ء بلزاک یکیں زمانگ ء تر
 ء تاب ء دیستگ انت۔ چاریں وتی ازم ء بے درور
 بوتگ انت۔ انجیں یک عہدے روس ء ہم اتلگ
 کہ پنج مزین ردا تک کار، ڈرامہ نویس ء گدار
 نویس یکیں وهد ء زندگ بوتگ انت۔ آہانی نیام ء
 کسان کسانیں اڑ ء کڑ بوتگ انت بلے پنجیں
 مردم میاں استمانی لبر اتک ء نامدار بوتگ انت ء دنیا
 ء آہانی ازم ء مزن شانی من اتگ۔ اے ٹالسٹائی،
 دستوؤسکی، چیخوف، میکسم گورکی ء ترگیف انت۔
 نامداریں گدار نویس ٹالسٹائی ء دستوؤسکی ء میکسم
 گورکی ء بابت ء برے برے وتی نادوستی درشان
 کتگ بلے گورکی ء دستوؤسکی ء پچمر ٹالسٹائی ء بابت
 ء چچ نہ گشتگ۔ دستوؤسکی مدام وادار بوتگ ء دامن ء
 ترگیف ء گور ء زر زرتگ۔ اگاں برے برے آئی

ء زرنہ داتگ گڑا دستوؤسکی ء بد برتگ ء آئی ء بابت
 ء وڑ وڑیں گپ جنگ۔ یک رندے ء انچوز ہر گپنگ
 کہ ترگیف ء کارست وتی گدار ء نیشہ کتگ ء وتی
 درستیں زہر ء کنت ہے کارست ء جوڑ کتگ ء کش
 اتگ انت ء آدل ء مٹیل ء بد ء رد گشتگ۔ اگاں
 میکسم گورکی ء گپ بہ بیت گڑا بوت کت ٹالسٹائی ء
 چہ آئی ء حسد زرتگ ء پچمر دوست نہ داشنگ۔ اے
 گپ ء شاہد چیخوف انت۔ یکرندے ٹالسٹائی ء
 گپ گپ ء تہا گشتگ:
 ”باریں پرچا من ء میکسم گورکی پچمر دوست نہ
 بیت، آہر و ہد ء اے دیم ء آدیم ء چاریت گشے آئی
 ء حد ء دیم ء روگ ء درستیں گپ جنگلی انت“
 چیخوف ء گشت: ”ناں اے وڑ نہ انت میکسم
 گورکی باز شریں مردے“
 ٹالسٹائی ء گشت: ”اناں، آئی ء پوز چو بٹانی وڑا
 انت۔ بس بے تیں مردمانی پوز ہے وڑا انت۔
 جنین آئی ء دوست نہ دار انت۔ جنین چو کچکانی وڑا
 شریں مردماں پچہ کار انت۔“
 ٹالسٹائی ء نادوستی وتی جاہ ء میکسم گورکی ء آئی ء مدام
 عزت کتگ۔ آدام چیخوف ء ہرائی ء ٹالسٹائی ء
 چارگ ء ٹالسٹائی ء زمین ء پچمیرانی سراشتگ۔ آئی
 ء بازیں نیشہ تک ٹالسٹائی ء توسیپ ء نیشہ کتگ ء
 آئی ء مزن شانی من اتگ۔
 Aleksey Makismovich
 Pecskov نامیں مرد ء سرجمیں دنیا میکسم گورکی
 ء نام ء زانت۔ آروس ء نامداریں نیشہ کار، گدار
 نویس، کسماتک نویس ء سیاسی تجزیہ نگار ء عملی
 سیاست ء سرگرمیں باسکے بوتگ۔ میکسم گورکی 16
 مارچ 1868 ء روس ء شہر
 Nizhny Novgorod ء ودی بوتگ۔ پت کسانئی ء
 بیران بوتگ ء آئی ء کسانئی بزگی ء تچ ء تاک ء

گوستگ۔ 12 سال ء عمر ء چہ لوگ ء
 جتگ۔ 5,6 سال سرجمیں روس ء درپہ درویل
 بوتگ۔ جتا جتا میں کار ء پوریاگری کتگ۔ آئی ء
 کسانئی ء بابت ء آئی ء زند نامہ ”کسانئی“ ء تہا
 سرجمی ء نیشہ انت۔ میکسم گورکی ء روسی لبر اتک ء
 حقیقت نگاری ء بنیاد ایرکتگ۔ آئی ء مدام روتا ک
 ء ماہتا کانی تہا روسی سرکار ء حلاپ ء نیشہ تک نیشہ
 کتگ۔ زار سرکار ء حلاپ ء نیشہ کتگ ء سبب ء باز
 رندا کرگ ء بند کتگ بوتگ۔ 1902 ء گوں لینن
 ء سنگتی بوتگ ء ہے سال ء لبر اتکی اکیڈمی ء باسک
 جوڑ بوتگ۔ بلے چیزے مدت ء پد بادشاہ ء پرمان
 ء سرا گورکی چہ اکیڈمی ء کتگ بوتگ۔ روسی
 انقلاب ء وهد ء آکیونسٹ پارٹی ء بالشوک شاہ ء
 ہمگر چ بوتگ۔ ہے زمانگ ء گورکی ء سیاسی
 کسمانکاں دنیا سر ازرتگ ء آئی ء کسماتک The
 Lower Depths ء سک نام کش اتگ۔
 1906 ء بالشوک پارٹی ء فنڈ ء کجاگ کتگ ء
 امریکہ ء دیم داٹگ ء ہے وهد ء آئی ء وتی نامداریں
 گدار ”مات“ نیشہ کتگ۔ میکسم گورکی 1906 ء
 داں 1913 ء اٹلی ء بوتگ۔ اٹلی ء بوگ ء یک
 سبے آئی ء نادراہی ء دومی سبب پارٹی ء گوں سیاسی
 اختلاف بوتگ انت۔ میکسم گورکی 1936 ء بیران
 بوتگ ء آئی ء موت ء بابت ء کتگ بوتگ کہ آ
 چیر دکائی چیریں سرکاری انجینسی یے ء کتگ۔
 میکسم گورکی ء گدار مات گدار ء راجد پتر ء یک
 جوانیں لبر اتکی بستارے ء واہند بوگ ء ابیدروس ء
 آشوب ء سرجمیں راجد پتر انت۔
 منت وار۔ نیشنل بک فاؤنڈیشن اسلام آباد

☆☆☆

روایت

☆ یلدرین بے ☆

تیرانی درد چہ راستیں نیمگا پیراک

ات۔ الساندرو پو وتی رکھینگ ء واستا وپت۔
الساندور ء چند رکھ ات بلے آئی ء کوھی رهشون نہ
رکھ ات۔ یک تیرے ء آئی ء زندسارت ء سکت
گنگ ات۔ الساندور ء وتی فوجی اردانی بگل جول
ء چہ دور گند کش ات ء چم چاریں نیمگا شانک
دانتت چہ درو ء یک ساہگے سر ء پڑ ء گندگ اتک
آئی ء زانت کہ تیر چہ بے نیمگا اتلگ انت۔
نوں شپ بُوگی ات ء کوہانی سرا تہاری ء وتی
بازل ایر داتگ اتنت۔ وتی کوھی رهشون ء ترس
گیش بُوہان ات۔ دو ازده کلاک بیت کہ آسفر
کنگ ء ات بازیں تچ ء تاگ ء انوں زند ء نزل
بوتگ ات۔ آپ ء لوٹ ہم گیش بُوہان ات۔

الساندور ء وتی دل ء گشت "نوں بلکیں من اے
کوہانی تہا پٹن ء گون مر تاں"

اے انچیں جا وراتنت کہ ناں آئی ء نشت گنگ ات
نیکہ شت۔ بلے آئی ء روگی ات پمشکا آراہ کپت
آئی ء چوچو چندر ات؟ تچ سمایے نہ گت۔ انا گء
آئی چم مینگ ء کپت انت گشتے زاناں آئی ء چمانی
روک دو روک بوتنت۔ آئی ء نوں اے کمار نہ
گت کہ دوستانی مینگ انت یاد ژمن ء۔ بلے آئی ء
وت ء مینگ ء لوگ ء سر گت۔ آئی ء دروازگ سے
رند ء جت، دروازگ ء جنگ ء گوں آئی ء سر ء
گوات کت بُوستگ ء کپت۔ کپگ ء گوں آ بے
ہوش بوت۔ وادہیے آئی ء ہوش گت تاں دیست
یے کہ آرم ء نازر کیں گندلانی سرا تچک انت۔ آئی

ء دیست کہ آئی سر ون ء کما شتے نشتگ ء گوں گر میں
شور بہاں آئی ء توازہ کنگ ء انت۔ کماش ء گند ء
گوں آئی ء جان ء لرزگ یے زرت۔ کماش ء تچ
ء پوشاک اے گواہی ء دیگ ء اتنت کہ آلبانیہ ء
جہد مند انت ء الساندور ء ملک اٹلی ء چیزے روج
پیسر البانیہ ء سر ارش گنگ ء آہے لشکر ء میجر بوتگ

الساندور ء وتی دل ء گشت۔

"اگاں اے کماش منی راسی ء سر پد بوت، اے من
ء تچ وڑا زندگی ء نیلیت"

"کماش ء گوں الساندور ء گشت"

"توں پیست کلاک ء چہ پد بست گنگ اے گر میں
شور بہاں ور، چہ ایشاں تئی ژندی ہلاس بیت ء تو ڈڈ
بے"

"تو زانے کہ من اطالوی فوج ء میجر اں کہ آئی ء
شتے ملک ء سر ارش گنگ"

میجر ء گوں نرم ء بزگیں گالوار ء تران گت۔

"بلے میجر بوبگ ء چہ پیسر تو مئے مہمان نے
، البانیوی بے مہمانداری ء و زندگ بوت نہ کن
انت، تو بے پگر بو ء شو بہاں بُو"

"بلے منی فوج ء تئی ملک ء سرا ظلم گنگ گڈا
آ۔۔۔"

"آچیز ء من ترا چہ گیشتر سر پداں" کماش ء بچکند
دات ء گشت گڈا من تئی بند یگاں"

"ناں تو منی بند یگ نے تو منی مہمان نے"

"بلے پر چہ"

"تو منی لوگ ء دروازگ ء دپ ء پے بے ہوشی کپتگ
ے، پمشکا تو منی مہمان نے، پدا تو وت اتلگ نے

ء ماترا پے زور نہ پتگ ء نیارتگ۔ داں سدی تو منی
مہمان نے مئے میارے۔"

"من اگاں بلوٹاں شت کناں؟"

"ہو ہو پر چاشت نہ کنئے"

"اے حساب ء گڑا شتا و سگ شریں مردم ات"

"جی اگاں روگ ء و ہد ء ترا اہس ء لوٹ بوت من ترا
وتی اہس ء ہم دیاں"

"تئی لکھ منت"

"ہاں ورگ انوں ورے یارند ء؟" تو اطالوی ء
عیسانی نے گڑا تو شراب ہم ورے من مسلمانے

آں پمشکا شراب آورت نہ کناں البنتہ منی جنگلواں

تئی فوجی کوٹ دو تگ، ء تئی بے کار ء درگیں فوجی

بُوٹ آیاں چگل داتگ انت پے تو نوکیں مرا کشی
چڑہ ء بوٹ اش لوٹا بیٹگ تئی واستا نوکیں

پوشاک ہم دو چک بوتگ "کماش یکشلہ گپ ء
ات ء میجر الساندور یوہیکہی گوش دراگ ء ات۔"

"من ء فوجی کیمپ ء روگی انت، منی کوھی رهشون

یکے ء تیر جنگ ء گشتگ۔"

"توالم برودر وهد تئی دل لوٹیت برو بے تو بے روگ
ورگ ء شت نہ کنئے"

"شرانت ہرچی تو گشتے"

ورگ ورگ ء پد میجر الساندور ء ساہ کت ء جست
گت۔"

"ہال کن باریں نوک تریں ہال چچی انت"

"تئی واستا و شیں ہال ایش انت کہ اٹلی ء البانیہ

قبضہ کنگ ء مئے بادشاہ بتلگ"

میجر ء ذہن ء اے گپ اتک کہ اے کماش پمشکا
انچو منی ہذت کنگ ء انت کہ انوں مئے نچ بوگیں

ملک ء جہد مند انت۔ آئی ء گوں گروناکی ء گشت
-

"من تئی گنگیناں مہجر پراموش نیاں، تو منی گپانی
سرا بھیسہ کن"

کماش ہم میجر عنیت ء سر پد بوتگ ات پمشکا آئی ء
پتہ دات۔

"ترا من پمشکا دستانی دل ء زرتگ کہ تو منی مہمان
ئے، ترا دگہ بچ و اب گندگ ء ضرورت نہ انت
۔ اپوز کہ تو اطالوی فوج ء میجر مہ بوتیں ء۔ من ء
چشیں گپانی گوش دارگ ء بچ ہب ء واہگ نیست
، سر پد بوت ء"

منی بد بختی انت کہ تو اطالوی ء سینسور
الساندرو، جنگ ء پڑ ء تو منی دژمن ء بلے اے
وہد ء تو منی مہمان ء، منی لوگ ء ءے ء منی دژس
ء ءے۔ من اگاں تئی واستا چیزے کنگ ء یاں ایشی
ء منی زور ء زبردستی مہ لیکھ ء ایشاں بُو کہ تو نہ
وارنگ انت۔

"واہ واہ اے وسک وش انت" اے سر ء کپ ء
جنگ مہ لیکھ اے بس یک لیے تماشبے تئی فوج بے
مقابلہ ء تنگ گڈا من چے بہ کناں۔ بلے شتا
بلاہیں نشا نگ جنوک ات۔ زی کسے ء ہزار گز ء چہ
دور منی کوھی رهشون جنگ۔

کماش ء اے کپ اشکت ء بے توار بوت۔ انا گہ ء
لوگ ء گریوگ ء غزارگ ء تور چست بوت۔

"تو نکا سرمہ بے اے جنگ ء منی پنجیں بچ شہید
بوتگ انت ء آہانی لاش ہنون آرگ بوتگ انت
۔ منی کہول پمشکا گیر یوگ ء انت۔ من وت ہم
جنگ ء بوتگاں بلے من ء شہیدی نصیب نہ بوتگ
۔"

اے اشکنگ ء پد میجر الساندرو پکرے ء کپت چش
مہ بیت کہ ایشی ء بچ منی تیراں چہ مرتگ

انت۔ بلے آئی ء گوں نرمیں گالوارے ء گشت
۔ "کس نہ زانت کہ جنگ ء تہا چے چے بیت بلے
منی واہگ انت کہ توتاں دیراں سلامت بہ بے
۔"

"ہو۔ بلے تو، بچ پکر کن پرچا کہ تو منے مہمان ءے
"کماش ء گوں زبیں توار ء گپ سر جم گت۔

"شما باز جوانیں مردم ات۔ من ترا یک گپ ء
گشاں کہ منے سرکارتی گنگینائی مزد ء الحم دنت
۔ الساندرو ء گشت۔

"سینسور الساندرو مہمان داری منے کوشیں روایت
انت۔ ما مہمان پہ اے ہاتر انہ کناں کہ کسے مارا
انعام بہ دنت۔ اے مگ اطالوی فوج ء دژس ء چہ
ڈن انت۔ مارا شہ آہاں، بچ وڑیں ترس نیست
۔ ادا آگ ء بس یک راہے ہست کہ مارا چہ امید
آراہ ء کس نہ زانت۔ ہو منے مہمانداری ء یک دگہ
گپے ہم یاد کن۔

اے مگ ء مردے ء وتی ہمساک ء لوگی گشتگ
۔ جنین ء مردے سوگند وارنگ کہ آوتی لوگی ء کشندہ ء
بچ وڑا زندگ ء نیلیت۔ بلے دومی روج ء کشندہ
اتلگ ء ہما کشنگیں جنین ء مردے لوگ ء مہمان بوتگ
۔ اے ویل ء باز سال گوزگ ء پد ہم کشندہ مہمان
ء وڑا اشکنگ۔

"شرمن ء روگی انت۔" میجر اشکنگ۔
ہرچی تئی دل گشتیت۔ الساندرو"
کماش ء پرمان ء پدا آئی ء کاردار ء پہ الساندرو ء
اپسے جاڑی گت۔ میجر الساندرو وتی راکفل کوپگ
ء گت ء اپس ء سوار بوت۔
شاہ بیگ آئی ء رخصت کنگ ء واستاتاں دور ء
اتک ء یک جاھے اوشتاں ء گشت بے۔

"اے جاہ ء نون منی مگ ء سیمسر ہلاں بیت"
نون میجر الساندرو ء دیست کہ مہمان دار ء مہمان ء

سرا تنگ داشنگ ات۔

مرگ ء ترس ء آئی ء ہوش گار ء بیگواہ گنگ ات
۔ آئی ء کوکار کناں ء گشت "اے اے۔۔۔ تو
چے کنگ ءے؟"

"ہما کنگ ء یاں کہ من ء کنگ لوٹیت"

"تو۔۔۔ وتی مہمان ء کنگ لوٹ ءے"

"ہو"

"بلے پرچہ"

"الساندرو تو آ کشندہ مہمان ء سر جمیں سرگوست
ش نہ کت۔ اگاں اش بہ کشنگیں رکھ اتلگ
ئے۔ آ کشندہ کشنگیں جنین ء مردے لوگ ء مہمان
بوتگ ات ء اتلگ ات۔ بازیں سالاں آئی ء لوگ
ء بوتگ۔ کشگ بوتگیں جنین ء لوگ و لہد ء آئی ء را
بچ نہ گشتگ۔ یک روچے آدگہ میٹکے ء شت گڑا اے
وڑا آوتی مہمان دار ء مہمان نہ بیت پرچا کہ نون
کشندہ ء آئی ء مگ یلہ داتگ ات۔ پمشکا نون
تو منی مہمان نئے دژمن ءے۔ منی بچانی کشندہ
، من بازیں شہاداتاں پداے گپ ء پہ ایمان گشاں
منی بچانی کشندہ تو نے۔ نون من وتی ہر بچ ء بیر ء
ترا یک یک تیرے جنان ء گراں۔

الساندرو ء اے گپ کہ اشکتاں، آپسرا مرٹ۔

شاہ بیگ آئی ء را بچ تیر جت۔ پدانوں لگتاں
مان پیست ء کنڈے ء چگل دات۔ کماش لوگ ء
واتر بوگ ء پدا تک ء وتی بچانی بیتاں گوں گلانش
بوت ء واغ زاری یے بنا گت۔

☆☆☆

بلوچی

شعر

دستونک

☆ منظور بھل ☆

سُبکِ عَزائیں زندگیِ گمِ بزو ریت
فرشتہاںِ بَدنَت، بنی آدمِ بزو ریت
چہ و ہدِ سر مستیاں نہ بیتگِ گمِ گمِ بزو ریت
اے بستگیں گرنجِ عہستِ عُنستیاں ہما بزو ریت
کسے کہ گوں پیستِ عِیکمی کرنِ سنگتی کنت
بزانتِ دُنیا، ہوشِ عَسارِ عَسما بزو ریت
دمانے عَ گوں منابند بیت بدنَت تسلّا
متاہِ عَنجباں منی دلِ عِسرجمِ بزو ریت
ابیدتِ یکی عَدلانی نہ بیت ہچی
اے راستیں گپِ عَ جہانِ تی الہما بزو ریت
ز مانگِ عَ کو ہیں دردِ عَنجباں حسابِ عَنیاراں
آپنے لُٹناں عَ پلے زلفِ عِشمِ بزو ریت
تی ز ہیرانی گنجیں نیادی عَ بہر بیت گم
بچار بھلِ مکنتِ گیشیں تما بزو ریت
پہ سَتکِ عَ ایمانِ گشاں کہ منظور بے سہانت
گوں دُژ مناں ہمسفر بکنت، مہرمِ بزو ریت

☆☆☆

دستونک

☆ شاکر مراد ☆

پُرشگیں آدینک نزارگِ بباں
موسمانی رنگِ پشدارگِ بباں
شے مریدیں عشقِ اروئیں تلب
باتنِ عَ کوراسیاں چارگِ بباں
سر مچاریں ہمبلیں جہدانی مَز
سرزمینِ عَدامنِ عَ دارگِ بباں
گوسگیں اهدانی پیتمِ عَ داہما
دودمانِ عَ دودپلگا رگِ بباں
کر بلائیں و ہدِ چکاسِ عَ تہا
باندیں ہر چیز ماندارگِ بباں

☆☆☆

ندارگ

☆ محسن امام ☆

نوں چدودیم گیشتر نہ بیت
شپ نہ کنزیت دمانے اوں دیمانہ روت
باز دمتوس بیت ساہگ ءچہ وتی
باز لڈ بیت نہ سگیت اگاں جاوراں
شہر ء بازار چہ مردماں ہورک بنت
بانڈمانی سراتہنا تریاک ءسیت ءنشان ایر بیت
پیرک ء ہول ء بیگہ ءساہت ء
کس دمانے نہ نندیت ءدیوان نہ کنت
راہ ءدگ بند بنت
پر پٹے ءتوار ء اوں کس اش نہ کنت
تہنا یک مردے
بلکیں شپگرد بیت
گوں ہمے جاوراں آپ جنت سلگیں
گرز ء کٹھاں وتی کڈک ءکا پر ء
شپ کہ بیت
سُہر سریں تیراں سوہان کنت
☆☆☆

ندر پہ کچھ ء ہر دیکیں تہلاں
کہ بہت روچاں پاکستانی لشکر ء آکیر ء بوتگ انت
رداکی لچہ

☆ عصا بخار ☆

ٹن! چوسراب ء انت ماں کچھ ء اہٹکیں دمکاں
کینگ ء ریکزار ء ملان انت
شیر، پر ہاد ء ٹیکم ءڈر پش انت
کد آپ بیت لگوری ء کوہیں بالاد!
کد چاگلاں ترمبیت تہ ء بے کراریں مردم
چوزم زوم ء آپ ء
پہ منی ٹن جتیں بہمت
ہزار واء زاریانی تہا بے وانکی چود یہ ء
میلانک پہ گجام اوست ء اُمیت
پہ کیار اہچار؟
کد ردیت باوستے پہ وتی باسکاں
کس سواس تشکان پہ گاماں پادانی
کد راہادگ منز لے بُر بیت
☆☆☆

وائے وتن ہشکیں دار

☆ میجر مجید ☆

شاری ء مہناز ء گلیں ہانی
 زردء بانور انت مئے ایتانی
 چہ آداروکی وشیاں زندء
 چہ ترا سست ء من جتا پتاں
 تو کجا بیت ءے، من کجا پتاں
 تو وفادار ء من دگا پتاں
 یا کہ اومان انت گلزمین ماتین
 یا کہ اومان آنت کودکی لب جاہ
 ماہل ء کل ء مکہیں پیوگاہ
 گران انت چہ پلپیں ہمبلاں دیری
 نجھی سک گران انت دراں ذہبی
 چون شموہگ بیت گلزمین نبھی
 چون سلگ بیت دائم چمداری
 تاں کدیں کتہیں لنگر ء داری
 ہر روچ من پیش ء مانگے بنداں
 گل کدیں باریں سمہیت سیری
 بیت منی بانور جتی کلماٹ
 آجوی ڈہلانی توار بیت
 زیر دل بڑیں گوہریں گالاں
 بڑیت تہاری ء رژن بیت تالاں
 چاپ ء نازیک ء ساز دلکشیں
 دبدرائی بیت مہریں لال ء
 رژن مانثانیت بندی نین شال ء
 پرش وارت زلمانی کلات برزیں
 چاکری کوٹ ء ساہ گریں بادگیر
 ہانے آجو بیت چہ زندان ء
 ہانے آجو بیت چہ زندان ء

☆☆☆

جی کپوت سہرچمیں کبیرانی
 مہریں دوست ء راز ء نیازانی
 گمزدیں مولشاں زہیرانی
 سستکیں ہمراہاں مگیہانی
 مہلیں چینکانی ہلاہوش ء
 ویل سنگ جدی گلزمین ماتین
 گوں مہ جن درد ء آس ء جبوریں
 واہگ پرسگ ء اومان سیلگ انت
 خزانگ بن گپت ء سٹک ء پد بیت انت
 آبلہ مارشت انت دراں ذہبی
 تنی انارکانی سہر دپیں گورہام
 گوشیں کرن ء گوشیں باریگ
 پرگیں لنگانی نہ پرشت ہوشام
 جی منی سیتانی وتن ماتین
 گواش ء بیثانی تل بہشت رگیں
 خروگیں آپ کانیگاں سارتیں
 خزانگاں کاریت کوش زربار ء
 بیک گل ء ساچان انت مللیار ء
 بڑگل ء میہڑ، ناب مزن شرمیں
 لیڑہ چترین ء کوانٹ رزی
 تمپ ء ہاٹن ء چکدگ کچ ء
 کاڑ خمارچمیں پل ء سوگاتیں
 جاگ ء کچی دوج گلکاریں
 زرگری سہتانی بانک ڈولداریں
 گران ء سنگین ء زرعبشت شاریں
 چو کپوت ء گرام کت جانی
 جی منی شرادانی جنک ماہیں

چراگ ننگ

☆ مجید عاجز ☆

اجل دپونکہیں مجاں
گبار غدنز آڈہور
گمان دمب چیدگیں
نشان غڈس چیرگور
زمین غڈریش، دگ ٹپ غڈور
پہ از رچو پیے مہ جنت
اگاں بگا دلیں لگور
اے امر بار
دانکہ گڈی ساہ بوجگی نہ انت
پہ نچی ہون بستگیں گسک کرو جگی نہ انت
☆☆☆

ہدا کہ سہمی روچ کنت
زبان پر چکڑ جی چیا مہ وارت
شکستیں مرگاں پسکتہ
داں زندگی، پہ آجوبہی
زمین غگوشاں گلپیں کو ہساراں ہلوتے کتہ
ہدا بزانت
شپ جتیں چرتاں باریں
اش کتہ نہ اش کتہ
چے ڈروگ، راست
زبان زہم چہر پہ اڑل دیگ
نہ پیگیں چگل دیگ
تو پر چیا نہ جیڑ اتہ
پہ ہون ہئی میں بشارتانی رولہ غ
من دانکہ اہدریز گانی ٹگر اں چناں بباں
اے کشک انچودیر روت
پدار سینگئی نہ بیت
جلاقی پاگے غگلام چوٹیں پیچاں گار بیت
شکاری میں شکاری غشکار بیت
چراگ تنگیں بالوانی کورگیں جنازہ غرا کو پیگے بدئے
بہ چنڈ ہاک دنزیں نوبتانی
آس نمبیں دامن غ

واہگ ۽ لیبو

☆ عید نصار ☆

زندگی باریں کجا انسانے ۽ رنگ ۽ جینیت کسہاں
زندگی باریں کجا رزن ۽ چراگاں روک کنت
انگت ۽ ہوشام ۽ تن ۽ وت دگر نکلے بدے
وہدروت پاداں وتی رند ۽ ممتد کسہ ملن

بیلی منی

پہ تو کلو ہے گواتے ۽ راہی کنگ
باریں چہ پیچ بیت امبری شہوتی گاریں شگلنز
بالگتر بوراں وتی ڈول ۽ چرا گجھے کنگ
وکشی ایں سیدانی ٹولی

گڈ ۽ میریں کبر ۽ چہ زامران ۽ کڈ اتہ
باریں چنت ۽ مند ۽ پراہیں کیلگاں جاگہ بہ کنت
تمپ دیریں میرل ۽ نام ۽ نہ گپت کسہ نہ کنت
پسنی کہ کبرو ۽ مولماں گوں تئی انت
چیونی ازگل تئی ہوشامے ۽ نام ۽ زانت
جی بلیدہ کینگ ۽ آساں تباہ انت پیسرا
بلکت ۽ گشتنگ میا کہ کچھ بچارگ نہ بیت
بس ہمیش انت زندگی داں سہتکے ۽ مہتل انت
واہگ ۽ لیبو دراہ ما پرشنگاں داں ہڈے ۽
بس دوڈتنگ کا پرے ۽ انگت ۽ پشکلپن گان
یکے ۽ تئی نام ۽ دیم ۽ زندے ۽ کسہ کنگ
یکے ۽ کسہ کتابی تاکے ۽ ما پشوش اتہ

زندگی باریں کجا

کئی مینگ ۽

داں چنچک ۽

مہتل بہ بیت

☆☆☆

بر اقصیٰ

بہر

تحفہ البلوچ 1946 (1365 ہجری) نا سرہالی جاچ

☆☆ ڈاکٹر لیاقت سنی ☆☆

تحفہ البلوچ خلیفہ گل محمد نوشکوی نا اولیکو کتاب اے ہر اشاری نا شیخ ٹی نوشتہ اے۔ دا اولیکو وار

1946 ٹی شینگ مریک اٹمیکو وار 1972 ٹی شینگ مریک۔ دا چل اوقت پنے غاتالانے۔ تحفہ البلوچ ٹی وڈ کم

ہست چتا سرحال آتیا شینر نوشتہ کنزگانے ہر اقمیٹی گیشتری، بلوچ ورناتے بش مننگ، بیدار کنگ نار ماغنگانے۔ اوفتے تینا ڈغارے سوگو کنگ کن غیرت تنگ نا وڑاٹ آ شوبی دروشم اٹ شینر پانگانے۔

تحفہ البلوچ نا اولیکو سرحال ہر احمدیہ شینر آن بنا مریک داٹی خلیفہ تینا راج نا بھلاتے، سردار تے ہدایت کنگ کن دعا کرینے کہ دا فک شیطانی آ کاریم آن مر مریر۔ ہندن ہندا شیخ ٹی، کفار، انگریز آ تا داڑے پنگ آن پدنا سخان تے ہم درشان کرینے کہ انگریز داڑے ٹیکس خلنگ اے تالان کیک، لڈ جنگل آتے سودا کیک، بلوچستان نادر، چشمہ غاتیا کوزہ کرینے، تینا رسم وودو آتے داڑے تالان کیک ہراٹان سادہ انگا بلوچ تینا ڈغار نا اہمیت اے پہہ مفسہ خلیفہ گل محمد ہیوس آ بلوچ آتا آزادی نا پانک۔ کتاب نا سرحال آک شیف ٹی نوشتہ او۔

ii۔ غریب آتے بیدار کنگ

تحفہ البلوچ نا اولیکو سرحال کہ غریب آتے بیدار کنگ نا پین آٹے داٹی خلیفہ گل محمد سرحال کارنا کنڈان، ہر گڑاے پرمنٹ آکنزگانے، پرمنٹ نا خلاف تینا شازی ٹی پانک او غریب آتا تدینی اوہالیت آتے درشان کیک خلیفہ پانک غریب نا ہر دے غرز ٹی بروکا گڑاک، ہر اقمیٹی بورہ، گاسلیٹ، دوائی کل پرمنٹ اٹ ملیرہ۔ ایلو کنڈان او امیر او افسر آتے پد پانک۔

iii۔ نوجوان تے بیدار کنگ

خلیفہ گل محمد نوجوان آتے بیدار کنگ نا سرحال آنوشکی نا ہمشش انگا باہمت اولانخ آور نا تا زکرے کیک کہ او پانک نوشکی ٹی ہزار آور نا کوولے اوتیٹی، لوگ خان، گل خان، غلام حیدر، محمد بلال او محمد شریف ہر افتاد لیری او بہادری آن بلوچ ورناتے ہمت اس ملک۔

iv۔ نوجوان تے جوش تنگ

تحفہ البلوچ نا بڑ زکوسرہال ٹی خلیفہ گل نوشکوی ورناتے، بلوچ ڈغار نا پانک کہ ڈیرہ غازیخان آن مشہد اسکان بلوچ نا پین آن خلکت لڑک۔ ہندن ہندوستان نا دھلی ٹی ہم بلوچ نا زغم ناشانے۔

خلیفہ بلوچ آتا بے سہمی اے دن پاش کیک

اینودا بلوچ آک زغم بیٹر

تینے پین تاریخیت او مہتاج کریر

(تحفہ البلوچ 9)

خلیفہ گل، بلوچ آتا بے مڈی او بے وادانی نا پانک کہ اگہ کتن تون زراوسلاہ اُک وے اتفاق او اسٹی آن داوئیل ہم ایسر مریک اودار کن غزوہ بدر نا تدینی اے ہم درشان کیک کہ حضور ﷺ تون سی اوشش صحابی اُسر ہندن، مہاجر او انصار آتے او ار کر سہی سدوسینز دہ مسر ہرا فک کافر آتا ہزار آتا کچ اٹ بندغ تے کسفر۔ خلیفہ، گہرام او چا کر نا دلیری اونوری نصیر خان نا بہادری اے ہر وخت یات ایتک تا کہ بلوچ نا ورناک تینا مسکوئی زندے پہہ مریر۔

v- دعاخوانگ دین اسلام کن

تحفہ البلوچ نابڑ زکوسرہال ٹی، خلیفہ گل بلوچ خلکتے، باز آگڑ اتیان تورنگ ناپانگ ہر اقبٹی باسکوپ، ناز کرے کیک ہراڑان بے ہیائی تالان مریک او ارائی، ارہ اوز ایفہ ناسیالی ٹی نزوری ہم ہندا باسکوپ ناسوب آن بریک داکان بیدرس، خلیفہ بلوچ نامیر آتے شریعت آسلنگ ناپانگ او بلوچ سردار او امیرتے تینا غیرت آسوگو تنگ ناپانگ ہندن خلیفہ سردار آتے ”لاٹ ناگی“ ناندینی اے یات ترسہ شغان لیتک کہ ہمودے سردار آتا کڑ دار بلوچ آتھین خن شفی ناسوب مس ہرا تم او فک لاٹ ناگی اے چکار۔

سردار آتا غیرت ہمودے ہنا

لاٹ ساہب گی ٹی اوتے جوان ختا

(تحفہ البلوچ 12)

vi- انگریز نامکرملا تھون

تحفہ البلوچ نادا سرہال ٹی خلیفہ، سرکاری مٹا، درباری مٹا او چند غریزی (مفاد پرست) مٹا تا کڑ دارے پاش کیک کہ انگریز سرکار مٹاتے دے نا پچ روپی لیتک دا فھینکن وزیفہ تخانے او اٹنس کہ پائے تاملک ہمووڑ کیرہ۔ دن انگامٹا تا کڑ دارے خلیفہ نفرت نا نگاہ اٹ ہرک۔

داکان بیدرس خلیفہ گل محمد، تحفہ البلوچ ٹی، شیفکو سرہال آتیا باز سرجمی اٹ شیر نوشہ کرینے ہراقبٹی، دا با ز غورناہیت اس اے، ”کنا ایلماک نارازی ماف مرے“ بیدار کتنگ جاہل آتے، ”داخوانگ ضروری اے“، ”نوشکوی نایاز“، ”دعا خواہنگ“، ”شاہ حسن ناملاکات اُست کنا خواہک“، ”خان احمد یار خان ناکید منگ“، ”داسہ ناورناک تینا زتھی آن بیزارو“، ”پیشوانی کشنگ“ ناسرہال آک او اور۔

تحفہ البلوچ اٹی بلوچ آتایش منگ، بیدار منگ اقبٹی غیرت او لچ آسوگو سلنگ نارمانشت خنگ اک۔

تہفہ بلوچی

اوفتے شریعت آتا
پابند رب کرک
ہادی نی اس مالک
ہدایت کرک
رواج آن است
شکتہ مرے
اسلام نا اوفتے غم
ہمیشہ مرے
خل است تیٹ
اوفتے رحمل کرک
بغز کبرے اوفتا است

الہی غفور صد بے نیاز
اے مالک ای فریاد
نے آکیوہ باز
نابلاتے نی ہدایت
کرک
عدل انصافے اوفتا
عادت کرک
ہمیشہ خیال غریباتا
کیر
تتا بیوس آتا مدتی مریر

ننے پاٹ کن سخت
 مہتاج کرے
 غیرتے درے کل بے
 آب کرے
 دیر چشمہ غایتیا او کوزہ
 کرے
 تینکن پھل باغچہ سبزی
 کرے
 ایلم باغچہ تا ڈغار اس
 دنا
 درے تانے ان ننا لُ
 پنا
 ایلو اتفاک او کشا
 درے
 ننا غیرتی تے او بیا
 کرے
 اینو دا خیال ایلماتے
 برے
 پنچ سد میل مسلمان
 اسٹ کفرارے
 اوہم ننے ان زبردست جوان

آن مرکرک
 شیطان کبر ناسنے تا
 سبق
 غریب آتا خالق مرک
 نی مکم
 کفار بس ننے ان
 درے غیرتے
 اول میر سرداران ہلک
 ہمتے
 بلاڑکن او تنخوا مقرر
 کرے
 غریب نادران داسا
 اٹس مرے
 مگردا خیال ایلم آک
 کپسہ
 ہلکیت نسخانے تینا
 تپسہ
 مہسول نا رواج اے
 ننے آ تنخا
 جمہ کیک او ہزاراتے او
 خامخا
 ایلو جنگلاتے او تنکن
 درے
 ننے انت سیان غیرت
 برے

مومن کیک
 اول دا اھکومت پوسکن
 بسکا
 گوئی نا حساب اٹ
 پیسہ تسکا
 مگر داسا زیادہ دیرے
 خرچ کیک
 ٹیسن نا قلم واٹر آتیکے
 دیک
 خدا چائے ایتک رقم یا
 تفک
 معتبر کنیک تا غریبے
 افک
 خدایانی ارزے فقیر نا
 بنک
 حاکم نی اس ھکے
 غریب نا کرک
 ایلو دا غریب آتا
 خیالے کرک
 پیوس آ بلو چاتے آزاد
 کرک
 (تحفۃ البلوچ پینہ اتا ۳)

ہلکن رسم او نا اسلام
 اے گوان
 نن ہلکن اوتا رسم اے
 او ہلک نا
 کرین تینے رعیت او
 شاہی خنا
 او دیرتے ننا نل
 کفایت درے
 سکھ آتا مکان تیٹ
 ژبرہ ارے
 فصلاتے کرے او
 خشک بے دیری آن
 ایلیم فخر ٹی اے تینا
 میری ان
 افس دیر آتین بو
 خیال کبو
 نالیک پروکارہ میراک
 سیل کبو
 لیویز کرہ نا انٹس ننا
 دیرتون
 افسک اتفاکو ننا میر آ
 تون
 او فتا چاہ بورہ دا تینکن
 ہلیک
 غریبا تا مونے گڑا

گودی گوہر ملک

(1938ء تا 2000ء)

☆ ☆ ڈاکٹر شاہ مجرمی ☆ ☆

☆ تین آسکوہ بلوچ ☆

”گودی گوہر ملک“ پنجگور

اٹ 26 اگست 1938ء ودی مس۔ او میر گل خان نصیر نا بھلا مسٹراس۔ ”گودی گوہر ملک“ ارا سال نا اس کہ او ادرنگ (پولیو) نا گواچی مس ہراٹن او فک جسمانی وڑاٹ ہمیشہ کن معذور مسور۔ ولے نہ اودا معذوری ء قبول کرے نہ کہ اونا پُر عزم ء باہمت ء باوہ میر گل خان نصیر۔ دانا درمان تو متوکہ ولے او فک ”تینا مسٹرہ گودی گوہر ملک“ ء مدامی حوصلہ ء اعتماد تنگ کریرہ۔ اودے تربیت اٹ اسہ جوانو انسان کس تو جوڑ کنگ کریرہ۔ میر صاحب تینا چھنا نا دا معذوری نا وہیل ء قبول کرے اونا تعلیم ء تربیت نا غٹ بندوست ء اراٹی کرے۔ نوشکے ٹی او وخت ذہنی پدماندگی نا دا سنداس کہ قبائلی خلقت مسن تا خواننگ ء منیا رگونداکہ۔ ولے میر گل خان نصیر تینا مسن تے تعلیم تس۔ او ہرا وخت جیل آن پیشن مسکہ یا سیاسی جہد ء کاریم تیان دو خلاسی کرے منہ دے کہ ارا غا بسکہ تو داڑے تینا مسن تا شعوری تربیت ء کرے خوانقلہ تا۔

اسہ پُر عقل ء دماغ تخو کو باوہ سینا مسٹر بازوت ہمو غٹ گراٹے ہیل کرے ہرا فقا اُمیت ء اوقتا باوہ اوڑن کریس۔

میر گل خان نصیر نا چکا مسٹرہ گودی گل بانونا برام آغا ظاہر تون مس۔ او فک میر و خان کونو نواسہ کس میر گل خان نصیر ء تور۔ ہرا میر ء جیل ء زندان، جلا وطنی، نظر بندی وختا خوشی ء شاد کامی ناسیو تسکہ۔

او ہر جیل اٹ خط ء تا ذریعہ ٹی چنا نا تعلیم، جان جوڑی ء تربیت نا بارواٹ لکھہ کا۔

میر گل خان نصیر تینا اڑ تو ما مسن تون باز مہر کریکہ ”گودی گوہر ملک“ اونا ہم خیال ء راز دار اس۔ یعنی اُس تے ہنا ہینا تے میر اوڑ تون کریکہ۔

56-1955 ٹی ”گودی گوہر ملک“ ادب نا پڑا گام تہا۔ وختس او ”ن، م راشد نا کتاب ”کافرستان“

اٹ شینک مروک مضمون ”ظالم سردار“ ء بلوچی ٹی مٹ (ترجمہ) کرے۔ دا مٹ و بدل ء او فک رسالہ بلوچی ٹی شینک کنگ کے آزات جمالدینی

کن کراچی ء راہی کریرہ۔ گوہر جان نا بقول او مٹ ء بدل ء وختس اونا باوہ خنا تو باز خوش مس ء اونا بے حد حوصلہ افزائی ء کرے۔ (1) داڑن پد او فک

کرشن چندر ء خلیل جبران نا بے شمار ترجمہ تے کریرہ۔ ارا فتنے رسالہ بلوچی (کراچی) شینک کنگ ء بناء کرے۔ رسالہ بلوچی نا بندش آن گڈ او فک شورش

باہونا اخبار ”نوکیں دور“ کن لکھنگ ء بناء کریرا بھلو وخت اس برجاء سلیس۔ نوکیں دور بند مس تو ”گودی گوہر ملک“ نا لکھنگ نا سلسلہ ہم سلیس۔ دانا

ارٹی وجہ دا اس کہ اونا باوہ سیاسی جہد اٹ وارد ما زندان نا گواچی مسکہ ء تینا چنا تیان مُر مختلف جیل

تہیت بند مسکہ ہراٹن اونا چناک ذہنی پروشت (انتشار) نا گواچی مر سہ ادبی دنیا غان مُر سلیسور۔

گودی گوہر ملک بلوچی دو در بیدگ (ثقافت) آ بے مٹو کاریم کرینے۔ وہ چا گئے ء ایلو بلوچ بینٹ ء ہکنلین تا سانگ برام تا دودا تا بابت سرجم کاریم کرے۔ اندن راجی خلقتی ادب ٹی ساڑی

خاص کر متل ء وسا ہناتے مچ کر سہ کرے۔ داڑن بیدمش تہیت ودی مروک ہمو بڑ ء بوچا تا بارواٹ

معلومات تس ہرا فک دار و درمان کن کارمرز (استعمال) مریرہ۔ دا کان بید او نیام تہی عمراٹ بلوچی آزما تک ء سرجم توجہ تس ء چنکو وخت ء سیٹی

آزما تک نا پڑا بھلو جا گس دوئی کرے۔ گوہر ملک نا بقول اونا شانزده آزما تک بلوچی ٹی

شینک مسنو (2) ولے سننے اونا بیہرہ ہشت آزما تک ملا نو۔ ہرا فقا اُردو مٹ ء بدل ”بلوچ نے

مجھے دکھا دیا“ نا پین اٹ سنگت اکیڈمی آف سائنسز نا پارہ غان شینک کننگا نے۔

”بلہ امنتے تینا ء“ ”سنت“ ء ”زئو“ ڈول نا اونا شہرہ آفاق تخلیق آک اریرہ۔ اندن زندہ نا گڈ یکودے

تہیت اونا راسکوہ نا بارواٹ پنی آ، آزما تک ”بلوچ ء من ء تیلانک دانہ / بلوچ کس کنے دکھہ تس“ باز پین

کٹا۔ اونا دا آزما تک ء بلوچی نا شاہکار آزما تک تیان اسٹ پائنگ۔ ”خدا خلک یا بندغ“ ء

”مسٹرہ“ ہم اونا باز جوانو پنی ء آزما تک و۔ دادا گوہر ملک نا آزما تک ء تہیت بلوچ راج ناشیفی

بڑزی تا عکاسی ساڑی ء۔ اودے تینا ازم ء سرجم سو بروگشاؤس دوئی اس۔ زیبا ء غا پلاٹ، زبان ء بیان نا زیبائی زندانگا کڑدار، زیبا ء غا منظر کشی ء تکنیک ء سویری اونا آزما تک تے ادب نا بے مثل ء سانچہ ٹی شاعرہ۔ اونا آزما تک تہیت راج اٹ

تالان انگا گندی ء نا انصافی تا خلاف جہد نا اسہ تاریخ کس نظر بریک۔

تصویراتی نوشت آتو نہ بلکہ اوتینا راج اٹ چارمہ کنڈ
 ساڑی معاشرتی گندہی تے آزما تک نارنگ اٹ
 شاعسہ مخلوق نا مونا پیش کتنگے بناء کرے۔ دا
 آزما نکاتے مخلوق باز دوست تخرے کا۔ ملک جان تینا
 افسانہ تیٹ نیازی تا پدمانگی، اوتون مرو کا ظلم ء
 زیادتی ء ایلو ڈکھ و ہیل تے درشان کر یکہ۔ اونیاڑی
 تے دا باور کر فک کہ نم ہم انسان اُرے ایلوفتہ وژنما
 ہم تھا ک اریر۔
 گودی گوہر ملک نا افسانہ غاک باز سادہ، زگر، جہی،
 اصلی ء ہرافتے ٹی زبان شیرین روان ء، بیدابہام نا
 پلاٹ، باسخت انجام ء افسانویت آن پُر افسانہ
 غاک۔ اونا آزما تک ء تیٹ گیشتر بلوچی متل ء
 وساہت آک ساڑی ء۔ اندن بلوچی فوک
 کڑدار آک علامتی وڑ اٹ اوارو۔ اندن اونا
 نوشت اٹ بلوچ نا تاریخی تب ہم ساڑی ء۔
 گودی گوہر ملک ایلو زبان تا افسانہ تے ہم بلوچی ٹی
 مٹ کرے۔ دا فک گچنو اُلسی افسانہ و ہرافک
 انسانی زندنا داریہ فاچرخ کیرہ۔ گودی گوہر ملک نا
 کرو کا مٹ ء بدلاک داخہ درزیبا ء ء باور فک دا
 پین زبان ء سے آن مٹ کتنگا نو۔ احمد ندیم قاسمی،
 جمال اہو ء ایلو فتنے اوتز جمہ کرینے۔ داقتیان بیداو
 بلوچی ٹی باز اضمون تے ہم لکھانے۔
 اونا خط آک ہم ادبی، راجی ء سیاسی پڑا تینا اسہ جتاؤ
 ہند کس تخرہ۔ ہرافتے اوتینا باوہ غا لکھاس۔
 ہراوخت اونا باوہ میر گل خان نصیر جیل تیٹ بندی
 اس یا گڑ اوختس کہ او کذیت کرے تو تینا عظیم باوہ
 ناروح ء مخاطب کر سہ لکھا۔ داڑے اونا لکھو کو اسہ خط
 ء سینا نمونہ کن پیش کتنگ اُن۔ ہرادے اوتینا باوہ نا
 کذیت نامہ سال آن پداو ناروح ء مخاطب کر سہ

لکھا۔ پاھک:

”کنا مہر وانا باوہ“

جنت نا پھلا تیٹ نا جا گہ مرے“

کنے پانگو کہ ای نا براوٹ گڑ اس پاؤ۔ ولے ای
 انت پاؤ۔ دنیا ٹی کلان کنا دوست انگا ہستی نی
 اُس۔ دا فک پارہ کہ نی داسا د دنیا ٹی افسی ولے کنا
 اُسٹ دامنک۔ بلکہ گمان اٹ بریک نی داسا ہم
 اسہ جیل ء سینا کال کوٹھڑی سے ٹی قید کنے آن مُر
 تولوک اُس۔ دُنکہ ہمیشہ مر سہ کرینے۔ ای نا گڈ یکو
 دیدار ء دا خاطر کتوٹ کہ دا اُمید پنپ۔ غلی (نوٹھکے
 لے مینگل تا متکو نا قبرستان) ٹی چنکو گنبد ء سے
 پارہ کہ نی اندا ٹی تنگان اُس ء نا کہنگ ء مہ سال
 مسونے انت دامگہ راستپارا۔ کنے تو تینخین بفک۔
 نی امر کہنگ کیسہ !!! نی تو تا قیامت زندہ اُس۔
 ہراوخت اسکان بلوچ راج زندہ ء نی ہم زندہ
 سلوس۔ ہراوخت اسکان دنیا ارے بلوچ قوم
 ارے۔ لہذا ہراوخت اسکان بلوچ قوم ارے نی
 ہم ارلیں۔ شہ مرید ء مست تو کلی ناوڑنی ہم عشق ء
 وطن ناد یوانہ اسوس۔ ناسمی، ناحانی، اندا ختگ آہ غا
 بلوچستان اس۔ نی تینا جادو آن پُر آشعر تیٹ زندہ
 اُس۔ ای نا مرک ء منہرہ۔ ناستاء کیو تو مخلوق
 پاھک کہ مسٹرہ تیٹ تینا باوہ ناستاء کتنگ ء (3)
 یوسف گچی نا بقول ”گوہر ملک نثر آن بید شاعری ٹی
 ہم وختس طبع آزمائی کرینے۔ ولے او وختس ہم اونا
 شعر تے شینک کتنگ کے رسالہ تے تنو۔
 راسکوہ ٹی ایٹمی تراک نا سرہال ء تینا اسہ نظم ء سیٹی
 پاھک:

منی اے و اجبچار منی کوہ ء اس انت

تہاد و نکاہ اُوبن ء آس انت

تئی کنگانی اے آپان ء وشیں
 کنیا زار ماں کرت باریں بکش تو؟
 تئی دنگانی اے چاپ ء دمامہ
 بچے بند آء، سرگران بخت؟
 ملور پریشان ء تنگیں لغناں
 تئی چنگانی آپان ء سارتیں
 تئی کچھرانی آزدان ء وشیں
 کنیا دانگنت آس، باریں بکش تو
 کنیا زار گوار بنت باریں بکش تو؟

مٹ:

داراسکوہ نامش شناخت ء کنا

کہ دانا باجادا سا خر ء مول * ء

زاردیر شاعانے دانا چشمہ تیٹی

نامسن تا دیریہ ء چا پاک سلیبور

دا فک پریشان ء سرگڑ دانوانتے؟

پانہ داھنیا خ انگا دیرتا چشمہ تیٹ

کا وچر ء غری تے

دیر خاخرتس نی پا

دیر زار شاعانی پا

انداوڑ تینا باوہ نا کذیہ غاسو گواری ٹی تینا غمتا درشانی

ء دُن کیک:

نہنگ ء رب ء قدرتاں چاریں

دُریں گیتاران ات دم دم ء ماریں

اتکہ ٹیل فونے اچ کراچی ء

قاد رے برتہ جواں تریں چچی ء

مالک ء کاراں بوتگول راضی

سد سپت رب العزت ء براضی

دُرحدیث شاعر اے جہاں اشته

ڈاھے ماں کوہ ء کوچگاں پرشتہ (4)

- 2- بادینی، یارجان - انٹرویو۔ توئی سنگت مارچ 2000-ص 87
- 3- گوہر ملک شاہ محمد ”اور بلوچ نے مجھے دھکا دیا“ سنگت اکیڈمی آف سائنسز کوئٹہ۔ ص 119
- 4- گچی یوسف۔ کتاب۔ بلوچ نے مجھے دھکا دیا۔ ص 121
- کتھو۔ بلوچ تینا بدقسمتی آؤگو کہ ملک جان نازنداٹ دا کاریم متھو۔
- حالانکہ دادوراث اونا خونی رشتہ دار آک، میرگل خان نصیر ناروحانی چنک، اونا فکری پیر وکاراک باز بھلو عہدہ تے آہم مسور۔ بس کس ءانت شغان ایٹون۔ قومی بد نصیبی تے کن انت جواز پٹن۔
- (یاتی: سال 2014ء اکتوبر نا 26 تاریخ آ میرگل خان نصیر نا کلیات تیر گال کاریت ناپن اٹ بلوچی اکیڈمی کوئٹہ ناپارہ خان شینک مس: مترجم)
- گودی گوہر ملک ء میرگل خان نصیر نازیرت گاہ نا سرونا فن کنگا ء میرگل خان نصیر نا قبر ء سلامی تر وکاتے گوہر ملک نا قبر نا خوکا نا انوئی تمک۔
- حوالہ خاک:
- 1- بادینی، یارجان - انٹرویو۔ توئی سنگت مارچ 2000-ص 86
- بلوچ راج نا دا عظیم انگا مسڑھ 28 فروری 2000ء نادے دافانی آجہانا رخصت کرے۔
- گودی گوہر ملک تینا پن، تینا کڑد تینا تخلیق آھیٹ تینا شہ پارہ تہ سب سدا ئی زندہ سلو۔ زندہ ارے، بلوچی ادب زندہ سلو گوہر ملک۔
- میر عبد اللہ جان جمالدینی نا بقول ”گودی گوہر ملک نا کذیت آن پڈن میرگل خان نصیر نازند، علمی، ادبی، مڈی ء کاریم کروکاک اسہ خاصو، مستند ذریعہ (Source) ء سے آن محروم مسون“
- گودی گوہر ملک ء اونا اراوالاک ء ایلو خاہوت نا بند خاک مہراٹ ”ملک جان“ ناپن اٹ یات کرسہ بسو۔
- گودی گوہر ملک ء اسہ ہیٹ ء سینا آخری دے تسکان ارمان اس۔ او دا کہ اوتینا باوہ ملک الشعراء میرگل خان نصیر نا شعر تا کلیات ء شینک کرفنگ

☆☆☆

ژال پال سارتر

عقیل احمد روبی ء سارتر ء سرء نبشتانک ء چہ رجانک کنگ

ژال پال سارتر 21 جون 1905ء پیرس ء ودی بوتگ۔ پستیمی کرن ہما دو مزینیں فلاسفر ء اثر مند کنگ آ لارڈ برٹریڈ رسل ء سارتر آنت۔ سارتر وجودی فلسفہ ء سروک گوشگ بیت۔ سارتر ء ناول، ڈرامہ، بائیوگرافی ء فلسفہ ء سرء سک باز کتاب نویستگ بلے سارتر ء ڈرستیں نبشتانک فلسفہ ء گول نزیکی کن انت۔ سارتر ء سیاسی چست ء ایر ء سک باز بہر زرتگ۔ ظلم ء زور اکی ء ہلاف ء ہرچ وھد ء جھد کنگ۔ نازی ء فرانس ء سرء اُرش کنگ گڈ سارتر ء اُرش ء ہلاف ء توار چست کنگ وھدے کہ فرانس الجزائر سرء اُرش کنت گڈ سارتر فرانس ء ہلاف ء ہم توار چست کنت ء گشیت کہ الجزائر ء نشنگیں فرانس فوجی وتی نوکری یلا بکن آنت۔ 1957ء نوبل انعام ء واستہ سارتر ء نام دیما تک بلے اے وھد ء سارتر الجزائر ء سرء ظلم ء زور اکی ء ہلاف ء جھد کنگ ء بیت ہمے واستہ انعام البرٹ کامیو ء دینگ بیت ء 1964ء سارتر نوبل انعام ء واستہ سارتر گچن کنگ بیت بلے سارتر انعام ء نزوریت۔ 15 اپریل 1980ء سارتر بیران بیت۔

براهوئی ادب ء اینونا دورنا خواستاک

☆☆ غمخوار حیات ☆☆

ای اینونا سر حال ء زرس تفصیل اٹ
بحث کنگ خواواہ انداڑن کننا مضمون مُرغن ہم مرو۔
اگہ بڑنا سر حال ء ونڈ کر سہ داڑہ بحث کین توکلان
مُست ”براهوئی“ ء براہوئی ادب تون ہمگرنگ
براهوئی زبان ء بحث کروئی تمک۔

۱: براہوئی زبان تاریخی پس منظر: اسہ قوم ء سے
سرپد متنگ کن اونا زبان ء سرپد متنگ الٹی ء
۔ انتے کہ زبان آن راج ء قومیت نا تشکیل مریک
۔ صاحب المرائے پانک کہ قومیت نا تخلیق نہ
زبان مذہب آن پدکلان بھلا دجہ ء تحک۔ اگہ نن
داکتہ ء سرپد متنن تو یقین کبو کہ نن قومیت ء
راجداری نا حقیقت آن باز مُرآن (انسائیکلو
پیڈیا بلوچستان: ص 43) بحیثیت نوشتہ کار نن
اسیکہ تینا زبان آرا زبان ٹی نن لکھنہ یعنی براہوئی نا
حوالہ غادر اک تخوئی ء!

براهوئی زبان نا حوالہ غا مختصر دا پاؤ کہ داوخت
اسکان اُخس پٹ ء پول مونا بسونے اوتہیٹی
دا پاننگ کہ براہوئی بلوچ راج نارٹھی بھلا زبان ء،
بازا چاندراک داہم پارہ کہ براہوئی بلوچ راج نا
کوڈ زبان ء کہ جگا تاوختا دا زبان پانگانے۔ ولے
داغٹ قیاس ء داوخت اسکان تاریخی حوالہ غا مستند
چو دونو تاریخی دلیل کس مونا بتنے کہ اسہ قوم نا

ارازبان امر مُسر؟ (دنیا ٹی دونو قوم بازارے ارافتا
باز زبان ء) کنا پاننگ داد ء کہ دا تحقیق مونا برے
کہ او آرا حالتاک اُسر کہ دا زبان ودی
مس۔ براہوئی زبان نا حوالہ غا لانگ ورتھ ڈیز تینا

کوچ ء بلوچ (ارادے میر گل خان نصیر اردو ٹی
ترجمہ کرینے) ٹی تفصیلی وڑاٹ بحث کرینے۔

البتہ داهیت الم ء کہ براہوئی دنیا نا قدیم آ زبان
تھیٹ حساب مریک۔ براہوئی زبان نا لسانی پس
منظر نا حوالہ غا چا ہنداراک پارہ براہوئی، زبان
تادراوڑی Dravidion خاہوت تون سیالی
تحک۔ (کوچ ء بلوچ، ص 55) ولے
بازا چا ہنداراک دادے رد کر سہ براہوئی زبان ء
آریائی زبان نا خاہوت آن پشن مروک پارہ۔

۲: ادب: زبان آن پدن اگہ ادب نا مختصر تعریف ء
کین تو ادب تینا تھیٹ اسہ شایبہ معانی و تشریح کس
تحک۔ پنی آ نقاد ء زانتکار ڈاکٹر جمیل جالبی تینا
کتاب معاصر ادب نہ لکھک کہ ”ادب زندگی
نارفتار تو ہمارا سچائی نا اظہار آن ودی مریک، اندن
چان ادب زندگی ء غ زندگی نا گوا چنی دروٹم ادب ء
پارہ غ زندگی ناروح نا تو ادب آن چست مریک“
مختصر آدا پانگ کینہ کہ قوم یا راج ء سینا تہذیبی دروٹم
اونا ادب آن خٹنگ یعنی ادب اسہ قوم ء سینا تول،
بش، سیاسی، معاشی و راجی (راجی آن مراد اونا
دودر بیدگ، ثقافت)، نفسیاتی رویہ غا تا ادبیک و
عکس کار پانگ مریک:

کنا خوکا اسہ راج ء سینا راجی (سماجی) سیاسی
، نفسیاتی رویہ غا تا جمالیاتی اندازاٹ درشانی نا پرن
ادب ء۔ ادب اسہ راج ء سینا موآدیک ء آرا
بازخوئی ٹی امور راج نا تول، بش، دودو رسم (مرک ء
خوشی نا) عکاسی ء یک۔ ولدا ادب نا پڑا آن راج ء
سینا ماحول (چاگرد) نادر وٹم مونا شینک مریک۔

ڈنکہ روس ء داغستان نا پنی آزا تیکار ء شاعر رسول حمزہ
توف ادب نا باروٹ لکھک کہ ”ادب ساز ء سے
ادیب اونا تار ء ہر تار تینا جتاؤ مُر کس تحک اگہ کل
سازاتے اوار مُر فنگ ء گڑا موسیقی ودی کیک“ ( )
میر داغستان، رسول حمزہ توف)

۳: براہوئی ادب: ادب نا تعارف آن پدا گہ نن
براهوئی ادب ء مُرین تو اوٹی اولیکو سوج دا ودی
مریک کہ انت ننا ادب امو بڑنا ادبی تعارف آ
سو برودر وٹم ء سیٹی ڈریگ کیک؟ کہ ننا پان ننا
ادب ننا راج نا ہروٹاٹ (سماجی، سیاسی، نفسیاتی،
مذہبی، تاریخی عکس یارویہ) عکاسی ء کنگ ء۔

اسہ حداسکان نن دا پاننگ کینہ کہ براہوئی ادب ہم پد
ماندہ اف کہ براہوئی ادب اٹ، ہم ننا راج نا گڑا س
عکاسی نظر بریک۔ ولے خلقی ادب آن ننن آرا
سو بر آ کاریم نظر بریک اونا اینونا جدید دور نہ نظر
بفک۔ مثال کہ نن خلقی ادب اٹ بیرہ تینا وساہت ء
متل ء تا جاج ء ہم المین اوقتیٹ ننا راجی، نفسیاتی،
معاشی ء تاریخی عکاس نظر برو۔ اندن خلقی باگل ء
قصہ، آزما تک ء داستان ٹی ہم سو بروراجی عکاسی
کس مسونے ہراڑان ننا قومی ہیرو تا کڑا وفتا ذہنت
، لائٹی تا درک ملک۔ ننن خلقی ادب اٹ تیوی
ڈھیہ وھنکین نابعے و بلوچ، مش ء تلار، سہدار وچکل
، الغرض ہموغٹ گڑا تا ڈس ملک ہرا فک داسر زمین
اٹ ساڑی ہرا فک دا ڈھیہ ء زیبا ء کرینو۔ ولے
اودکان دانگ گیشتر براہوئی ادب ٹی نثر آتا کاریم
باز کم مسونے اوٹی ہم ننا چا گڑدنا حوال اُخس اف
اُخس کہ روایتی نوشت ساڑی ولدا جدید ادب اٹ

ہم زیات شاعری نظر بریک و شاعری ہم زیات تر ایلو زبان تا صنف آہیت مسونے و منگے ہرائی ننا ڈھیہ و ننا راج نا حال غزارنا ڈس باز کم دوئی مریک: ۲۴: اینونا دور: دا دور و (I.T) انفارمیشن ٹیکنالوجی و جدید سائنس نا دور پائنگک دا بارونٹ چائنداراک پارہ بلکہ نن تہیت خنانن کہ اینو دنیا اسہ گلوبل و لیج (گلوبل خلق) نا دروشم و اختیار کرسہ دا گلوبل کوچہ کس مسنے کہ دنیا نا کنڈ کنڈ مڑمڑ عووک اٹ مروکواسہ چنکو واقعہ یا حادثہ کس سیکنڈ آہیت ننے sms نا ذرائع اٹ یا گڑا سوشل میڈیا نا آسراتی ٹی رسینگک اندن غٹ دنیا انٹرنیٹ نا ذریعہ ٹی اسٹ ایلو تون منسلک و۔ انٹرنیٹ نا ذریعہ اٹ ہر بندغس ارائی تولوک ہر وڑ معلومات دوئی کنگک کیک۔ کروڑ آتا تعداد اٹ کتابک ویب سائٹ آہیت انیٹ آسٹری و اراک مالہو کمپیوٹر داسا موبائل ٹی ہم خوانگک مریرہ۔

دا دور پرا شو بو خاخری و دور و سے کہ تیوی غانا انسانیت بدایمنی، غریبی، انتہاء پسندی، دہشت گردی، فرقہ واریت، پراکسی وار و عالمی قوتاتا جیٹ، ڈراؤن و کروڑ میزائل نا گواچی و۔ بے شو نا راجا بقاء نا جنگ و اندن زبان آک ہم ختم منگلو ارافتے ٹی براہوئی زبان نا ہم پن انگک۔

ولدا ٹیکنالوجی اگہ خلقت کن آسراتی ایسونے اموڑ و وڑو نا تو فک و بمب تا دروشم ٹی آسان و زیات انسانی مرک نا آسراتی ہم تسونے۔

میڈیکل سائنس اگہ باز مونی شون الکنے۔ اموڑ و ایچ آئی وی / ایڈز، ملیریا، ٹی بی، ڈیٹنگی وائرس، کانگو وائرس، سوائن فلو، برڈ فلو، ہیپاٹائٹس، شوگر، بلڈ پریشر، نشہ نالعت، کینسر، پولیو، ایبولا و ایلو ہزارا

مہلک و بیمار یک انسانی سماج نا کسنگ نارنداٹ تمانو۔ بندغ نا قدر و مشیناک گوبانو۔ میٹنگ وخت نا بچت و اگہ کیرہ تو اموڑ و کاریم نا خواست ہم زیات و انداڑ آن ہر بندغ اختہ و اشتاف ٹی و۔

داسا نا دور و اگہ ادبی پیانہ ٹی ہر بیگ و تو اینو نا ٹیکنالوجی و سائنسی رُم اٹ ہم ایلو دنیا تینا زبان و ادب و گیرام دتنے۔ گوکہ باز ابنداٹک دا پارہ کہ نیٹ و موبائل، وخت نا کمبوتی نا سبب داسا کتاب داخس خواننگک و لے داد و باز اچا بنداراک رد ہم کیرہ اوقفا پانگک داد و کہ اینو ہم ترقی یافتہ دنیا یورپ، امریکہ، چین، جاپان و روس ٹڈ دور و مبارکتابا تا خواست زیات و اوڑے اسہ کتاب لکھاتا کچ اٹ داسا ہم بہا مریک و خواننگک۔ اندا ٹیکنالوجی ذرائع ابلاغ نا تیزی نا سبب اینو نا دور اٹ خلقی اپہوالی زند پنہ زیات تر شاری زند ٹڈ بدل منگک و۔ البتہ ننا گورا داسکان پہوالی زند ساڑی و۔ ایلو دنیا ٹی سائنس و صنعتی زند نا ساڑی منگک نا سوب راجی رویہ غاک بدل مسنونان رویہ اوقفا ثقافت واد باہم اثر شاغانے۔ ولدا دنیا ٹی تو نا ٹی و عسکری زور آوری نا رُم اٹ اراجنگک و دی کننگکانے

اوغٹ دنیا غا اثر انداز مسنے۔ ارائی نا خطہ و بلوچ سر زمین ہم شامل و کہ داڑ و عمر و سے آن جنگ کس برجا و ارا نا اثر اک کرار کرار آس خلقت و پلوڑ کرسہ ذہنی و معاشی وڑ ٹڈ شل کرینو۔ کہ سامراجی قوتاک ہر ڈول چنکا قوم و ملاکتے تینا کیرغ اڑسنگ نا خاترا و فتنے معاشی وڑ اٹ پد تورنگ کن وڑ وڑ نا چہ بازی کنگو۔ تو بلوچستان اندوسیم و سے آ واقعہ و داڑے قدرتی وسائلک حد آن زیات و

سامراجی و سرمایہ دار قوتاک، ملٹی میٹشل کمپنیک دا وسائل و قوضہ گیری کن تینا حربہ غاتے استعمال کنگلو۔ اراک مذہبی فرقہ واریت، دہشت گردی نا خاتمہ نا پن ٹڈ جنگ چست کرسہ، معاشی نزوری امہنگائی، بے روزگاری، بدامنی، مذہبی فرقہ واریت، لسانی منافرت، ایٹمی تراک و ایلو دروشم اٹ ننا راجی شونداری و تورسہ لس مخلوق و نفسیاتی وڑ اٹ نا جوڑی نا گواچی کرینو ہر بندغ پریشان و تینا آخوبت نا گرتی ٹی و۔ بدایمنی و راجی نا آسودگی تا سبب لس مخلوق تینا زندنا جارات و گوبانے اکثر مخلوق تینا و تینا چنانا رکھ و حفاظت کن فریشان و کہ دسچا اڑے بمب یا ناگمان و سم و سینا گواچی مرے۔

لازمآ ادب راج نا تہہ آن سرالیک تو اگہ نن تینا راج و اینونا دنیا تون ہم رنگ ہرین (کمپنر کین) تو اموہیت و دنیا تو بے آسرس ننا لس مخلوق داسکان نا وڑ (کھڑ) و تا خازگی و دیر و کنگکا مجبور و اوداسا تو باز اگہ تینا اندا خازگی آ مضحک ویر ہم دو بنگ۔

اندن ننے داسکان دونو ادارہ Institute اف کہ نن اوکان شعوری و اینونا دور نا خواست نا ڈول ٹڈ علم و تعلیم دوئی کنگک کین۔ ننا گوارا داسکان ہے” لارڈ میکالے“ نا راج کروک پنچا سال متکنا روایتی تعلیم و آرا تعلیم ٹی بیرہ تعلیم نا پن و شعور نا درک اف۔ آرا تعلیم بیرہ ڈگری دوئی کنگک کن مریک دائی علم اف۔ سرکاری اسکولا تا حالیت غٹ نا مونا پاش و کہ اوقہیت خواننگک و تعلیم تر و کا معلم (ٹیچر) نا چند آرا سطح غا سلوکے۔

اگہ ننے اینونا دور ٹڈ ساڑی ایلو قوم تا مقابلہ و کروئی و تو ایلو قوماک جدید تعلیم نا ہر قسم و دوئی کرینو

عالمی زبان تیا عبور تخرہ عن .....! داسکان تینا چند ناسرزمین آن پیشن مروک گیس ء بجلی کن سلنہ۔ داغٹ گپا تا رندٹ اگرن براہوئی ادب ء داسا نادور ناخواستون ہمگرتگ ہرین توگڑا براہوئی ادب باز پدسلک۔ اولیکوگپ ننا ادب ء داسکان ذرائع ابلاغ اوڈول ء اف آرا ڈول ایلوزبان تا ادب ء شینک کاری ناذرائع ارے۔ ننا زبان تیٹ شینک مروک اخباراک ہورتیا حساب مریرہ۔ پن نا حداسکان تو رسالہ ء اخباراک بازو و لے اوتیٹی زیات ترڈمی اخبارورسالہ و ہراک مارکیٹ اٹ ہفسہ مارکیٹ اٹ بروکا اخباراک مسٹ یا چارو! مروئی تو داسا کہ افس اخبار براہوئی یا بلوچی ٹی شینک مریرہ اولک مارکیٹ آ دوئی مروستاکہ داڑے اسہ مقابلہ سینارجان مون مستی بروس مقابلہ نارجان آن معیاری لکھنگ ء ادب مونا بسکہ۔ داسہ گواچنی سے کہ ننا اخباریا رسالہ غاک مارکیٹ اٹ سودامفسہ اونا اسہ سبب تو اندادے کہ ننا تعلیم ننا بولی تیٹ اف ارٹھی داہیت ہم ارے کہ اخبارمارکیٹ اٹ ہفک تو مخلوق تون ہمو تسلسل برجاہ سلپک کہ داڑے ننا اخباراک

رجان الیر۔ پرنٹ میڈیا نا حالیت آن پد براہوئی زبان و ادب کن الیکٹرانک میڈیا ٹی ہم جوانو پڑ اُمیدو چاورکس ہم داسکان ودی متنے۔ الیکٹرانک میڈیا نا موخر آ آسرائی ٹی وی ء تو دا پڑا ایلوزبان تا مقابلہ ٹی ننے چو پرائیوٹ چینل کس دوئی اف۔ ماسوائے پی ٹی وی بولان آن ہرائی براہوئی نا نمائندگی تو ارے و لے دورانیہ تا و افس اف۔ اندن پرائیوٹ چینل تیٹ وش ٹی وی آ کرٹ افسیر نا سرہال ء براہوئی ٹی وختس اسہ پروگرامس شینک مریک ہرا کہ ناکافی ء۔ المیہ دادے کہ ننا موخرحضرات آک ادب نا پڑا میڈیا نا حوالہ ٹی چو سرمایہ کاری کس کپسہ کہ اولک ادب نا اہمیت ء پومفسہ۔ میڈیم نامتگ ناسب ننا ادب ٹی داسکان ہمو روایتی آلو زانک، نوشت نا وڑوڈول ساڑی ء۔ ننا نوشتہ کار داسکان ہم ایلوزبان تیٹ تالان مروک پوسکنا ادبی رجنان نا و ادب۔ ننا نوشتہ کار داسکان رجعت پسندانہ خیال ء نظریہ ٹی بندے۔ اودے عالمی منظر نامہ ٹی ودی مروکا سرہال آتین خبراف کہ اودا فتنے تینا نوشت اٹ آتے۔ اندن شاعری نا پڑا ہم داسکان تے باز کم پوسکن وڑنا خیالاتاک مون

مستی بنگو۔ زیات تر ہمو متکنا دورباری نا مروکا شاعری تا سرہالاک اینونا ہم غزل و نظم اٹ ساڑی۔ خواست داگڑا ناے کہ داوختا براہوئی ادب نا پڑا ساڑی ادبی تنظیم و ادبی حلقہ غاک بشمول ء ننا شینک کار ادارہ غاک اخبار رسالہ غاک اسہ ہندو فورم ء سینا بنا کیر ہراک براہوئی زبان و ادب ء دازبان نا نوشتہ کار ء اینونا دور نا خواست ء تیا شعوری دروشم ٹی درستی راستی کے۔ دا بولی نا نوشت ء تخلیق ء میڈیا نا سو برو فورم کس تنگے اندن ہندا فورم براہوئی ادب نا پنا رسینگو کا فنڈ ء رقم نا حساب کتاب ء ہم ہمو ادارہ تا کلخو اتیان الے ہراک دا ادب نا پنا دا زبان نا پنا کروڑا تا روپی تے الہہ بچو خاصو رزلٹ کس تنگ افس۔ کتاباک منظور ء نظر بندغاتا چاپ مریرہ ہراک کہ گواچنی دروشم ٹی ادب نوشتہ کیرہ اولک لازماً خلق ء پھوال تیٹ ہم ساڑی ء اودے اندا فورم پٹ و پول کرسہ اوقتا تخلیق ء شینک کنگ کن آسرائی ایت ء۔

☆☆☆

ارمان

غمخوار حیات

اسہ دے

گل پھل کنے سوچ کرے

کہ ارمان تا پوروی کن امر کیو۔۔۔؟

ای پاریٹ ہیچ کپہ

ارمان تے کن بیرہ ارمان کہ

اننتے کہ ”ارمانک نا پورسلر تو جوان ء۔۔۔۔

ارمان اگہہ پورامس

تو ارمان اس سلپک

بند کو چہ ناعاشق..... کفایت کرار!

☆☆☆ وحید زہیر ☆☆☆

کسے نا جان جانان نس
او قربان نس کہ قربان مس
عاشق زالم مفک بے اثر بے کسر
بے پن مفک، عشق علم ء اونا عشق اُستے اونا
اُست سادہ مریک دُنکے چاغی مرے۔ اوڑے
ہر کس خوائے بمب و بارود تھے اونا سیجنا نا پھل
آتے بے دیر کے۔ کفایت کرار ام اونا سیجنا نا
پھل آتے آن اسٹ نس۔ ہندا خاطر ان
کفایت پاریکہ ۔
تینا ویران آ دازنگی ءِ جو ٹپ تازہ مریک درد
زیادہ مریک
یا کسٹ تینا ناگلی ءِ جو ٹپ تازہ مریک درد زیادہ
مریک
اُست ءِ پر نچانے، ہیج اُستھی اف دتر حید اٹ ہر
کس تینا دیرے دنا خبر
پیہونا دو تے آ خیسو نی ءِ جو ٹپ تازہ مریک درد
زیادہ مریک
ای ہر اتم کفایت کرار نا شاعری ءِ سو چوہ اسے
گنڈا چاغی نا جون اٹی بارودی آ طوفان نا چچی او
اونا مہرائی پوتر و آ خنک کنے آ معصومیت اٹ
ہریرہ۔ وفا بے خیر مرے تو نا وڑاک باریرہ، ایلی
بے سگ مرے تو آسمان مش چٹ ایٹک، ریک
تھو ءِ نادل دست آ تولیسہ ریک مال آ مبار
دروشم آتے اُشک، سنگتی بے باور مرے کو چہ شمار

بازار ءِ ٹی بندغ نالیس ءِ ٹی نہار آک جاگہ
کیرہ، مہر بے پیر مرے تو سریلہ مریک انسان
بے چس مرے تو دترک دیراں بارو ہیرہ۔
اگہ دھنوا حول نس متو کہ تو گڑا کفایت کرار انتے
پاریکہ ۔
امردا اشار ءِ ٹی دابندغ اُن دن منگ اٹ
زندگی کیسہ کرار ای نے آ حیران اٹ
بد آتے دشمن آتے جی ءِ جان کیسہ مدام
تینون بدی کیسہ کرار ای نے آ حیران اٹ
داگل چارہ مفک ڈنگ دے ناروشنائی
خفتا مونا اخہ دردو تے تینا تو رینو
نی اونا ڈلف نا یک تار سیٹی گل جہانے
جبری کیسہ کرار ای نے آ حیران اٹ
کنے پاپس تینا استنادردے کہ درد
اُستان پشمن مس تو او درد سلپک دوست
تینا بالادنا درد اتے آ نہار اٹ جتاوڑ
نی خوشی کیسہ کرار ای نے آ حیران اٹ
داکلو نا بدل دُن ءِ وفا کو کہ خیر خیرے، ایلی
کو کہ آسمان پدینو دیرئس چٹ ایٹے، اسٹ ایلو
آ باور کو کہ ریک پنہ ٹی بدل مرے سنگتی ءِ سوگو
کو کہ نہاراک گم گار مریر، مہر کن پیر پٹہ بو کہ اونا
سریلی گٹے، تینے ٹی چس ودی کو کہ بندغ نا سیجنا
ٹی بندغی تولے۔ کرار پانک
بشخندہ تھیٹ ٹھا کوتیٹی
فریاد نس ارے ای جوان چا وہ نم تپیرے

دُھن ہیت ہیت اٹ ای چُپ کیوہ
پین یاد نس ارے ای جوان چا وہ نم تپیرے
قلم کار تینا نوشتہ غان، سیاستدان تینا تران آن
فلسفی تینا امتحان آن، منصف تینا اعلان آن
بہادر کٹو کا میدان آن، سنگت تینا احسان آن
کماش تینا سگ و قرار آن، زیبائی سہب و شام
آن، او ایلی ڈوک امان آن معلومدار مریک۔
ای کفایت کرارے اونا کتاب اٹی ساڑی آ فکر
و خیالاتیان درست کریٹ۔ بگری اوریک آن
پُر آ گلدان اٹی بے زبانتلی آ پھل آک سخ
منگ کیرہ۔ ولے ریشہ، خرسی، زبانتخو کا پھل
آتے کن مش ءِ نامننگ بایدے۔ پھل مش
ءِ نا خلکن آ اُست ءِ ٹی جاگہ کیک گڑا باہ
ملیک۔ زبانتیک دُن متو پھل کہیک۔ کرار تینا
فکر ءِ نا معصومیت ءِ ٹی خلنگا۔ فکر ءِ نا دولت
تخا کہ داڑیل آ تا دو آن لُننگا۔ مہر تخا کہ مہرتہ
پھلنگا مرک ءِ پُہہ مسکہ کہ تینا مرک ءِ ٹی ہلنگا۔
تینا دو ستاتے امہ زیبائی اٹ پُہہ کنگن خانک ۔
اُستنا پتے ہر فپیرے ریفک نئے
اُست پانک نے روشنائی مریک
ای نما دوست خواہ بنو پیٹے کنا
مہر کپیرے مہراٹ تباہی مریک
☆☆☆
اونوس زار زار بے تگ بے تو ار چُپ چُپ کرار
کرار

گور باما ہشدگان یا سر شام ہشدگان
 نن عشقت اول وار اول گام ہشدگان
 کنا و کفایت کرار نا ڈکھ تینا حد و اول ۽ ہر یسہ
 داوڑ جوڑ مر یک۔

بندغ نامہر بندغ ناجان۔ بندغ ناس بندغ نا
 چس؛ بندغ ناثغ بندغ نا ڈس؛ بندغ نارنگ
 بندغ ناچنگ؛ بندغ نا پھل بندغ نا جھل؛ بندغ
 ناساہ بندغ ناباہ؛ بندغ ہتم بندغ بے غم؛ بندغ نا
 بندغ مس دشمن دتر ۽ ٹی تما کہ خن مس کور امن
 بے گور کفن؛ وخت کس کہ او بے بخت مس؛ پت
 پتے اوڑ کن چا تخت مس؛ داسا فیصلہ ۽ آٹے
 نم پا یو بند آ کوچ نا عاشق ۽ کسر امر ملے۔

☆☆☆

انت خنورے نظر اف ۽
 ہر کس در دس خنانے ہموہیت کے
 منزل ۽ خوشی تینی ۽ تم تینا دبو
 اے گلابا بیٹ اے ربابا بیٹ
 ہچ خراف ۽ ۽ ہچ سما اف ۽
 پومفیرے جتائی ۽ تینائی ۽
 گل ۽ ما جندنا اوبد راف ۽
 ☆☆
 ہر کس در دس خنانے ہموہیت کے
 اینو پاریکہ ورناس ارمان ۽ ٹی
 غمنا طوفان ۽ ٹی
 باز اے آن دا کوکارے بولان ۽ ٹی
 ہم سلیمان ۽ ٹی
 ہر کس در دس خنانے ہموہیت کے
 کفایت بین اسے جا گہ سے آں پارینے۔

نا عمک او بے شمار بے تک بے تو ار چپ چپ
 کرار کرار
 خاہوت نا اواری آن قوم سے نا اواری اسکان
 مخلوق اگہ تینا ویل آتے پہہ متو تو اونا ادیب؛
 دانشورا و خلکن و محسوس کرو کا اوست تخو کا بندغاک
 کفایت کرار آ مبار ننے آن جزو کر یسہ کرور۔
 چاغی سرمہ مرو۔ بولان بندغ کنو لنگڑی وس کرو؛
 کل کن غم دھڑو۔ دتر داخہ و ہودا ڈغار ۽ ٹن اواری
 خنتے ام بارینو۔ بندغ آک بے شمار کہیرہ ولے
 بندغ سے ۽ ٹن ساہ الوکا لوز آتا دوستی اودے
 کہنگ کن الپسہ۔ کفایت کرار نا لوز آک
 زندہ ۽ کہ کفایت کرار زندہ ۽۔ کفایت ۽ ٹن مہر ۽ نا
 طاقت کس ہندا خاطران تو چیلنج کنگ نا وس
 تتحا کہ۔
 پ پ بو ہچ خراف ۽

بلوچی ۽ براہوئی مئے وتی شہدیں زبان آنت

سید ظہور شاہ ہاشمی

زبان منا و تا است

زمین منا و تا است

من چیا دگرے چمدار بہ باں

اسے اشتیارس

☆☆ عابد بلوچ ☆☆

یار مرید؛ ہرکان اینوای بھاز بیٹوٹ، جیب اٹ رپی کس ہم اف کہ چاہہ ناپیالہ کس کونسن۔ برس بھاز خوانان۔

او پھلیس؛ ظالم نے سماف ای یکاندن خالی پڈ آ خوانیوہ، نیٹو اینو پیسہ اف، کنتو اڑدے مفک، اگہ کنا جیب اٹ ساہ مروس تو ہے وخت آکنے آن نرا کہ۔ ہروخت کنا جیب خالی، صوب تون بریوہ بس شام نا آذان آن پد بدحالی سیٹی اورا غاسر کیوہ تینے وارغ نا پھان باڑن باخو کس کنیوہ۔

تویار داسہ شام نا آذان آن منہ منٹ سلوکو، کسراٹ آذان مریک۔

ٹیک نی ضد کیسہ گڑا کان، ارف بستہ عتینا۔ یار پھلیس؛ نے اسے ہیبت کس پاوہ کہ دنیا ٹی ہمو بندغ غاک سرسوب مسونو ہرا کے لنگڑے، ملاسی، ڈکھ ویل ہتختی سوری تے سہانو، اینو اگہ نے کئے آ داوخت تدینگنگ ع تو شاید بروکا وخت اٹن ہم سرسوب مروں۔

ارے اوسطان؛ ہرانگ انگلوس؟ الہ مخلوق پائے مہاجر آ کے سرکار کشنگ ع ولے نی داسکان داڑے بلوچستان یونیورسٹی پیری خلنگنگ اوس۔

(چٹکو ٹاکو سے آن گڈ) او ظالم آک نم ہم تینے خوانندہ پارے، شعور والا سمجھیرے، نمے داسکان دا سماف کہ مہاجرنا پن اٹ دالمک اخہ پنڈا، اخہ ایلو ملک آتے دھوکہ کس، اخہ مظلوم آتہ حق آتے پلا۔ داسہ دانا پنڈنگ ع بند کریر تو داسہ نمے کشنگ ع، ٹیک ن کاند تینا وطن آولے اسے ہیبت کس پاوہ نمے

کہ دا اسے غیر فطری او بے ضمیر آتا دو آن چلنگو کو ملک کس۔ ہرا حکمران آک دالمک ع چلیفنگ او ہموک پیسہ کن تینا لمہ ع ہم سودا کیرہ۔

یار سلطان نن لنگڑے آن کسکن نی داڑے تینا لیکچر ع شروع کر لیس۔

واہ یار واہ..... لائبریری آن پیش تمیسہ منہ گام آ کینٹین بریک و نم کینٹین نا مون آن گدر ہنگنگورے ولے پارے کہ پیگون، انت کینٹین ناچولے و برنج آک نمے وڑپسہ؟

اخہ..... یار سلطان نی ننا مجبوری ع پومفیسہ، است تو بھاز خوانک ولے جیب ناپارہ غان بیوس اون۔

اچھا مطلب نم تو پیسہ اف، ارے یار بیو اندونو خوشخبری کس ایتو نمے، بس صرف منہ دے گلی کوچہ غاتٹی پھیری خلوی نمک نمے، لکھ روپی ناخواجہ جوڑ مروے۔

ارے اوغان نامار..... زو پاہ نن تو دا بے پیسی نادو آن خوار اون، ہج سمجھاٹ بفک کہ اللہ پاک انتے نن بلوچستان اٹ ودی کرے۔ کاش پیشن نامک اٹ ودی مروں تو شاید اینومیل ماڑی وگاڑی قیتی پوچ بوٹ آک نناجون آ مسورہ، ہج سینا فریشانی متوکہ۔ دا دھرتی ہرا 1777 سال نا ع چڑہ جنگ ع، دا نیام اٹ صرف مفت تو آ جو منگ آن گڈ ولد جنگ برجامس، ہرا کے داسکان برجا۔

یار نم پاریرے ہشتانی اون، تو بابو پاوہ نمے خوشخبری ع نم داسہ پیشن ہنگورے، ای صوب تون یونیورسٹی آ بسوٹ تو خنٹ یونیورسٹی ناگیٹ ناماسہ اسے بھلو اشتیارس خلوکے ہرا ٹی گڑا اس ورناتا فونو کو، حکومت

پارینے اگہ کس کس داتا ڈس ع تس تو لکھ روپی نا انعام اتیوہ تے، امبو فونو تے غوراٹ اور بونوے قسمت نماٹا کے۔

یار داوڑ امرمنگ کیک، نے تینٹ شروع ٹی پارلس کہ دالمک مہاجر تاپن اٹ پنڈک، ایلو قوم تاحق آتے دزنگ ع، گڑا دا امرنے لکھ روپی تروے۔ اٹمیکو مگہ دالمک نا تکتیک دا کاریم ع کنگ کپاسہ، ہرکس دا پانک کہ دادوز ولوٹ آتا ملک نا تکتیک دنیا نا او کیونمبر آٹے۔ گڑا او ہمو بندغ آتے پٹپسہ تون امرخون تا۔

یار مرید؛ نی ہرگڑا نا فیصلہ ع تینے آن کیسہ، نے انت سماء نوائے کن کونو مہاجر یا غریب، بزغر، شوان سینا مار نا فونو ع حتمیس ہرا دے نوانی درست کروس بس ان حکومت ع پن وڈس ع تے اسیتے پیسہ غاتے دوئی کر، اگہ او تے سہا تما کہ نی حکومت ع ڈس تسونوس تو

او بیوس آک ہجو کنگ کپاسہ، منتے کہ ہرا وخت ای فونو تے خنٹ تو کئے اندازہ مس کہ فونو تینٹی دونو ہجو فونو کس مفرو ع کہ ہرا جاگیر دار، سرمایہ دار یا نواب، سردار وڈیرہ سینا مار نا فونو مفرو ع۔ گڑا او ہم غریب نی ہم غریب سلیمس نیام اٹ حکومت، داسہ فیصلہ، اسے غریب کس ختم مرید گڑا اسے امیر کس جوڑ مرید۔ داسہ اگہ نی فونو والا تاسٹ نا ڈس ع ایتسہ تو ہمو فونو والا غریب تو غوث نا دیگ اٹ کاتک ولدانی لکھ روپی ناخواجہ مرید امیر کس جوڑ مرید۔

گڑا انت پاسہ پھلیس؛ کان اورن فونو تے۔ اف یار مرید؛ دا خالی پڈ، پیگونی دماغنا چڑنگے، داسہ امر فونو تے اورن ودرست کنگنگ نا کوشت ع

کروں، چلوٹیک کسرہمودے کان اورن تا۔
جوان یار سلطان خدا نگہوان، دُعا تیشی یادتخس
ننے۔

یار مرید؛ نے داگڑا غا غور کرئیس کہ ہر دے
یونیورسٹی ٹی فوجی تا کماڈوک بریرہ کارہ، دا فوجی
تے داڑے انت کاریم دا تو تعلیمی اودارہ سے۔

فلحال چپ کرکان اشتیاء اورن فوٹوالا۔
بربرخناٹے ہائے کنڈا آشتیائیں خٹنگ ۽۔
ارے دا مچا ورناک کس پائے نا ایلیم کو، نا قوم نا ورننا
تاچہرہ ۽ ایتہرہ۔

ارے پھلیں؛ دا تو لطیف جو ہر نا فوٹو ۽.....
انت مرید؛ مگہ فی درست کیسہ تے؟؟
جوان درست کیوہ تے، برکان اورائی مچاقصہ ۽ تے
پاوہ نے.....

داسہ پھلیں و مرید اوراندہ سرمرسہ منہ باخوارغ نا
کیدسہ اسے کنڈا تینا مجلس ۽ برجا کیہرہ۔ مرید پھلیں
۽ پوکرسہ پانک ”یارنی لطیف جو ہر ۽ تپسہ دا تو ننا
قوم نا ہمو ورناء ہرا کے 2014 ۽ ٹی بی ایس او
(آزاد) ناکماش نا بیگوائی نا خلاف چل دے بھوک

ہڑتال کرے، اینو فی صوب آن بیگہ اسکان امر
بیگون مسوس دا ورننا چل دے اسکان احتجاجا چچ کنو
دا پارے کہ تا تکہ کماش زاہد جان بلوچ ۽ نارچر سیل
آتینا کشتانورے ای تینا دا برانز ۽ برجاتخیوہ۔

ولے بی ایس او و ایلو انسانیت سنگت آک،
انسانیت ناحق آتیکن برانز کروکاک دا ورننا تو
سو غند کریریکہ اوکماش نا خلاسی کن جہد کیہرہ، اوکان گڈ
دا ورننا بھوک ہڑتال ۽ ختم کرے۔ دا تو بی ایس او
(آزاد) نا اسے ورننا سینا چنکو قربانی سے اگہ نن بی
ایس او آزاد نا تاریخ ۽ خوان تو دا نا کہی خوانندہ غا

ورننا تینا لمہ وطن بلوچستان کن قربانی تسونو، شہید
شفیع بلوچ، کامریڈ قیوم بلوچ، قمبر چاکر
بلوچ، الیاس نظر بلوچ، کمال بلوچ، وحید بلوچ،
حاصل بلوچ ہزار آ ورننا شہادت ۽ نوش کریرو
ہزار آک داسکان دشمن نا نارچر سیل آتیشی ظلم و ستم نا
گواچی او۔ دا ورننا تا قربانیک دنیا نا ہر طاقتور آ
مخلوق ۽ دا باور کر بھینو کہ دا دھرتی نا فرزند آک تینا
جون آ ہروڑ نا ظلم و ستم ۽ سہیرہ ولے تینا لمہ وطن آ
دشمن نا اسے گام کس ہم برداشت کپاسہ۔ اینو ہم دا

دلیر آ لیڈر آک ورننا دشمن نا نارچر سیل آتیشی
دشمن نا ظلم نا گواچی او۔ زا کر مجید و زاہد بلوچ کونا
چندی بیگواہ کنزگانو داسہ اندا سال اٹ اسے پین
خوانندہ او ورننا س شہید بلوچ ۽ دشمن بے گواہ کرے،
کہی ورننا تا اورا غا دشمن جلیہو کرسہ او تے شہید کرے
دنگہ شہید رضا جہانگیر، حاصل بلوچ و پین چندی
ورننا دا ہزدل دشمن نا جلیہو آ شہادت ۽ نوش
کرینو۔ دا دھرتی نا وفا دار آ تا قربانیک داسہ دنیا ۽ دا
کلیہو ۽ تسونو کہ دا قوم ہروڑ نا قربانی تنگ کن تیار او
تینا لمہ وطن بلوچستان کن۔

عطاشاد

پہ ہوشاماں تر ہیت بشا میں زرد ۽ غم جتیں بولان
کپنت بیر ۽ سمر پنت دمبال، ۽ سبزیت سرگیں بولان

بر اقصیٰ

شعر

توکو

☆ نظام نذیری ☆

ڈغار پوتڑو تس، ملاس نت شپاد اُن
سلوک چک نت آنن
تڑوک بادوی کو، چکار دے کروے
وزیر بے ضمیرے، نواب بے سماء مس
امیر پُر گمر مس، عنزیب لنگڑی نا
شکار ڈب اٹیئے، گدان آگڑی اے
شپاد بے بے گڈرنا، ہرک دے مروے
خنوک دے مروے؟
ہشار گل گلاب اس، بروس نی ہر اتم؟
شمار گوارخ آتے، دو یک داتفوک او
ہتوس انقلاب اس، چراغ نی وطن نا
کروس مڑلے سر، تہار مڑ مروے
گمان دانذیری، نظام نامروے
گدان ارگدان اٹ
شعور بش ہلوے
گچین پُر امن نا!!